

Panel Session
Panel Oturumu

Panel Keynote Speaker

Panel Sunuş Bildirisi:

Doç.Dr.Adem şAHİN, Undersecretary, Ministry of Industry and Commerce of Turkey / Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarı

Professional Accountancy and Commercial Law Practicings

Ticaret Hukuku Uygulamaları ve Profesyonel Muhasebe Mesleği

Panel Konusu

Accounting Profession in Economic Development

Ekonomik Kalkınma İçin Muhasebe Denetimi Mesleği

Chair / Başkan: Yrd. Doç. Dr. Masum TÜRKER, Former Economy Minister of Turkey, Ekonomiden Sorumlu Devlet Eski Bakanı

Mustafa ERDİN / Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı

Representative from Finance Ministry of Turkey, Maliye Bakanlığı Temsilcisi

Dr. A.R. Zafer SAYAR / Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları Dairesi Başkanı Ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Başkan Yardımcısı

Representative from Capital Market Board, Sermaye Piyasası Kurulu Temsilcisi

Dr. Veysi SEVİĞ, Freelance Writer and Chairman of DENIZBANK, Denizbank Yönetim Kurulu Başkanı

Kenan YAVUZ, CEO of PETKİM, PETKİM Genel Müdürü

Nail SANLI, Secretary General and Board Member of TURMOB, TÜRMOB Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Sekreteri

PANEL OTURUMU SUNUŞ BİLDİRİSİ

TİCARET HUKUKU UYGULAMALARI VE PROFESYONEL MUHASEBE MESLEĞİ

Doç.Dr.Adem ŞAHİN
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Müsteşar

Sayın Bakanım, çok değerli hocalarım, çok değerli konuklar; efendim hepinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşım Sayın Pekdemir'in takdiminde kullandığı ifadeler için de ayrıca çok teşekkür ediyorum. Ben de sizlerle bulunmaktan büyük onur duyduğumu, büyük memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Muhasebe mesleğini profesyonel olarak icra eden sizler gibi önemli bir grubun böylesine bir aile ortamı diyebileceğimiz bir ortamda bir araya gelip hem mesleki açıdan hem de genel açıdan gelişmeleri değerlendirdikleri ve geleneksel hâle getirdikleri bu organizasyonun da başarılı olmasını ve hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyorum.

Efendim malumunuz Türk Ticaret Kanunu tamamen yenilendi, yıllar süren bir çalışma sonucunda, bir komisyon marifetiyle hazırlandı, tamamlandı ve şu anda Kurum görüşlerine açıldı.

Bu oldukça büyük tasarının, oldukça kapsamlı tasarının hazırlığı aşamasında hemen hemen Ticaret Kanunuyla ilgili olabilecek bütün kesimlerin buna aktif katılımı söz konusu oldu, komisyon çalışmaları yıllarca devam etti. Akademisyenler, muhasebe mesleğini profesyonel olarak yapanlar, kamu kurum ve kuruluşlarını temsilen bu yasayla ilgilenenler, hemen hemen herkes katkı koydu ve sonuçta Adalet Bakanlığımızın koordinasyonunda hazırlanan tasarı dediğim gibi görüşe açıldı.

Takdir edersiniz ki bir tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmedikçe tasarıdır, o aşamaları gerekli Komisyon ve Genel Kurul aşamalarının her birinde yine her türlü ilavenin yapılabileceği, önergelerle müdahalelerin olabileceği, varsa yanlışların dönülebileceği, belki de bazı doğruların da bozulabileceği bir süreci yaşayacaktır.

O bakımdan belki de sizlerin Türk Ticaret Kanununun son kanununun özellikle muhasebe mesleği açısından değerlendirilip Şirketler Hukukuna olabilecek

muhtemel etkilerini, Sermaye Piyasasına olabilecek muhtemel etkilerini dikkate alıp, belki nihaî bir gözden geçirme, nihaî bir öneri paketi hazırlamanız uygun olacaktır.

Biz Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak bu yeni hazırlanan yasanın özellikle Şirketler Hukuku yönüyle veya daha genel bir tanımla baktığımızda Ticaret Siciline kayıtlı tüzel kişiliklerin Ticaret Hukukundan etkilenme ilişkileri yönüyle daha çok ilgilendik ve bundan sonraki aşamada da uygulamacı olarak ilgilenmeye devam edeceğiz.

Ben bana verilen süre içerisinde elbette ki sizlerle, muhasebe mesleğini sizlerle birlikte benim anlatacağım, benim sunacağım bilgilerle konuşabilmem, paylaşabilmem takdir edersiniz ki zor. Belki bu mesleği benim sizden öğrenmem ve mesleğin olabilecek muhtemel dikkate alınması gereken hususlarını yaptığımız çalışmalarda mutlaka hayata geçirmemiz gereken bazı inceliklerini belki sizlerden öğrenmem çok daha doğru olacak. Ama, benim buradaki yaklaşımım daha çok bu mesleği icra eden sizlerin kamunun, özellikle Sanayii ve Ticaret Bakanlığı yönüyle meseleye nasıl baktığı, belki benim anlattıklarım sonunda, yani bu vatandaşlarla pek de bir şey olmaz, bunlar işin farkında bile değiller diyeceğiniz veya bazı şeylerin farkındalar, biz de birazcık farkındalık oluşturursak belki doğru şeyler yapabilirler diyebileceğiniz bir etkileşimi herhangi bir komplekse kapılmadan, herhangi bir eleştiriden alınganlık göstermeden belki ortaya koymamızda yarar olduğunu düşünüyorum.

Ben dört ana başlıktan kısaca bahsetmeye çalışacağım. Burada genel anlamda Ticaret Hukukunun temel bileşenlerinden, ülkemizdeki kısaca tarihsel gelişiminden, Türk Ticaret Kanununda yapılacak değişikliklerin muhasebe mesleğine genel hatlarıyla, bizim tespit edebildiğimiz yansımalarından ve her yasada olduğu gibi işte yasanın bir genel gerekçesi vardır. Bunun bir yasa mantığıyla genel gerekçesinden değil ama, değişikliği zorun kılan birazcık hallerden ve sivil toplum kuruluşları ve sivil meslek mensuplarına yetki devrinin gerekliliği yaklaşımıyla Bakanlığımızın bu konuya nasıl baktığından, nasıl yaklaştığından sizlere ana hatlarıyla bana verilen sürede hızla bahsetmeye çalışacağım.

Efendim, malumunuz Ticaret Hukuku pek çok kanun ile günlük yaşamımızın her alanında değişik konularda taraf olduğumuz oldukça geniş bir hukuk alanını ifade ediyor ve Türk Ticaret Kanunu malumunuz yaklaşık yarım yüzyıllık bir dönemde ticaret, sanayii ve hizmet sektörünün kendine özgü hukukî ilişkilerini düzenlemekte olup ülkenin ekonomik kalkınmasında gerekli olan kanun desteğini sağlamaktadır.

Ve yine baktığımızda değişen toplumsal ilişki ve talepler birbirinden bağımsız ve farklı standartlardaki yeni kurum ve uygulamalar hukukî bütünlüğün deformasyonuna neden olmuş ve mevcut Ticaret Kanunumuz günümüz koşullarına cevap vermede yetersiz kalmaya başlamıştır.

Özellikle burada ikinci noktayla bahsettiğim hususa belki bir miktar dikkat etmemizde fayda var. Malumunuz Türkiye’de kamuda yeniden yapılanma, yani şu son zamanlarda kullanılan haliyle değil belki ama, malumunuz 1980’den itibaren başlayan süreçte ve 1990’dan sonra hızlanan süreçte Türk kamu bürokrasisi gerek dünyadaki gelişmelerden etkilenecek, gerek Avrupa Birliği’ndeki gelişmelerden etkilenecek, gerekse IMF, Dünya Bankası bağlamında yapılan anlaşmalardan etkilenecek sürekli yeni kurumlar, yeni organizasyonlar, yeni otoriteler kazanmaya başladı.

Bunların tabii çoğunun gerekli olduğunu söyleyebiliriz, çoğunun işte bağımsız idare otoritelerinin bugün geldiği noktanın tartışıldığı, bazı bakımlardan tartışabiliriz, ama sonuçta bunların her birisi kendine özgü yasal düzenlemeler, kendine özgü farklı standartlar ortaya koyunca bu farklı standartlar açısından da mesleği uygulayanlar, yasanın icrasından, uygulamasından sorumlu olanlar açıkçası aynı konuyu, işte Sanayii Bakanlığı ne der acaba, arkasından SPK ne der acaba, oradan çıktı acaba Hazine ne der acaba, herkes böyle birbirine, işte Maliye ne der acaba çeşitli kurumlara aynı konuyu sorar olduk ve aynı konuya kurumsal açıdan baktığımızda da farklı fetvalar üretir olduk.

Bu bir anlamda profesyonel meslek mensuplarının da mesleği icrasıyla ilgili çok ciddi sıkıntılar ortaya koymaya başladı. O bakımdan yeni Türk Ticaret Kanununun bu manada bir derlenme, toparlanmayı, bu manada bir ortak dili gerçekleştirip gerçekleştirmediği iddiası veya gerçekleştirip gerçekleştirmediği durumu ilgili taraflarca bu açıdan bir değerlendirmeye muhtaç olduğunu düşünüyorum.

Siyasî ekonomik ve ticarî münasebetlerde ortaya çıkan nitelik değişimi de malumunuz yine aynı şekilde Türk Ticaret Kanununda yeniden yapılanmayı gerekli hâle getirmiştir. Burada da tabii birtakım dışsal faktörlerden de bahsetmek durumundayız. Nasıl işte kurumların ortaya çıkışında bu dışsal faktörler etkili olmuşlarsa, yasal düzenlemelerde de elbette ki bu dışsal faktörlerin etkisi oluyor.

Burada Avrupa Birliği tam üyelik sürecini, Dünya Ticaret Örgütü’ne üyeliği, tüketici haklarındaki gelişmeyi, çevreye olan duyarlılığı, teknolojik gelişmeler ve e-ticareti, uluslararası piyasalarda entegrasyonu, Türk Ticaret Kanununu etkileyen yeni kanunlar ve sivil toplum inisiyatifinin gelişmesini çok hızlı bir şekilde, bu yeni mantığı oluştururken, yeni anlayışı oluştururken hem dikkate almak zorunda olduğumuzu hem de bunlardan etkilenecek bazı şeyleri dikkate aldığımızı söylemek mümkündür.

Avrupa Birliği üyeliği sürecinde muhasebe mesleğinin temsilcilerinin Avrupa Birliği hedefi içinde yaşanan gelişmelere göre pozisyon belirlemeleri ve bu doğrultuda uluslararası gelişme ve değişimleri gününbirlik takip etmeleri bu bakımdan da hayati önem taşımakta.

Şimdi, efendim burada ben sizlerle çok samimi bir kanaatimi paylaşmak istiyoy-

rum. Şimdi, bizde herhangi bir konuda kanaat sorulduğu zaman meselâ çok kullandığımız bir ifade vardır, böyle bir şey dünyanın hiçbir yerinde olmaz. Yani, ispat etme külfeti size kaldığı için dünyanın neresinde olduğunu da bir türlü ispat edemezsiniz.

Şimdi, bunu biz birazcık daha Allah'tan Avrupa Birliği meselesi çıkınca daraltmaya başladık, Avrupa Birliğinde böyle bir şey olmaz demeye başladık. Şimdi, ben bazı konularda Avrupa Birliği'nde de ne olup ne bittiğini tam olarak bilmediğimizi düşünüyorum.

O bakımdan gerek yasal düzenlemeler düzleminde ve gerekse mesleki standartların oluşması noktasında, bunun da çok dikkatle kullanılması gereken bir ifade olduğunu ve eğer varsa gerçekten gereğinin yapılması gerektiğini, ama yoksa da bunun ispatı mümkün olmayan bir bilgi kirliliğine veya bir iddia kirliliğine sebep olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Avrupa Birliği malumunuz ekonomik, siyasî ve ticarî bakımdan bir güç olarak ifade ediliyor ve bizim hukuk sistemimizle karşılaştırdığımız zaman da Avrupa Birliği maddî hukuk kuralları olan bir uluslar üstü bir topluluk olarak karşımıza çıkıyor.

Meselâ, bir örnekle ifade etmem gerekirse, işte sanayii alanındaki Avrupa Birliği'ne uyum düzenlemelerinin uyumlaştırılmasından bizim Bakanlığımız sorumlu. Bunlar işte eski yaklaşım ve yeni yaklaşım adı altında iki ana grup direktiften oluşuyor. Bakanlık olarak biz şu anda bunların yüzde 99'unu uyumlaştırdığımızı söylüyoruz, ama bu ne anlama geliyor, bunu hemen ifade edeyim.

Bu Avrupa Birliği regülasyonunun Türkçe'ye tercüme edilip Resmî Gazetede yayınlanması, tekrar İngilizce'ye tercüme edilip Avrupa Birliğine gönderilmesi anlamına geliyor. Peki ne kadar hayata geçirdiniz, gereğini ne kadar yaptınız, piyasa gözetiminde ne kadar mesafe kat ettiniz, bu işleri yaparken kamuyu bu işleri yapmaktan ne kadar uzaklaştırdınız, yani kamuyu plânlayan, koordine eden, kontrol eden bir noktaya çekip bu işleri yapmakla ilgili ne kadar meslek mensubu ürettiniz veya bu işi ne kadar sivilleştirdiniz? Bununla ilgili baktığımız zamanki sorular henüz cevap bulabilmiş değil.

Yine Avrupa Birliği hukuku, Avrupa hukuku günün koşullarına göre kendini sürekli yenileyen dinamik bir yapıya sahip. Ben bunu şöyle izah ediyorum: Arkadaşlar diyorlar ki, bir regülasyonu alıyoruz, tercüme ediyoruz, hayata geçiriyoruz, gönderiyoruz, diyorlar ki 6 ay sonra bu değişti.

Efendim Avrupa Birliği'yle bizim ilişkimiz şu. Avrupa Birliği düşünün ki, işte güreşçisiniz, grekoromen stilde güreşiyorsunuz ve 1 yıl sonra da biliyorsunuz ki Avrupa'da bir şampiyona var, Avrupa Şampiyonası var. Kurallar manzumesini size göndermişler, işte vücudun şu şu bölgelerine dokumazsınız, şöyle şöyle yaptığımız oyunlardan da diyelim ki puan alamazsınız. Siz tam kendinizi buna

göre hazırlıyorsunuz, güreşe 4 ay kalmış, 3 ay kalmış, bir kâğıt daha geliyor. Diyor ki, biz bu yıl aramızda oturduk düşündük, dizden altı tutmak yasak ve bu şekilde alacağınız puanları yazmayacağız.

Şimdi, ben 4 ayda bunu hazırlayabilme, yani kendi sporcumu buna hazırlayabilme ve buna uydurabilme şansım yok. İkinci açıdan baktığımızda, Avrupa Birliği bu değişimi, bu kurallar manzumesinin hayata geçirilmesinin maliyetini nasıl fonlayacağını da ortaya koymuş. Yani, demiş ki, ben evet bu zihniyet dönüşümün belki fonlanması mümkün değil, o düşünce dönüşümünü belki kendisi, toplumlar kendileri düşünerek bulmuşlar, bir ortak yaşamının kültüre ihtiyacı olduğunu, hukukun üstünlüğünün bir erdem olduğunu, insan haklarına saygının bir yaşama biçimi olması gerektiğini, hayata geçirilmesi gerektiğini belki kendileri bulmuşlar ama, bu anlayışı hayata geçirmenin araçlarının nasıl gerçekleştirileceğiyle ilgili çok ciddi bir şekilde bunu fonlayacak, bunu finanse edecek sistemleri de gerçekleştirmişler.

Müzakere süreciyle ilgili de bir iki söz edecek olursak, orada da karşımıza çıkacak temel problemlerden bir tanesi bu değişimi dönüşümü kimin fonlayacağı ve kamunun kaynaklarının buna yetip yetmeyeceğiyle alakalı veya özel kesimin bunun maliyetini kendi maliyetleri içerisine yazıp yazamayacağıyla alakalı bir döneme gireceğiz.

Türk Ticaret Kanunu tasarısında baktığımızda efendim şirketler on-line kural, haksız rekabet, yanıltıcı reklam, dürüstlük ve şeffaflık, sermaye şirketlerinin WEB sitesi kurma zorunluluğu gibi, şirketlerde erken uyarı sistemi gibi muhasebe mesleği mensuplarını yakından ilgilendiren hususlarda yapılan özel önemli düzenlemeler var.

Burada yine denetçilerin anonim şirketin organı olmaktan çıkarılmış olması, her ölçekteki şirketlerin denetiminin bağımsız denetim kuruluşlarına veya küçük anonim şirketlerde en az 2 yeminli mali müşavire veya serbest muhasebeci mali müşavire bırakılmış olması, ki buradaki tabirler de bizim, özellikle serbest muhasebeci malî müşavirlik gibi bir yasamız, yani ismen bu şekilde verilmiş bir yasamız olmakla birlikte Türk Ticaret Kanununda bu şekilde yer almış olmasının faydalı olduğunu düşünüyorum.

Yine işlemlerin muhasebeleştirilmesinde uluslararası finansal raporlama standartları ve bu standartların uygulanacağı ifade ediliyor. Yine 3568 sayılı Kanun bu mesleğin kurumsallaşmasına malumunuz büyük katkı sağladı. Muhasebe standartlarını düzenleme ihtiyacını da ortaya çıkardı. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu yeni Türk Ticaret Kanunu hazırlık çalışma gruplarında da bildiğim kadarıyla etkin bir şekilde yer aldı.

Avrupa Birliği'nde muhasebe ve denetim düzenlemeleriyle ilgili çalışmaların 2003'e 47 sayılı Konsey Direktifi uyarınca 2005 yılı sonuna kadar bitirilmesinin

öngörüldüğü yine ifade ediliyor. TÜRMOB'un da üyesi olduğu Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu bizim kanaatimizce müzakere sürecinde bu noktada çok önemli bir fonksiyon üstelenecektir diye bekliyoruz.

Muhasebe mesleği ve çalışanları bizim kanaatimizce ticarî hayatın bir tamamlayıcısı, mütemmim cüzü, olmazsa olmaz parçasıdır. İktisadi ilişki ve faaliyetlerin ortaya koyduğu tüm çıktıları ortak bir dil ile doğru bir biçimde yansıtmak yalnızca mükelleflerin yararına değil, ülke ekonomisi içinde göz ardı edilmeyecek bir öneme sahiptir, ki yine bu şekilde baktığımızda muhasebe mesleğinin dürüst ve objektif bir şekilde icra edilmesinin haksız rekabeti önlemede, yasalara ve sisteme olan güveni pekiştirmede ve nihayetinde toplumun huzuru ve barışı sağlama konusunda çok önemli fonksiyonu olduğunu da hepimiz paylaşıyoruz.

Bir diğer taraftan baktığımızda kayıt dışılığın en aza indirilmesi için kamuyla özel sektör muhasebeleştirme teknikliklerinin de anlayışının paralellik arz etmesi gerektiği de göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Çünkü, nihayetinde kanunların ve sistemlerin başarısı uygulayıcıların iyi niyeti ve gösterecekleri çabaya bağlıdır.

Çok değerli katılımcılar, bugünün dünyasında insanlar birbirleriyle hiçbir fiziki temas kurmadan ticarî işlem ve alış veriş yapabilmekte ve şirketler gittikçe saydamlaşan ortamlarda yalnızca sahipleri tarafından değil, tüm ilgili kesimler tarafından da rahatlıkla izlenebilmektedirler. Kamu otoriteleri yapacakları düzenlemelerde günün koşullarına uygun olarak hareket etmeli ve konunun ilgili tarafları ile iş birliği içinde olmalıdırlar.

Sanayii ve Ticaret Bakanlığı olarak bizim kanunla bize verilmiş görevlerimize baktığımızda, şirketlere, tüketicilere, üreticilere, KOBİ'lere, kooperatiflere, Oda ve Borsalara, ki hizmet sunduğumuz kesimler itibarıyla baktığımızda toplumun hemen hemen bütün kesimlerine hem ekonomik, hem sosyal hayatın, hem ticaret hem sanayii kesiminin geniş bir ilgi içerisinde hemen hemen her türlü kesimine hizmet vermeye gayet ediyoruz.

Tabii burada şuna dikkat etmemizde belki fayda var: Şimdi malumunuz, baştan da ifade ettim. Kamu bugün bir yeniden yapılanma çabası içerisinde. Bu yeniden yapılanmada çokça kullanılan bir tabir var, işte devleti küçültmek, devleti yeniden yapılandırmak.

Tabii bunu yaparken kurumların kendisine bir soru sorması gerekiyor, çok temel bir soru. Ben kuruluş kanunumla bana verilen görevlerden, görevleri alt alta yazdığımında bugün itibarıyla bu görevlerin hâlâ kamu tarafından yapılmasında fayda var mıdır yok mudur veya bu işlerin yapılmasının gerekliliği konusunu sorgulamak durumundadır.

İkinci adımda baktığımızda ise, bu yapılması zorunlu olan işlerin ne kadarının kamu eliyle ne kadarının sivil organizasyonlar eliyle yapılacağı sorusunun da

cevabını bulmak durumundadır. Çünkü, yeniden yapılanmanın benim kanaatimce esası bunun üzerine inşa edilmelidir.

Şimdi, Genel Başkan Sayın Mehmet Timur ile bir konuda, bu Türk Ticaret Kanunu değişiklikleri olurken bir konuda bir bilgi alış verişi yaptık. Meselâ, karşılaştığım bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Son dönemlerde bürokrasinin azaltılması anlamında bizim Sanayii Bakanlığı olarak Meclise intikal etmiş tasarılarımız ilgili Komisyonlarda görüşülürken biz tasarılarımıza bazen defter tasdikinin noterler dışında da yapılabilmesinin düzenlenebileceği bazı uygulamalar götürdük. Dedik ki, işte Ticaret Sicilinde, şirket kurulurken Ticaret Siciline defter tasdiki yapması mümkün olamaz mı dedik. İşte aynı şeyi esnaf sicili için de yapamaz mıyız dedik. Aynı şeyi yine de bir tasdik müessesesi ülkede var iken, işte bunlar adına yine noterler yapılabilir, bu seçimli bir hak olamaz mı dedik, yani her ikisini birden düzenleme.

Şimdi, meselâ ben bunu, böyle bir tasarımı götürdüğüm zaman efendim noterler Mecliste yattılar. Yani, çok da fazla neticeye intikal etmeyecek bir konudaki çok mükemmel bir mesleki dayanışma gösterdiler. Hatta hatta Komisyonunda değiştirip de tekrar değiştirmeyeceğiz diye söz vermiş olmamıza rağmen Genel Kurulda dahi işin arkasını bırakmadılar. Daha evvel noterlik mesleğinden gelmiş olan sayın milletvekillerini de işin takibine de memur ettiler bir anlamda.

Ben Sayın Genel Başkanı dedim ki, efendim Türk Ticaret Kanununda bir değişiklik yapıyoruz, işte uzun boylu bir şeyler oluyor ve hemen hemen kanunun pek çok bölümü değişiyor, biz şirketlerin genel kurullarına hükümet komiseri veya Bakanlık temsilcisi göndeririz. Acaba bir şirketin serbest muhasebeci, malî müşaviri, defterini tutan, beyanını veren, sosyal güvenlik müesseseleriyle ilişkisini kuran, yani onun beyanına dayalı olarak, onun müteselsil kefaletine dayalı olarak, onu muhatap olan işte bir maliye sisteminin çalıştığı bir ülkede acaba o şirketin serbest muhasebeci, malî müşaviri, defterini tutan kişi, Oda üyesi, nitelikleri olan, işte belli eğitimi almış acaba genel kurullarını da bunlar yapsalar, ama ortaklar, ortaklar deseler ki, efendim biz güvenmiyoruz bu muhasebeciye, yani biz mutlaka bir hükümet komiseri isteriz derlerse de biz o zaman bir hükümet komiseri versek, yani şimdiki sistemde olduğu gibi, olmaz mı dedim. Sayın Genel Başkan dedi ki çok iyi olur.

Şimdi, ben bunu yeniden yapılanan Türkiye'nin, yeniden dizayn edilen Türk Ticaret Kanunu hazırlayanlara anlatamadım. Yani, düşünebiliyor musunuz, yani sonuçta genel kurullar malumunuz Ticaret Sicilinde kaydı olmadığı takdirde geçerliliği olmayan işlerdir, yani sonuçlarına karşı mahkeme yolu açıktır, yargı kararları gelmedikçe kesinleşmiş bir husus söz konusu değildir, ihtilafların çözümlüyle ilgili her türlü yol vardır. Kaldı ki, siz bunu en iyi şekilde icra edilmesini teminen ciddi bir eğitim de verebilirsiniz, standart da ortaya koyabilirsiniz, ama anlatamadık ve bir mesafe de şu ana kadar alamadık.

Meselâ, bir husus, bunun gibi birçok alanı, yani ben bunu bir örnek olsun diye söylüyorum. Kamu eliyle yapılan işleri ancak sivil organizasyonlar veya meslek kuruluşları eliyle yapabilir hâle getirdiğiniz zaman devleti küçültmeniz mümkün, devleti bazı sahalardan çekmeniz mümkün. Aksi takdirde aynı işleri siz yapmaya devam ettiğiniz müddetçe onu yapacak kadar insana, onu yapacak kadar kaynağa ihtiyacınız olmaya devam edecek demektir.

Bakanlığımız birçok yasal düzenleme çalışmasına aktif katılım sağlamakta, bu çerçevede yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik olarak şirket kuruluşu teknik komitesi çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır. Malumunuz bu Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu altında Türkiye’de yatırım ortamını iyileştirmek amacıyla oluşturulmuş 10 adet alt grup var.

Biz Bakanlık olarak bu gruplardan şirket kuruluşu, KOBİ Teknik Komitesi, sınıai ve fikri mülkiyet hakları gibi üst teknik komitede görev alıyoruz. Bunlardan kendisine verilen görevi tamamlayan tek komite, şirket kuruluşunun basitleştirilmesiyle ilgili komitedir. Onu da yine sizler yakından bildiğiniz gibi üç aşamaya inmiş ve çok basit bir bürokratik süreç sonrasında şirketler artık kurulur hâle gelmiştir.

Yine günümüz dünyasının gereklerini dikkate aldığımızda önümüzdeki dönemde önemi daha fazla anlaşılacak olan e-imza ve e-ticarete ilişkin konulara ilişkin düzenlemeler de devam etmektedir. Biz bu konuda şöyle bir önerim olsun arzu ediyorum, buraya gelmeden önce ne yapabiliriz diye düşündüğümde.

Özellikle Bakanlığımız İç Ticaret Genel Müdürlüğü ile Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki ve e-ticaret ve e-imza kapsamındaki işlemlerin takibi ve neticelendirilmesinde ortak bir görüş oluşturabilmek amacıyla birlikte Bakanlığımız İştirak Genel Müdürlüğü arasında bir komisyon oluşturup en azından belli aralıklarla toplanan ve bu talepleri değerlendiren bir platformu oluşturabiliriz diye düşünüyorum.

Bir diğer önemli konu efendim, evrensel kabul görmüş tüketici hakları çerçevesinde hazırlanarak 1995 tarihinde yürürlüğe giren 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunda önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunu özellikle vurgulamakta yarar görüyorum. Çünkü, şimdi bahsedeceğim sözleşmelerdeki haksız şartsız, devre tatil, paket tur ve mesafeli sözleşmeler gibi tüketicilerin gündelik hayatlarında sıkça taraf oldukları yeni konularda düzenlemeler yapılmış, bu konuda AB mevzuatına uyum temin edilmiş, paralelinde Türk Ticaret Kanunundaki uyum da sağlanmaya çalışılmıştır.

Yine kamuda yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında Bakanlığımız merkez birimlerinde yürütülmekte olan icraî nitelik taşıyan görev ve hizmetlerin büyük çoğunluğunun yerel birimlere ve sivil toplum kuruluşlarına devredilmesi anlayışında ciddi mesafe kat etmiş bulunuyoruz.

Bu kapsamda nihaî olarak sizlere bir Avrupa Birliği ile ilgili de ne yaptığımızdan bahsetmek istiyorum. Avrupa Birliği müzakere sürecinde hepinizin bildiği gibi 36 konu başlığı olup bunlardan 11 tanesi Bakanlığımızı doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendirmektedir. Günümüz dünyasında ekonomik ilişkilerin fiziki sınırları hızla ortadan kalkmakta, devlet küçölerek bazı görev ve yetkilerini ilgili sivil toplum kuruluşlarına devretmektedir. Devletin asli fonksiyonu hukukî çerçeveyi belirlemek, düzenlemek, denetlemek ve koordinasyonunu sağlamak noktasında olmalıdır fikri, çok genel kabul görmektedir.

Kamusal sorumluluk üstelenen meslek örgütlerini ve değerli mensuplarının bireysel oto kontrol mekanizmalarını daha şeffaf ve etkin hâle getirmelerinin de burada öneminin göz ardı edilmeyeceğini vurgulamakta yarar vardır.

Bireylerin ve örgütlerin çalışma prensipleri kanuni bir platform üzerine inşa edilmeli, kamu otoritesinin mesleki kuruluşlar üzerindeki denetim erki zafiyete uğratılmadan da bu birliktelik sağlanmalıdır diye düşünüyörüz.

Ulusal Muhasebe Denetim Sempozyumlarının dış dünyayla ortak bir payda düzenlenmesi hem kamu, hem de özel sektör açısından faydalı açılımlar sağlayacaktır kanaatimdeydim.

Ben bu duygu ve düşüncelerle hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. Yine emeği geçenlere çok teşekkür ediyörüm, başarılı sonuçlara vesile olmasını diliyörüm.

PANEL OTURUMU

“Ekonomik Kalkınma İçin Muhasebe Denetim Mesleği”

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Masum TÜRKER
(Ekonomiden Sorumlu Devlet Eski Bakanı)

Yücel AKDEMİR- Sempozyumun son etkinliği olarak Paneli yönetmek üzere Sayın Doktor Doruk Sanlı’yı davet ediyorum.

Doruk SANLI- Sayın katılımcılar, bugün 23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı, bu özel günde İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasının düzenlediği bu güzel etkinliğin ulusal bağımsızlığımıza ve mesleğimize katkı sunması dileğiyle bayramınızı kutlar, saygılar sunarım.

Yücel AKDEMİR- Paneli yönetmek üzere Sayın Masum Türker’i davet ediyorum.

Masum TÜRKER- Değerli konuklar, Sayın Müsteşar, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben zamandan kazanmak ve son günü hızlı bir şekilde değerlendirmek için önce panelistleri davet etmek istiyorum.

Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Sayın Mustafa Erdin.

Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları Dairesi Başkanı ve aynı zamanda Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Doktor Zafer Sayar.

Türkiye’deki bir elin parmakları kadar az olan gerçek vergi hukukçusu Sayın Veysi Seviğ.

Türkiye’de özellikle hepimizin endişeli olduğu ve devlete ait kurumların blok olarak satılıp birilerine peşkeş çekilmesi endişesini taşıdığımız günlerde başarılı bir halka ikinci kez açılmayı sağlayan PETKİM Genel Müdürü Sayın Kenan Yavuz.

Ve bugün biraz önce benim rolümü üstlenen, ama inşallah gelecekte Türkiye’yi yönetecek genç Doktor Doruk Sanlı’nın babası Nail Sanlı.

Evet, biraz evvel çağrı yaparken Nail Beyi dikkat ederseniz TÜRMOB Genel Sekreteri diye çağırmadım. Bir gün gelecek babalar çocuklarının yaptıkları işlerle anılacaklar. Bu da aslında günümüzün ve özellikle bizi mesleğimizin yeni eğilimi, yeni akımıdır.

İki günü aşkın bir süredir tartışılan açılış konuşmalarından sonra tartışılan konu-

ların temeli bilgiyle ilgilidir, ama bugün mesleğimizin yeni geldiği nokta ve aslında “Corporate Governance” adıyla söylediğimiz, Türkçe’ye her ne kadar kurumsal yönetim olarak yanlış tercüme edildiyse de bir etkileşim, bir iletişimi kapsayan yönetim ya da kurumsal yönetim iletişimi olarak tercüme edilmesi gereken bu kavramın aslında tartışılmayan bir kısmı var, belki gelecek sempozyumların konusu olacak. Bu da gelecekte ne olacağını tahminlerini de yayınlama zorunluluğu ve bunları inceleme noktası.

Bugün yabancı meslektaşlarımızın bile daha tam çözümleyemediği, ama Türkiye’de, özellikle muhasebe eğitimi alanında 1950’li yılların sonlarına doğru kurulan İşletme İktisadi Enstitüsüyle birlikte nakit akış tablosunu geçmişe yönelik değil, geleceğe yönelik, fon akım tablosunu geçmişe yönelik değil, geleceğe yönelik, finansal tabloları geçmişe yönelik değil, geleceğe yönelik eğitiminin alt yapısı o günden beri kurulmuş olan ve bütün diğer sonradan kurulan fakülte ve üniversitelerde de zaman zaman akademik çalışmalarda kullanılan bu konu sanıyorum ki, önümüzdeki sempozyumların konusu oluşacak ve dünyanın arayış içinde olduğu bu konuya biz de çözüm bulacağız.

Şimdi, ben konuşmacılara söz vermeden önce, aslında yeni bir Oturum Başkanlığı denemek istiyordum, ama Oda Başkanı Sayın Yahya Arıkan, beni en sona bırakıyor, sonra gelip diyor ki, şu saatte bitir evimize gidelim ya da bir tane adam alıyor yanına, beyaz saçlı bir adam, adı Mevlüt Güven, bir piknik yapacak diyor, hep son oturumu kaynatıyorlar.

Bir dahaki sefere bu oturumu ilk gün alalım da, hiç olmazsa kaynamasın.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben o sistemi uygulamayacağım, ama burada çok değerli hocalarım, değerli yöneticiler var. Şimdi, bu tür panelleri yönetmenin şekli değişti artık bütün dünyada. Panel Başkanı orada oturur, burada değil, mikrofonun yanında ki, konuşmacıyı susturmak isterse aracı değil, uyarıyı öyle yapar ve Panel Başkanı başlarken konunun açılımını yapacak, aslında bir bildiri sunarak, yani eski sistem gibi değil. Sonra dönüyor o bildirinin her bir paneliste göre yönlendirilmiş sorularını yönelterek ve o saate kadar yapılmış tartışmalara göre tamamlıyor.

Panelistlerin ikinci turu olmuyor. Yani, yeni uygulamada. Hani biz de diyorlar ya, şimdi sen sözlerini tamamla, sonra ikinci kere söz vereyim. İkinci turu olmuyor, ondan sonra mikrofonlar geziniyor, çünkü adı panel ve amaç buradaki konuşmaların açılımı verdikleri konularda dinleyicilerin katılımını sağlayarak bir sonuca ulaşmaktır.

Diyelim ki, bir arkadaşımız el kaldırdı, bir konu söyledi, eğer panelistlerden birisinin söyleyecek bir şeyi varsa o da sanki salonda oturan birisiymiş gibi anında yanıt veriyor, sonra diğerleri diğerleri, en sonra panel başkanı bir özetle bitiriyor.

Şimdi, ben konuyu şöyle açmak istiyorum. Acaba bu konuştuklarımızın çerçevesinde muhasebenin genel fonksiyonu nedir? Ve bu fonksiyonları en iyi biçimde yerine nasıl getiririz? Bizim aslında ekonomik kalkınma ve muhasebe mesleği, ki buradaki denetim kavramını çıkartırsak esas dünyada konuşulan muhasebe mesleği denetim mesleğidir. Muhasebe denetçi demektir, asla defter tutucu değildir. Onun yabancı dilde de adı “book keeper” dir, bizim Türkçe tercümesi kâtipti ve yan iştir, o defter tutma işinin asli sonucu finansal raporları hazırlamaktır, doğru bilgiyi gündeme getirmektir.

Şimdi, bu noktada baktığımız zaman, Ulusal olarak da VII.’sini gerçekleştirdiğimiz bu Sempozyumda muhasebenin temel fonksiyonu ben burada yapılan konuşmaların da ışığında şöyle bir sonuca varıldığını düşünüyorum ve bu sonucu da biraz evvel değerli müsteşar hizmeti düzenleyici bir kurum olarak reel sektör adına da aynı şekilde de tanımlamış oldu.

Finansal konularda doğruya ulaşmaktır. Yani, aslında muhasebenin tanımını yeniden yapacak olursak finansal konularda doğruya ulaşmaktır, buradan yola çıktığımız zaman da günümüzde bir işletmenin ve dolayısıyla kamuyu da katarsak tüm ülkelerin varlıkları üzerindeki güç ancak muhasebecilere emanet edilebilir. Neden? Çünkü, finansal konularda doğruya ulaşmayı hedeflediği için.

Bu nedenle muhasebe mesleğinin yardımıyla ve muhasebe tekniğinin yardımıyla ancak başkalarının varlıkları korunabilir ve bunlar üzerinde de güç belirlenir.

Şimdi, bu noktadan hareket ederek panelistlere söz vermeden önce muhasebenin ölçme, değerlendirme ile doğru ve gerçek bilgiyi onaylanarak raporlama. Buradaki onaylamayı bizim Maliyedeki tasdik gibi algılamayın. Yani, rapor verip de imzaladığımız zaman artık bana inanın, ben mutemet bir adamım, bu bilgiler doğrudur, ancak şüphelenirseniz gidip başkasına baktırın demektir. Onaylamak mühürlemek manasında değildir. Onaylanarak raporlama şeklinde tanımladığımızda muhasebe meslek mensuplarının bence yeni işlevi, yeni tanımı her bir muhasebeci birer finansal bilgi iletişimcidir.

Bu son sözüm. Sunuş bildirisinde gerek IFAC’ın Genel Başkanının belirttiği, gerekse de değerli Hocamız Sayın Mustafa Aysan’ın 1968 yılından beri sözünü ettiği doçentlik tezinde bir genel müdürle görüşme yaparak ilk defa akademisyenlikte bir uygulama görüşmesiyle yola çıktığında o günden bugüne gelinen yol ve bir türlü arayışını tamamladığımız iş muhasebe meslek mensubunun iletişimi, son söz söyleyen, yargıya varmasını sağlayan kişi olduğu noktasında, özellikle düzenleyicilerin, devletin, Türkiye’de egemen olan güçlerle egemenlerin yanında hareket edenlerin gelişmeyi önlemek adına bir türlü gündeme getirmedikleri konudur.

Şimdi, bu tanımlarla uygun olarak ben biraz Türkiye hakkında da bilgi vermek istiyorum. Türkiye’de ekonomik kalkınmayla muhasebe mesleği arasındaki iliş-

kiye ilk teşhis 1950 yılında Dünya Bankasının Türkiye ile ilgili hazırladığı raporda yer verilmiştir.

Ve o raporda Türkiye'deki ekonomik gelişmenin sağlanabilmesi için muhakkak bilgileri onaylayacak, raporlayacak bir muhasebe mesleğinin kurulması gerektiği gündeme getirilmiştir.

Ve o raporun gereklerini maalesef bizim düzenleyicilerimiz, o zamanki devlet erkimiz, bu işle ilgili olarak ilkinin başlattılar millî gelir hesaplarını sağlam tutulmuş meselesiyle ve muhasebe mesleğini kenarda bıraktılar. Ama, onun mücadelesini, özellikle burada sayıyla ve bundan sonrası için anılması adına söylüyorum. Muhasebe uygulamacıları başlatmamıştır. Ben, muhasebe uygulayıcısı olarak döndüğüm zaman, baktığım zaman böyle bir meslek kurulması gerekliliğinin ilk önderleri, öncüleri üniversitedeki öğretim üyeleri olmuştur ve Türkiye'deki Muhasebe Kongresini ilk 1957 yılında Türk Ticaret Kanununa paralel olarak toplama görevini uygulayıcıları da içine alarak ve ilk defa Siyasal Bilgiler Fakültesi bünyesinde ve onun önderliğinde üniversite öğretim üyeleri toplamıştır ve ondan sonra öğretim üyeleri bu yetkiyi, bu hakkı o tarihte üyelerinin üçte biri uygulayıcı üçte ikisi akademisyenlerden oluşan TMUD'a vermiştir ve Birinci Kongrenin karar sonucu ülkemizde muhasebe mesleğinin yasal bir statüye kavuşturulması olmuştur, yani şu anda TÜRMOB'un yönettiği Kongrenin, Kongreyi kuranların sahipleri tarafından vasi olarak tayin ettiği Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği de yasal düzenleme gerçekleştiği için bu sefer emanetini asıl sahibi TÜRMOB'a devretmiştir.

Sonra bu çalışmalar devam etmiş, biraz evvel sözünü söylediğim İşletme İktisadi Enstitüsünde KİT'lerle ilgili çok güzel, bugün de geçerli olan tavsiyeler içeren bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapor üzerinde tek düzen hesap sistemi, muhasebenin yeknesaklaştırılması ve hiç gündeme fazla getirilmeyen raporlama ile ilgili çok güzel 7-8 ciltlik bir düzenleme yapılmıştır.

Aslında hani çıkıp devrim diye konuşuyoruz ya 1992'deki tek düzen hesap planını. Devlet Planlama Teşkilatından zamanında, 1967'de başlatılıp yayınlanan o plana bakın, yüzde 95'i o hesap planıdır, oradaki muhasebe ilkeleridir.

Bu arada o tarihlerde Robert Kolejde misafir hoca olarak çalışan bir Amerikalı, Lee Sedler Türkiye ekonomisini incelemiş ve özellikle ekonomik gelişmede muhasebe mesleğinin fonksiyonu diye çok güzel bir çalışma yayınlamış, bütün dünyada yayınlanan o çalışmada uygulama Türkiye'dir, örnek gösterilen Türkiye'dir. Türkiye'deki muhasebenin eksikliğinden dolayı gelir dağılımının çarpıklığı, haksız zenginleşmeyi, yolsuzluğu, bütün bu konuların nasıl olduğu Lee Sedler'in Türkiye'yi bir örnek olarak gösterip yaptığı çalışmadır.

Türkiye'de bu çalışmalar yapılırken, bakın neden geri kalmadığımızı ve son sözümü de bizim geçtiğimiz hafta Brüksel'de Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu Başkanıyla yaptığımız bir konuşmaya bağlamak istiyorum.

Aynı tarihlerde bir Hollandalı hoca bu konuda çalışma yapmaya başlıyor, ama kamuoyuna o Hollandalı profesörden daha da etkin, yaygın bir şekilde Enthoven adlı bir Amerikalı, ki bu Türkiye’ye de iki kez gelip bu konuları bizle konuşmuştur. “Ekonomik Gelişme ve Muhasebe” diye bir kitap yayınlıyor. Sonra Amerikalılar bu işe ilgi duyuyorlar. 1976 yılında Enthoven Amerika Muhasebeciler Birliğinde bu şekilde düzenlenen bir kongrede bildiri sunuyor ama, bu bildirinin bir özelliği var. Küreselleşmenin açılımını sağlayacak şekilde üçüncü dünya ülkelerini katarak bildiri sunuyor ve sonra üçüncü dünya ülkelerinde muhasebenin gelişmesinin önemini içeren bir kitap yazıyor.

Şimdi, Türkiye yine geri değil buradan. Aradan 4 yıl geçiyor, 4 yıl sonra, 1980 yılında Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği düzenlediği ve o tarihte Kongre Başkanlığını değerli Hocamız Profesör Mustafa Aysan’ın yaptığı Türkiye Muhasebe Kongresinin adı “Ekonomik Kalkınma ve Muhasebe”dir ve orada çok değerli bildirimler yayınlanmıştır. O bildirimler ve öncesine tanıklık eden ve kitap hâlinde şu anda basılmış olan bazı seminerlerde adı “Corporate Governance” olmamak üzere konuşulan bütün konular orada bildiri halindedir.

Şimdi, ben bu açılımı niye yapıyorum? Onun faydasını bugün biraz evvel değerli Müsteşarımızın tanıtımını yaptığı Türk Ticaret Kanunu tasarısında görüyoruz. Çünkü, o çalışmalara sürekli hukukçular katıldı. Yani, Sayın Ünal Tekinalp o zaman doçentken, daha kıdemli asistan doktorken katıldı, orada tartıştığı bu fikirlerin önemli bir kısmı ve o tarihlerde yazdığı özel bir rapor var, Türk Ticaret Kanununda Denetim Sistemi, biraz evvel Sayın Müsteşarımızın dediği gibi olmalı şeklinde. Kurul kaldırılmalı, bu işi kurulacak meslek mensupları yapmalı şeklindeydi.

Bunu özellikle belirtiyorum. Bu tür toplantıların faydası gelecekteki düzenlemelerin lehimize olması yönünde düzenleyicilere fikir de vermiş oluyor. Ve en önemlisini söylemek istiyorum Türkiye’de. Şu anda tartışılan, WEB sitesinde yayınlanması konu faaliyet raporlarıyla ilgili de Türkiye’de özel bir seminerde her tarafı ayrı ayrı incelenmiştir. Yani, katma değer tablosunun nasıl olması gerektiğinden, insan kaynaklarının faaliyet raporlarında muhasebecinin denetiminde, onun güvenliğinde nasıl olması gerektiği sunulmuştur.

Şimdi, bütün bu anlattıklarımın yanına bir işaret koymak istiyorum. Yapılan bütün dünya muhasebe kongrelerinde o güne kadar muhasebe ve ekonomik kalkınma arasında hiç ilişki konuşulmamıştır. İlk defa 1982 yılında yapılan Dünya Muhasebe Kongresi Meksika’da, geri kalmış bir ülkede yapıldığı için, öyle nitelendiriliyor, ilk defa o gün bütün dünyaya artık ekonomik gelişme, kalkınma ve muhasebe arasındaki ilişkinin önemi anons ediliyor, bildiriliyor, duyuruluyor.

Şimdi, bütün bunlar olurken bu gelişme yanında bizim Türkiye’nin maalesef geri kalmasına, şu anda SPK’da birçok tahtanın kapanmasına, birçok bankanın bi-

lançosunun şişirilerek sonradan el konulmasına neden olan bir başka yaygın kanı var, onu da Sayın Müsteşarın söylediğine, ben de biraz hem milletvekili hem Bakan olarak yaşadığım için. Efendim, Avrupa Birliğinde böyle var, dış ülkelerde şöyle var, şunu şöyle yapıyorlar derler ve Türkiye'nin hep aleyhinde muhasebe dikkat edilsin yetkin olmayan kişilerin yetkin gözükmeleri sonucunda bozulmuş, dejenere edilmiştir.

Biz bunu engellemek için Türkiye'de denetim standartları kurmaya kalkıştığımız zaman bir tek maddedir ve o maddenin çıkmaması için aklınıza gelebilecek bütün kesimler mücadele etmiştir.

Bakanlara gitmişler, milletvekillerini ayarladılar, uyuyor musunuz orada, meslek elden gidiyor, şudur budur diye. Halbuki o Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu bugün Türkiye'nin yanlış yola giderilmesini engelleyecek tek maddedir ve asla bir kanun çıkarılmamalı, çünkü o madde çok güçlendirilmiş bir maddedir.

Bir tek eksiklikleri vardır, orada finans kaynakları azdır. Ben buradaki bütün camiaya sesleniyorum. Yani, iş alemini temsil eden PETKİM'in Genel Müdüründen muhasebeciye varana kadar, bütün Oda başkanları bir fon kurun, her Odaya bir tas koyun, bir delik açın, oraya millet para koysun. Hani UNICEF'e toplanır ya, o parayı bu Standartlar Kuruluna gönderelim bir kanunla etkinliği azalması. Çünkü, ihtiyaçları paradır, fondur, fonu eksiktir. O zaman bunu yaparken bilinçli yaptık.

Şimdi, o çok güçlü maddeyi kanuna dönüştürmek adı altında yozlaştıracaklar. Bunun son örneğini şöyle söylemek istiyorum. Birdenbire Türkiye'de bir hava yayılmaya başladı, bana da gelmeye başladı. Efendim, bu enflasyon muhasebesini bu yıl Sermaye Piyasası Kurulu uygulayacak mı? Niye uygulasın ki, enflasyon düştü. Türkiye'yi zaten biz ihbar ediyoruz, Türkiye'de yolsuzluk raporu yayınlanıyor, alın bakın altında Türkiye'de de faaliyette bulunan şirketlerin ismi var. TÜRMOB Başkanı, Oda başkanları bir daha böyle bir rapor gördüğünüz zaman o şirketlere söyleyin genel merkezleriyle konuşsunlar, Türkiye'de bunu tespit etmek için kimlerle konuştuklarını söylesinler. Çünkü, o her bir rapor Türkiye'nin dünyadaki kredi maliyetini artırıyor, riskini yüksek gösteriyor ve biz de hiç kaynağına bakmadan çıkıp kürsülerde Türkiye yolsuzlukta birinci, Türkiye şeffaflıkta sonunca diye konuşuyoruz.

Şimdi, aynı şey yapıldı, dendi ki enflasyon muhasebesini yayınlama mecburiyetini Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu istiyor, emrediyor. Geçen hafta Brüksel'de bu Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu Başkanı David Tweedy ile beraberdik. Orada da Sermaye Piyasası Kurulu'ndan da arkadaşlar vardı. Böyle diyor ne dersiniz dediler, dur bir dakika bunun bir yolunu çevirelim dedik. Hakikaten yolunu çevirdik aynı masada yemeğe oturduk.

Sorduk, sizin, her ülkenin enflasyon muhasebesini uygulamak için bir böyle özel tamiminiz var mı? Ne münasebet dedi, biz düzenleyiciyiz dedi, biz hiçbir ülkenin iç işine karışmayız.

Şimdi, bunu niye söylüyorum? Artık dünyada böyle oluyor, şu iş böyle oluyor demeyin. Bu Kongreye bile Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu Başkanı gelebiliyorsa, eğer şu anda IFAC'ın bütün toplantılarına gözlemci olarak Kongre Başkanı sıfatıyla Profesör Doktor Recep Pekdemir katılıyorsa, eğer şu anda bu bölgede bütün ülkelerin muhasebe kongrelerine Akdeniz Ülkeleri Başkanı sıfatıyla ben de çağrılıyorsam, Abi Kuruluş Başkanı olarak, Abi olarak Mehmet Timur olmazsa olmaz diye çağrılıp kurullarında konuşturuluyorsa şunu unutmayın. Dünyada alınan nefesi biliyoruz.

Ve bir örnek de vermek istiyorum, birazdan değerli hocamıza vereceğim, Sayın Profesör Nejat Bozkurt'a. Daha 15 gün önce demiyorum, 1 hafta önce yayınlanan Muhasebe Denetim Mesleğinin Eğitimi ile ilgili standart çıktığı günün ertesi gün bizim elimizdedir, anında gönderiliyor.

Onun için devlette bu işi düzenleyenler, bir iş yaparken her konuyla ilgili bu işin erbapları, uzmanları var. Dışarının yanı sıra artık içeriye kulak veriniz ve Türkiye'nin büyümesi, ihracatın hayali olmamasının yolu Türk kaynaklı küresel çalışan muhasebe şirketlerini yaratmakla geçer, yeterli birikim vardır.

Şimdi, bu noktadan hareketle iki şeyi söylemek istiyorum. Birisi, Türkiye muhasebe standartları hazırladığı 20 standardı yayınlansın artık. Yayınlamazsa 1 ay sonra yürüyüş yapacağız, kapısına dayanacağız, bunu özellikle söylüyorum. Niye? Bir arada da yayınlamasın, iki iki yayınlansın, üç üç yayınlansın, çünkü o zaman dünya kabul etmiyor. Diyor ki, ya siz 22 standardı bir arada katılımcı bir anlayışla nasıl yaptınız? Bu 20 standart 1992 yılından beri var, lütfen yayınlayınız, lütfen yayınlansın.

İkinci bir soru, Türkiye'de denetim standartları üzerinde yine dışarıdan böyledir diye bir rivayet var, başka kurumlar yayınlamak istiyorlar. Yayınlamayazlar. Muhasebeciler ayağa kalkacaksanız, bunun için ayağa kalkmanız lâzım. Nedenini söyleyeyim. Denetim standartlarının birinci bölümü muhasebe meslek mensubunun niteliklerini düzenler. Bu standartları sizin kurulunuz dışında başka bir kurul, başka bir kurum yayınladığı zaman genel standartlar adı altında kimlerin denetçi olduğunu değiştirme, yayınlama hakkına sahip olur.

Dünyanın hiçbir yerinde ve Uluslararası Muhasebeciler Federasyonunda denetim standartlarını başka bir kurul, kurum yayınlamıyor. Muhasebe meslek örgütünün kurduğu kurum niteliğinde, kurul niteliğinde olan, ama aslı bir komite olan bir kurul yayınlıyor. İngiltere'de bu böyledir, Fransa'da böyledir, Almanya'da böyledir. Bütün ülkelerde tek tek arzu edildiği zaman tarihiyle, komitenin işleyişiyle, statüsüyle veririm.

Şimdi, deniyor ki, ama efendim TÜRMOB'un yetkisi yok, yaptırımını yok, biz yapalım. SPK'nın yetkisi yok biliyor musunuz, BDDK'nın yetkisi yok. Neden? Diyelim ki denetimi yanlış yaptı, SPK ne yapabilir ona? Denetim yapma hakkını elinden alır. Ama ne yapıyor SPK, hatırlatma yapayım, TÜRMOB'un Genel Başkan Yardımcısıyken olduğu için biliyorum, şimdi de devam ediyor. TÜRMOB'a yazı yazıyor bu adamı cezalandır diyor, Disiplin Kurulu cezasına vermek, meslekten ihraç etme yetkisi yalnız ve yalnız TÜRMOB'da var.

Şimdi, bu konuda kafalar karışıyor. Peki ne yapacak SPK? SPK bu standartlara bakacak, diyecek ki, bu standartlara ilaveten ek şu standartları istiyorum, haklıdır. Yani, meselâ diyebilir ki, 3 yıl denetim işinde çalışma mecburiyeti ekliyorum buna, asgari standartta ekleme yapar ve referans verir.

Şu an dünyadaki bütün kurullar meslek örgütünün yayınladığı standartlara referans vermektedir. Türkiye'de de kitabı tercüme edilmiş, Arthur Holmes'un çok önemli bir lâfı vardır. Denetimde bağımsızlık mesleğin kendi kendini yönetmesiyle sağlanır der. Mesleğin de kendi kendini yönetmesi standartlarla ilgilidir.

Şimdi, bu toparlamayı yapmamın nedeni şu: Ve konuşmayı da farklı bir çizgiden başlatarak alacağım. Hem nereye nasıl varmamız gerektiğini çok sağlıklı kararlaştırmalıyız. Hem de biz bu Panelde sizleri de bu tartışmalara sokabilmek için bir kere hiçbir kişinin konuşmasını sınırlandırmıyorum. Yani, isterse hoca 1 saat konuşabilir, isterse yarım saat ama, bir ricası var bizden Yahya Beyin saat 1'de bitirmemizi istiyor.

Efendim, ben ilk sözü izin verirseniz hem bürokraside bürokratik engellerin altında hem de aslında bir iş alemi, bir CEO görevi gören PETKİM'in Genel Müdürü Sayın Kenan Yavuz'a vereyim. Çünkü, esas onlar bu ekonomik kalkınmada muhasebeden ne istediklerini söyleyecekler ki, bizim meslekten de olan arkadaşlarımız rahatlıkla bu çözümleri oluştursunlar.

Buyurun efendim söz sizin, ister buradan, ister oradan konuşabilirsiniz.

Değerli arkadaşlar, çağrı düzeyine göre yapmışlar ama, Kenan Beyi en öne koymalıyız. Yani, diğer arkadaşlarla birlikte müşteri ne istiyor bir onu görelim önce. Yani, biz konuşup da sonra müşteriye konuş denmez. Yo devlet de müşteri burada, bizim burada hepsi, bütün herkes Nail Sanlı'nın müşterisi.

Vallahi şimdi bu da bir gelişme, Maliye bize müşteri diyorsa biz demek ki onun veli nimetiyiz.

Kenan YAVUZ- Sayın Bakanım teşekkür ederim.

Böylesine nezih bir topluluğa, ülkemizin önemli önderlerinin önünde, ülkemizin Sayın Bakanımızın da biraz önce söylemiş olduğu gibi bir elin beş parmağını geçmeyen kurumlardan birinin temsilcisi olarak sizlere hitap etmekten gurur ve onur duyuyorum.

Hem bürokrasinin önemli temsilcilerinin, Sayın Müsteşarımız, özel sektöre ve devlet sektörüne hizmet veren, kurumları yönlendiren seçkin bir topluluk önünde biraz ben de Sayın Bakanımın stiline uyarak farklı olmaya çalışacağım.

Gördüğünüz bu resimde PETKİM'i, öncelikle PETKİM'i üç-beş cümleyle müsaade ederseniz anlatmak istiyorum.

Bu tabloyu Türkiye 1965'li yıllarda henüz daha Kore, Japonya, Çin, Hindistan, İran, Suudi Arabistan ortada yokken plânlamış, petrokimya ve rafineri entegrasyonu üzerine oturan Yarımca ve Aliağa Komplekslerini planlamada başarmış bir ülke.

O yıllarda dünyada henüz biraz önce saymış olduğum ülkelerin hiçbirinde petrokimya yok, rafineriler var ama, petrokimya yok. Gerçek zenginliğin, bugünkü dünyanın da gerçek zenginliğinin petrokimya olduğunu ve bu sektörde olmayan bir ülkenin ihracat ve ekonomik güç olma iddiasını olamayacağını gören ülke, 35 yıl önce bunu gören ülke bu planlamayı başarmış ve bu planlama bugünkü rekabet gerçekliğini de içerisine alan ve o öngörüyü o günden planlamayı başarmış bir ülke.

Nedir bu gerçek? Bugün de bu sektörde olmak istiyorsanız iki temel unsurdan birine sahip olmak zorundasınız. Ya petrolünüz ve doğalgazınız olacak ya da rafineri petrokimya enerji entegrasyonu üzerine oturan bir süper yatırımınız olacak.

Dolayısıyla, petrole ve doğalgaza sahip olmayan ülkemiz o zaman demiş, rafineri petrokimya entegrasyonu, enerji entegrasyonu ve lojistik entegrasyonu içeren bir planlama gerçekleştiririm ve Yarımca'ya ve Aliağa'ya rafineri, petrokimya kurayım demiş ve yola çıkmış. Önce Yarımca'yı, daha sonra 1974 yılında başlayan süreçte 1985 yılında Aliağa kompleksini devreye almış.

Sonra ne olmuş? 2 yıl sonra demişler ki, biz bunu yaptık, başardık ama, bundan sonrasını götüremeyiz, biz bu işi beceremeyiz, bunu, bunları elimizden çıkaralım. Sonra 1987 yılında bu kurumlar özelleştirme kapsamına alınmış, ondan sonra da bu uzun ince yol, bitmez tükenmez yolun başlangıcına girmişiz. Ve bu bitmez tükenmez yolun bugünkü gelinen aşamasında 35 yıl önce daha ortada olmayan ülkeler bizi sollayıp, hızla yanımızdan geçip bugün bizim sahip olduğumuz değerlerin 8-10 katı büyüklükte şirketlerle dünya arenasında at koşturuyorlar. Biz ise yaratmış olduğumuz kaynakları israf etme maharetine sahip olma noktasında çok cömert bir toplum olarak kurumları ne yazık ki olmaları gereken yere getirememişiz.

Bakın, öyle tartışmalar yaşanmış ki Türkiye'de, efendim bizim doğalgazımız ve petrolümüz yok, petrokimyada ne işimiz var. Peki, Hindistan'da petrol mü var, Çin'de petrol mü var, Japonya'da petrol mü var, Almanya'da petrol mü var, Belçika'da, İtalya'da, İspanya'da, Avusturya'da petrol mü var.

Bu ülkelerin her biri Orta Doğudan petrolü taşıyorlar ve rafineri petrokimya entegrasyonuna dayanan 10'ar, 20'şer milyar dolar ciroları olan şirketler yaratmışlar. Ve dünyada bizden başka da petrokimya ile rafineriyi birbirinden ayırarak ayrı ayrı yönetmeye çalışan başka bir ülke de yok.

Şimdi, konumuzun devamına gelince, denetim düşüncesi açısından baktığımızda bu kurumları en çok sıkan, en çok üzen de onların karar alma mekanizmalarını çökerten yöneticileri risk alma noktasında muhafazakâr olmalarına neden olan Türkiye'nin denetim düşüncesidir.

Türkiye'deki ne özel sektörde, ne de devlet sektöründe denetim düşüncesi yanlıştır, kökünden yanlıştır. Neden? Bu yanlı devletin yapılanma modelinin denetime yansımasıdır, potansiyel hırsız arama mekanizmasıdır.

Şimdi, devlet bir kurum yaratıyor ya da bir şirket, özel sektör yapıyorsunuz, başına bir yönetici koyuyorsunuz, sonra da diyorsunuz ki, ben bu şirketi denetleyeceğim, bir de iki tane arkadaş görevlendiriyorsunuz, işte ismine ne koyarsanız koyun. Daha onlar bu kimliği kendi üstlerine geçirir geçirmez kendilerini bu kurumların yöneticilerinin tam hırsızlık yaparken iş başında yakalamak üzere görevlendirilmiş bir psikozun içerisine sokuveriyorlar.

Böyle bir denetim mekanizmasından kesinlikle fayda ve verim çıkmıyor. Denetim yönetimin önünü açan, şirketlerin verimlilik yaratma noktasında iyileştirmeye açık alanlarının öne çıkarılmasını sağlayan ve hukukî çerçevenin içerisinde kalan bir yönetim mekanizmasının olup olmadığını sorgulayan bir metot, bir yöntemdir ve buna sahip olmak zorundasınız.

Bakın ben size bir olay anlatayım. Yönetici oldum 2 ay geçti, İzmir'de yaş meyve sebze ihalesine çıkmışız, İzmir'de. Yemeği daha özelleştirmemişiz, kendi bünyemizde yapıyoruz, gazetelere ilân vermişiz, internet sayfasında yayınlamışız, bütün Odalara, bütün Borsalara fakslarla bildirmişiz, 2 kişi gelmiş, İzmir'de yaş meyve sebze ihalesi yapıyorsunuz 2 kişi geliyor. En ucu teklifi veren de Ağustos ayında karpuzu bana 800 bin liraya satacak. Karpuz 800 bin lira, en ucuz teklif.

Şimdi, bakın her şey kitabına uygun, ilân vermişim, Odalara bildirmişim, internet sitemde yayınlamışım, rekabet tam, 2 kişi gelmiş, ne yapayım 2 kişi gelmiş, en ucuz teklifi veren de olmuş, karpuz 800 bin lira, basarım imzayı alırım karpuzu. Hangi denetçi bana ne diyebilir, hiç kimse bir şey söyleyemez, her şey kitabına uygun. Ama, kusura bakmayın ben arabamla manavın yanından geçiyorum karpuz 250 bin lira, önüme gelen kağıtta 800 bin lira. Yırttım çöpe attım. Gidin manavdan alın dedim.

Böyle şey olur mu? Niye? Çünkü, devlet, ben özel sektörde şefken, çalışırken telefonumun, arabamın sınırı yoktu, devlete Genel Müdür oldum makam arabama binmeme korkuyorum.

Bir yılda ver telefonumu sadece 1 aylık kadar kullanabilirmişim, 1 aylık maaşım kadar kullanabilirmişim, maaşımı söylemeyeyim. Ya bunlarda bir şey yok, burada bir verim yok. Eğer, burada bir marifet olsaydı bu ülke bu duruma düşmezdi. Burada bir şey yok, burada bir kayıp yok, kayıp ve kaçak başka yerde.

Denetim mekanizması, niye bana büyütüyorsun kardeşim şirketini, ne kadar kâr ettin, kaç para büyüttün, fiziksel hedefin ne, 10 sene sonra neyi düşünüyorsun? Bugünkü ciro hedefin ne? Yani, Pazar payın niye düşüyor, müşterin için ne yaptın, bunları sorsun bana. Benim arabamla benim telefonumla ne işin var?

Şimdi, Sayın Bakan sağ olsun sınır koymadı ama, hani derdim çoktur hangisine yanayım, sabaha kadar konuşsam, akşama kadar konuşsam bitmez, ama yine de süreme dikkat etmeye çalışacağım.

KİT'ler, şunu söylemek istiyorum. Ak ve kara yoktur, ülkemizde dayatmalar vardır. Bakın bir örnek daha vermek istiyorum. Avrupa Birliği standartları deniyor, şimdi 500 milyon dolarlık bir yatırım projeksiyonu var, ya İngiltere'de yapılacak ya da Türkiye'de yapılacak. İngiltere'de yapmaya karar veren grup Türk, yerli bir grubumuz. Biz devreye girdik, dedik ki Türkiye'de yapalım, birlikte yapalım, 500 milyon dolar, önemli, çok büyük bir yatırım.

Dediler ki, İngiltere Hükûmeti yüzde 25 nakit teşvik veriyor. Allah Allah Avrupa standartlarında bu yok. DPT'ye soruyorum ya arkadaş böyle bir şey var mı, yok diyorlar, ya birisi bir şey söylüyor anlamıyorum ben, var mı yok mu hâlâ anlayamadım. Adam diyor ki, arkadaş yüzde 25 İngiltere Hükûmeti bana, yüzde 25 nakit teşvik verecek.

Ben şimdi soruyorum, uzmanları olarak da, Avrupa Birliği uzmanları olarak da, ya İngiltere Hükûmeti petrokimyaya yüzde 25 nakit teşviki veriyor mu vermiyor mu, şunu bir öğrenebilsem. Ama, el altından birçok şeyi yaptıklarını biliyoruz, birçok şeyi kitabına uydurarak gayet güzel yapıyorlar.

Dolayısıyla, bize dayatılan kuralları sorgulamak ve ülkemiz menfaatleri doğrultusunda bazı şeyleri yapmamız lâzım.

KİT'ler her konuda öncü olmuşlar. Muhasebe standartları noktasında da, tek düze plana geçiş noktasında da öncü olmuşlardır. Ancak daha sonra olayın yönetim muhasebesi ve finansal yönetim mantalitesine oturtma açısından da geri kalmışlar. Neden? Çünkü, muhasebe, yani her şey yapılır muhasebe de arkadan toplar yani, muhasebe başka bir işe yaramaz ki, önemli olan üretmektir.

Keşke üretmek olsaydı, üretmeyi de unuttuk, 15 sene boyunca faizle, dövizle kafayı bozduğumuz için üretimi de unuttuk. Ama üretim odaklı bir yönetim metodolojisi içerisinde muhasebe, yani zorunluluklardan kaynaklanan bir birim var orada, işte bir şeyleri yazıyorlar, çiziyorlar, yani genel yaklaşım metodu içerisinde ne yazık ki istenilen seviyeye, yani yönetimin önünü stratejik karar alma da açan bir zincirin önemli halkalarından bir tanesi ile görüş şekline gelememiş.

Meselâ, ben de bir baktım Muhasebe Müdürü var, Finansman Müdürü var, Daire Başkanı var, Genel Müdür Yardımcısı var, Muhasebe Müdürüne bağlı 7 tane Müdür Yardımcısı var, tam 7 tane. Şöyle aldım baktım organizasyona, yani mahsup sistemi, mahsubu kesen başka müdür yardımcısına bağlı, mahsuba kontrol eden başka müdür yardımcısına, giren başka müdür yardımcısına bağlı, ya acayip bir şey yani. Ya bunu niye böyle yaptınız arkadaşlar? Ya, arkadaşlar 20'şer yıllık oldular, hepsine birer unvan vermemiz gerekiyordu, hepsini müdür yardımcısı yaptık. Çünkü maaşlarına zam yapamıyoruz.

Maaşlara zam yapamıyoruz, madem hiç olmazsa müdür yardımcısı olsunlar da unvan alsınlar. Ya burası askeri müze mi, yani böyle şey olur mu. Bir yıllık adamı müdür yaparsınız, 30 yıllık adam mahsup kesmeye devam eder. Çağ artık tecrübe dönemi değil. Artık bugünkü iletişim çağında tecrübenin önemi azaldı, bilginin, becerinin, çağdaş dünyayla bütünleşmenin önemi arttı. Artık insanların eskiden 10 sene öğrenilen şeyleri şimdi gencecik çocuklar vallahi 6 ayda öğreniyorlar, hiç kimse kusura bakmasın. Hiç kimse ben tecrübeliyim, ben her şeyi biliyorum deyip böyle 60, 70'imizde artık bayrağı teslim etmeyi bilmeliyiz. Çünkü, şimdiki gençler hakikaten parmak ısırtıyorlar.

Bu bakış ve mantalite nedeniyle de finansal kontrol, analiz, denetim sistemleri gelişmemiş, dolayısıyla da hesap planlarının oluşumlarında çok fazla stratejik açılımları sağlayacak yapılanmalar yok.

Bütçe sistemleri bir üst yapı kurumu olarak, yani işte DPT'den bir şey istiyor. Denetim zaten bizim şirketlerde, KİT'lerde denetim, yani denetlenmeyen hiç kimse yok. Çünkü, kamu bizde öyle ya, yani burası kamununsa herkesin, 70 milyon herkes kendisine ait olan parçayı istiyor. Madem ki, burası devlet şirketi ver benim payımı diyor, tamam mı herkes oranın hakkında söz ve yetki sahibi olmak istiyor.

İşte kamu kurumlarının verimli yönetilmesinin önündeki en önemli engel herkesin bu şirketlerden ya da bu kurumlardan kendi payına düşen hisseyi peşin olarak tahsil etme sapkınlığından kaynaklanıyor. Herkes peşin istiyor. Ya bölelim o zaman, herkese, kimine cıvata düşer, kimisine bir pense düşer, kimisine bilmem ne düşer, parçalayalım, bölelim 70 milyona rahat edelim.

Böyle mantık olmaz ki, bu kurumun başına koyduğunuz kişi o kurumun artık sahibidir, sahibi olmalı. Performans yönetim kriterleri içerisinde yönetmelidir, hiçbir karar mekanizmasına dışarıdan müdahale olmamalıdır. Dışarıdan müdahale olmamalıdır. Hesap soracaksınız, kriterini koyacaksınız, gerçekleştiren kalacak, gerçekleştirmeyen gidecek.

Ama, öyle değil, denetlenmeyen hiç kimse yok. Yani, söz sahibi ve şeylerin sayısı belli değil. Bir tanesi bir oturur imzasız bir tane mektup yazar, bir tanesi yazmış, kusura bakmayın bir örnek daha verip konuşmamı tamamlayacağım.

Sayın Bakanım ne kadar vaktim kaldı, 5 dakikada bitirsem olur mu?

Masum TÜRKER- Vallahi siz konuşurken arkadaşlar alkışlıyor, esnemiyorlar da, onun için sözünüzü kesemiyorum.

Kenan YAVUZ- Kendisi İstanbul'da çalışıyor beyefendinin, hanımı da bende çalışıyor. Eş durumundan İstanbul'a tayin istiyor, tamam mı? İstanbul'da benim hiçbir şeyim yok, büromuz var, eskiden 30 kişi çalışırmış, 5 tane müdür 3 tane şoför vardı kapattım oraları. Şimdi, eş durumundan tayin istiyor, Başbakana mektup yazmış. Aldım baktım, sonra o kişinin çalıştığı kurumun özel sektör yöneticisinin genel müdürünü aradım. Dedim ki benim İstanbul'da bir gariban bürom var, orayı da kapattım, 2 tane mühendis görevlendirdim, onlar da pazar araştırması yapıyorlar, bu hanımefendiye orada benim verecek bir işim yok. Sizin İzmir'de dünya kadar işleriniz var, siz o beyefendiyi buraya gönderin de bu aileyi kurtaralım. Ya, ben kamuysam ben Aileden Sorumlu Devlet Bakanı mıyım?

Tayini yapmadığım için hanımefendi istifa etti ayrıldı, ben de kurtuldum. Aileni kurtaracaksın böyle kurtar, beni ilgilendirmiyor, hiç ilgilendirmiyor. Beyefendi de özel sektörde çalışıyor, gelsin o İzmir'de çalışsın. Dolayısıyla, özel sektörümüz de böylesine bir kutsal hizmet etmiş olsun. Mutlaka her şeyi de devlet yapacak diye bir şey yok.

Denetim uygulamalarımızı görüyorsunuz, ama aslında bunlara canımız kurban. Dediğim gibi imzasız bir mektup yazıyorsunuz, artık herkes bir şey söyler, o ona havale eder, o öbürüne havale eder. Yani, okuduğunuz zaman üzülüyorsunuz, yani inanılmaz. Yani, bu kaynak israfı, bu saçma sapan mantık, mantalite enerjisini tüketiyor insanın.

Bakın Türkiye'nin sadece yüzde 30 talebini karşılayabiliyorum. Türkiye bir yatırım mezarlığı ve kamu adına yatırım mezarlığı hâline dönüştürülmüş bir ülkede milletvekili beni arıyor diyor ki, ya şu müşteriye 10 ton daha fazla mal veremez misin? Böyle bir şey var mı arkadaşlar, düşünün ya. Pazar elinizin altında, malınızı yetiştiremiyorsunuz, müşteriniz kapıda mal bekliyor, paran var, alt yapın var, kapasiten var, markan var, her şeyin var, yatırım yapacak, yapamazsın. Niye? Bir sürü yedi kocalı Hürmüz gibi kocalarımız var, hangisinden izin alacağız onu şaşıyoruz. Ya arkadaş sana ne ben Hazine garantisi istiyor muyum? Hayır.

Bakın, bu kurum, PETKİM 1994 ve 1999 arasında devlet bütçesine tam 960 milyon dolar temettü koymuş, 960 milyon dolar arkadaşlar, tamam. Ondan sonra bu kurumları yargılarken, sorgularken, ben de aynı şekilde bakıyordum. Ölmüş, bitmiş, devletin, milletin sırtına binmiş, efendime söyleyeyim bir an evvel atsak da kurtulsak kurumlar hâline sokuluyor.

Ben söylüyorum, kimse, hiç kimse BİT'leri konuşmuyor, belediyelerin BİT'le-

rini, hepsi birer, hepsi birer toplumun sırtında yük öyle mi? Niye özelleştirmiyorsunuz, niye özelleştirmiyoruz? Biz özelleşmeyelim diye demiyorum, bu statükoyla devam etmemiz mümkün değil. Ama, tartışmanın metodu ve metodolojisi yanlış. Her bir kurumu ve gerçekliği teknik detay üzerine oturmuş, haklılık gerekçeleri üzerine oturmuş bir eleştiri, bir yaklaşım modeline oturtmak zorundayız. Kamuoyumuzda PETKİM’le, özelleştirmeye ilgili yazı yazan, her yazarıma ulaştım, hepsini davet ettim, bürokrasimize, siyasetimize, herkese anlatmaya çalışıyorum, her anlattığımız şey karşısında gerçekten insanlar şaşırıyorlar.

Evet, bunu biliyor muydunuz 960 milyon dolar PETKİM’in devletin kasasına temettü koyduğunu. Bugün petrol 50 dolar, 100 dolara gideceğinden bahsedener var. Bakın ya 350 dolara petrolü ithal edersiniz, bir 300 dolarlık polipropülen yaparsınız PETKİM varsa ya 1300 doları verip direkt polipropülen satın alırsınız. Tekstil sektörünüzün ülkeye yarattığı katma değeri görüyor musunuz.

Geçen yıl Türkiye sadece polipropülene 1 milyar dolar ithalatta para ödedi. Benim kapasitem sadece 80 bin ton, 1 milyon ton Türkiye’nin talebi, ben sadece 80 bin ton üretebiliyorum, yüzde 10 bile değil. 3 kat, 5 kat daha üretebilsem satışın hiç problemi yok. Ya, böyle bir pazar var mı, böyle bir iş biliyor musunuz arkadaşlar, iş dünyasının tam göbeğindesiniz. Böyle bir iş biliyor musunuz ki, yatırım yapmamak için bekleyen, bekleyesiniz. Böyle bir iş yok. İnsanlar kapıda bekliyor, her şeyiniz hazır yapamıyorsunuz. Niye yapamıyoruz? Onu da bilmiyoruz. Yani, hepimiz konuşuyoruz bürokrasiyle, siyasetle yapalım ya niye yapamıyoruz, hep birbirimize onu soruyoruz Ya niye yapamıyoruz? Ama sorunun cevabı yok, yapamıyoruz.

Ama, son cümlem şöyle: Kendi ayakları üzerinde durmayan bir ülke hiçbir şeyi söylemeye hakkı olamaz. Kendi ayaklarımız üzerinde durmamız lâzım.

Bunun yolu da üretmekten geçiyor, üretim derken sadece PETKİM üretimi kas-tetmiyorum. Bilgi üretiminden bilgi teknolojilerine kadar, turizm sektörüne kadar üretmekten geçiyor, ama biz 1990’lı yıllarda başlayıp, ben öyle değerlendiriyorum, Sayın Bakan farklı değerlendirebilir, 2000’li yıllara kadar kafayı faizle, dövizle ve paradan para kazanmaya bozduğumuz için üretimi unuttuk, üretmeyi unuttuk.

Teşekkür ederim.

Başkan- Sayın Kenan Yavuz’a teşekkür ederiz.

Sayın Kenan Yavuz’un söylediği bir söz var. Bu özelleştirme olgusunu, tabii belki bir kısmı bilir, bir kısmı bilmez Türkiye’de sağlıklı devlet işletmeciliği kuralları çerçevesinde özelleştirmenin nasıl olacağını planlamasını yapan kişi Ulaştırma Bakanlığı döneminde Hocamız Profesör Doktor Mustafa Aysan’dır. Ama, onun o yaklaşımını bugün yaşadığımız özelleştirmeyi dayatanlar sevmezler, sevmediler, değiştirdiler ve KİT’leri atıl hâle getirdiler.

Aslında, biraz evvelki konuşmamız, konuşmacı başka bir şeye dikkati çekiyor. PETKİM'i böyle halka açıp belli bir yüzdesini bu kadar parayla çarptığımız zaman 600 milyon dolara nasıl kapatılacağı ortaya çıktı.

İlerleme sağlamak açısından burada çok önemli bir reform dile getirildi, dendi ki, biz muhasebeye ekonomik muhasebe bakıyoruz, yani siz muhasebe standartlarına göre yapı, vergi matrahını hesaplarken muhasebe dışı işlem yapın dedi. Çok önemliydi.

Bugün genç arkadaşım, ben ilk defa karşılaşıyorum kendisiyle, sordum, Hesap Uzmanları Kurulundan yetişmiş, Mustafa Erdin, en büyük mutluluğun ikinci müjdecisidir. Bana vergi mükellefim değilsin, müşterimsin dedi.

1989 yılındaydı galiba Siyasal Bilgiler Fakültesi Mülkiyeliler Vakfının bir çalışmasında ben bir bildiri verirken Maliye halkla ilişkilere dayalı vergicilik yapсын, mükellef değil müşterisi gibi görsün bizi demiştim. Ben bugün o düşünceyi hiç tanışmadığım, konuşmadığım, o bildiriye de bilmeyen Mustafa Erdin dinlediğim için önce bütün muhasebeciler adına, sonra Türkiye'deki mükellefler adına kendisini alkışlıyorum ve diyorum ki kendisine bu Panelde her kim geçtiyse sonradan Gelirler Genel Müdürü oldu.

Şimdi Osman Arıoğlu'da, Nevzat Saygılıoğlu da, Hasan Basri Aktan da, her kim ki Maliye Bakanlığı adına kapanış paneline denk geldiyse ve eğer o paneli de ben yönetmişsem bu uğurlu geldi. Muhakkak genel müdür olmuştur. Şimdi, biz demek ki, 5-10 yıl sonraki genel müdürümüzün bize bakış açısı artık müşterimsiniz. Müşteriyim demek Maliye artık biz veli nimet olsun. Sağ olsun Maliye Bakanı böyle bize veli nimetim gibi bakan kişilerin çalışmasına imkân verdiği için.

Böylelikle Sayın Unakıtan'a da mesajımızı gönderiyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Erdin'i dinleyeceğiz. Biz Sayın Erdin'den özellikle son günlerde de bir başka tartışma var dünyada bu bizim konuyla ilgili. Geçen haftaki Bulgaristan'da düzenlenen çalışmanın kapanış forumunda bununla ilgili konular ele alındı.

Vergi politikaları gelir elde etmek için midir, yoksa ekonomik kalkınmanın sağlıklı ve istikrarlı olması için midir? Bunun da mihenk taşı olarak muhasebe denetiminin fonksiyonu nedir, vergiciler ne bekler?

Biz bu sorularımıza da yanıt vereceğini beklediğimiz, ama kendi hazırlığı çerçevesinde sözü Sayın Erdin'e veriyoruz.

Buyurun Sayın Erdin.

Mustafa ERDİN- Sayın Bakanım, Sayın Müsteşarım, sayın hocalarım ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle hepinizin ve ulusumuzun 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bay-

ramını tekrar kutluyorum ve 3 gündən beri buradayız, bu muhteşem organizasyonda emeği geçen herkese teşekkürlerimi ve İstanbul Serbest Muhasebeciler Malî Müşavirler Odası Başkanına tekrar tebriklerimi iletiyorum.

Ayrıca şahsi olarak da mesleği seçmemde bana büyük katkısı olan, akıcı ve etkileyici üslubuyla bu mesleği seçmemde yardımcı olan Sayın Yüksel Koç Yalçın Hocama şahsım adına teşekkür etmek istiyorum. Bununla beraber bu muhasebe literatürüne katkıda bulunan, ancak kendilerinden ders alma şerefine nail olamadığım diğer hocalarımı da çok çok teşekkür ediyorum.

Ben 3 gündən beri burada çok güzel bilgiler aldım, eminim siz de aynı bilgileri aldınız. Bunlar kabaca ifade etmek gerekirse kurumsal yönetim, gerçi Sayın Başkan bu kavrama karşı ama, şu anda kurumsal yönetim olarak geçiyor. Denetim standartları, bu denetim standartlarında mesleki etik kurallarının rolü, denetim mesleğinin olası geleceği ve bu konuda bilişim sektörünün rolü ve bu bahsettiğim alanlarda Türkiye'deki yapılan araştırmalarla ilgili çok doyurucu bilgiler aldık. Açıkçası 12 yıl bu mesleği kamu adına, ben de bir denetçiyim, kamu adına 12 yıl hesap uzmanlığı yaptım. Şu anda Gelirler Genel Müdürlüğünde Denetimden Sorumlu Daire Başkanı olarak çalışıyorum ve buradaki anlatılan bütün konular benimle doğrudan ilgili.

Biz de Maliye Bakanlığı olarak denetim standartları yapmaya çalışıyoruz, ama biz kendi denetçilerimiz için yapmaya çalışıyorum. Yani, bunu altını çizerek vurgulamaya çalışıyorum. Bizim vergi denetmeni ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi denetçilerinin kendi işlerini yaparken ki uyması gereken standartları ya da bir rehberi hazırlamaya çalışıyoruz. Bu meslek standartlarını bağımsız dış denetim meslek standartlarını oluşturmaya çalışan sivil örgütlerin işini yapmaya çalışmıyoruz, kendi işimizi yapmaya çalışıyoruz, anlayışımız bu, bu anlayışımız devam edecek.

Bu çerçevede ben sunum plânımı yansıda gördüğünüz şekilde hazırlamaya çalıştım. Bunlar genel hatlarıyla muhasebe denetim ilişkisi, Türkiye'de muhasebe mesleği, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonunun belirlediği etik kurallar, muhasebe denetim mesleğinden beklentilerimiz ve ekonomik kalkınmadaki rolü olarak ifade edebiliriz.

Evet, muhasebe denetim ilişkisini kısaca bahsedeceğim. Bunlar hepimizin çok yakından bildiği, çok temel kavramlar, ama gene de bahsetmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi muhasebe karar vericilere malî bilgi sağlamak amacıyla bir işletmedeki ticarî ve malî nitelikteki işlem ve olaylarına ilişkin verilerin kaydedilmesi, sınıflanması ve özetlenmesi sürecidir. Bu sürecin sonucunda malî tablolar ve muhasebe raporları düzenlenir. Muhasebe verilerinin kaydedilmesinde genel kabul görmüş standartlara göre hareket etmek durumundadır.

Denetim ise, iktisadî faaliyet ve olaylarla ilgili iddiaların önceden saptanmış -

bunun altını çiziyorum- ölçütlere uygunluk derecesini araştırmak ve sonuçlara ilgi duyanlara bildirmek amacıyla tarafsızca kanıt toplayan ve bu kanıtları değerleyen, analiz yönü olan sistematik bir süreçtir ve denetim muhasebe ilişkisine baktığımız zaman da iyi bir denetimin ön koşulu oturmuş bir muhasebe sisteminin varlığıdır ve iyi bir denetçinin de iyi bir muhasebe bilgisinin bulunması gerekmektedir.

Türkiye’de muhasebe denetimine baktığımız zaman 3568 sayılı Kanunun amacını yansıda görüyorsunuz. Söylemeye çalıştığım ülkemizde işletme denetimi genellikle ekonomik hayatta çeşitli şekillerde birbirleriyle ekonomik ilişkiler kurmuş olan tarafların haklarının ve iktisadî düzenin korunması amacıyla veya vergiyle olan ilgisi nedeniyle doğrudan doğruya kamu gelirlerinin güvence altına alınması amacıyla işletmeler üzerinden devlet denetimi şeklinde şekillenmiştir. Ama, bu modern anlayışta değişti, değişmek de durumunda.

Günümüzde işletme denetiminde kamu denetçileri dışında serbest çalışan bağımsız denetçilerinden yararlanma eylemi artan bir ivme kazanmıştır. Bağımsız dış denetim bugünkü uygulamalarıyla yine devletin iktisat hayatı çeşitli şekillerde ortaya çıkan denetim amaçlarından biri olarak belirlemektedir. Yani, biz bağımsız dış denetimi devletin görevlerini yürütmekteki bir aracı olarak görmek istiyoruz. Ve böyle düşünüyoruz.

Türkiye’de muhasebe denetim mesleği, meslek mensuplarının görevlerini size anlatmama gerek yok ama, bir konuyu bahsetmek istiyorum burada, bence önemli. 3568 Sayılı Kanuna istinaden çıkarılan 1990 yılındaki Yönetmelikte Meslek Mensuplarının Çalışma Usul ve Esaslarını belirleyen yönetmelikte belirlenen genel mesleki standartlar şöyle yer alıyor.

Meslek unvanı ve yeterlilik ilkesi,
Mesleki eğitim ve bilgi,
Dürüstlük, güvenilirlik ve tarafsızlık,
Sır saklama, sorumluluk,
Bağımsızlık, haksız rekabet.

Görüldüğü gibi bu konularda çağdaş anlamda belirlemeler yapılmış, bizim yapacağımız iş bu yapılmış olan belirlemelerin içini doldurmak. Yani, bizim en büyük problemimiz, genel problemimiz Türkiye’de her şey var, bütün yasalar var, mevzuat var, ama içlerini yeterince dolduramıyoruz uygulamayla. Biz bunun içini doldurmamız lâzım. Bunu sadece kamu otoritesi olarak değil, siz meslek mensupları olarak da mesleğinizin geleceği açısından da bu kavramların içlerini doldurmamız lâzım.

Bunun dışında 3568 Sayılı Kanun ve Vergi Kanunları dışında Türkiye’de bağımsız denetim mesleğine gereksinim SPK Mevzuatından, diğer bağımsız dış

denetim talepleri, Bankalar Kanununun istediği, Sanayii ve Ticaret Bakanlığının istediği, diğer kanunlardaki özel amaçlı denetim talepleri oluyor. Bunun dışında kamu denetçilerine özel bir vurgu yapmak istiyorum.

Kamu denetçilerinden kastım vergi denetimleri. İşletmelerin Vergi Yasaları karşısındaki durumunu tespit etmeye yönelik denetimler, hiç kuşkusuz bu denetimin temel ve en önemli aracı olan vergi incelemesiyle mümkündür. Her şeyden önce vergi denetiminde genel kabul görmüş denetim tanımlarının dışında değildir, bunun böyle bilinmesi lâzım. İktisadi faaliyet ve olaylarla ilgili iddiaların önceden saptanmış uygunluk ölçütlere uygunluk derecesini araştırmak ve sonuçları ilgi duyanlara bildirmek amacıyla tarafsız ve kanıt toplayan ve bu kanıtları değerleyen sistematik bir süreç tanımı olan denetim vergi denetimiyle de örtüşmektedir.

Sunumun bu aşamasında Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun belirlediği etik kuralları zaten Sempozyumumuzun önceki günlerinde belirlemiştik, ben sadece bir hatırlatma açısından buraya aldım.

Daha önceden de bahsettiğim gibi IFAC'in belirlediği etik kurallar bizim şu andaki eksik hâlinde olan 3568 Sayılı Kanuna göre bile çıkarılmış yönetmeliklerimizde var, yeterince içlerini doldurduk mu, onu sizlerin takdirlerine bırakıyorum. Bence biraz daha bu konularda mesafe almamız lâzım. Yani, hem biz kamu olarak mesafe alacağız, hem siz meslek mensupları olarak bu konuda mesafe almamız gerekiyor; kişisel kanaatim.

Muhasebe denetimi mesleğinden beklentilere geldiğimizde de –ben seri olmaya çalışıyorum sizleri de sıkmamak için- mevzuatla belirlenmiş ya da belirlenecek olan. Mevzuattan kasıt sadece kamunun çıkarmış olduğu mevzuat olarak algılanmaması lâzım. Sonuçta ortaya konmuş olan denetim standartlarına uyum, mesleki etik kurallarına sahip çıkılması, globalleşme sürecine uyum, kalite kontrol sisteminin oluşturulması, kayıt dışı ekonomiyle mücadelede mükelleflerin gönüllü uyumunun artırılmasında iş birliği. Daha hızlı ve etkin denetlenebilir muhasebe ve finansal tablolar.

Benim şahsen muhasebe denetimi mesleğinden beklediğim bunlardan ibaret.

Ekonomik kalkınmadaki rolüne de gelirsek IFAC Başkanının Brüksel'de yaptığı konuşmayı almıştım ben ama, kendisi burada da aynı görüşleri ifade etti. Bu denetim mesleğinde kamu faydasını kendi şahsi çıkarlarımız ya da ticarî çıkarlarımızın üzerinde tutan bir meslek anlayışıyla yapıldığı sürece, yani doğru ve güvenilir malî tablolar, finansal tablolar üretildiği sürece bu süreç yatırımcıları doğru bir şekilde bilgilendirmeye, etkin bir maliye politikası kurmaya, yani Sayın Başkanın beni yönlendirdiği gibi, bunu sunumumuza zaten almıştık. Bizim amacımız vergi toplama, yani ille de vergi toplamak. Biz vergiyi zaten bir şekilde alırız, yani önemli olan bunun adil olması, dürüst olması, şeffaf olması. Ya-

ni, kamu otoritesi vergi ihtiyacını herhangi bir şekilde düzenleyebilir ama, biz genel Vergi Kanunlarımızı adil, şeffaf yapmak durumundayız ve bütün bunları sonucunda da daha gerçekçi bir ekonomik kalkınma planı doğru rakamlar elde edildiğinde ülkeyi daha iyi planlarsanız ve tasarruf açığı olan ülkemizin yabancı tasarrufları çekmesi için de bir ortam hazırlamış oluruz.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Masum Türker- Evet, çok teşekkür ediyoruz ve şimdi sözü denetime ilk müşterimiz olarak çıkan, şimdi de geliştirme noktasında bulunan ve gerçekten de şimdiki başkanı Doktor Doğan Cansızlar, ki bizim meslektaşımızdır, döneminde. Sermaye Piyasasına ulusal kimlik veren ve Sermaye Piyasasının aracılara veren SPK'nin temsilcisi Doktor Zafer Sayar'ı rica ediyoruz.

Kendisi bize özellikle fonların akımından, yani ekonomik gelişmede muhasebeden nasıl yararlanılabileceğini, nasıl düşündüklerini ve Türkiye'deki denetim yapan meslek mensuplarını da bakışını dinleyelim.

Buyurun Sayın Sayar.

Zafer SAYAR- Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Sayın Müsteşarım, sayın başkanlar, sayın hocalarım, sayın çok değerli katılımcılar, meslek mensupları, meslektaşlarım; ben öncelikle bu güzel Sempozyumu düzenleyen İstanbul Odamıza teşekkürle başlamak istiyorum. Hakikaten son güne kadar çok güzel bir sempozyumu birlikte yaşıyoruz.

İlk açılış oturumunda Yahya Bey, Oda Başkanı bahsetti, bir önceki Sempozyumun temel konusu "Globalleşme Sürecinde Meslek Mensuplarının Karşılaştıkları Fırsatlar ve Tehditlerdi." Bu konu hakikaten bu Sempozyumda da bence ön plana çıktı ve ben de sunumumda bu konuya da yer yer değinmeyi düşünüyorum.

Ancak, sunumuma geçmeden önce, sizlerle görüşlerimi paylaşmadan önce âdet olduğu üzere Sempozyum boyunca, Sempozyumlardaki oturumlarda konuşulan, tartışılan konulara ilişkin birkaç değerlendirmemi de aktararak izninizle sunumuma geçmek istiyorum.

Bence bu Sempozyumun temel sonucu bilgi için muhasebe, bilgi için denetim, bilgi için muhasebe standardı, bilgi için denetim standardı olmuştur. Eğer, Sempozyumun sonucunda bir Sonuç Bildirgesi hazırlanacaksa bu hususların yer almasını temenni ediyorum.

Bu kapsamda bir diğer temel konu da, daha önceki sempozyumlarımızda çok fazla üzerinde konuşmadığımız kurumsal yönetim, iyi yönetim konusunun çok fazla ön plâna çıkması ve de bizim temel konularımız olan muhasebe standardı ve denetim standartlarıyla kurumsal yönetim arasındaki ilişkinin çok net bir şekilde ortaya konmasıdır ki, bu da bence bu Sempozyumu daha önce sempozy-

yumlardan farklı kılan en önemli hususlardan birisidir. Bunun da gene Sonuç Bildirgesinde yer almasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Şimdi Oturumlar bazında kısa kısa değerlendirmelere geçmek istiyorum. İlk etapta bu kurumsal yönetimden açılmışken Mustafa Aysan Hocamızın çok güzel “Corporate Governance”a ilişkin sunumu hakikaten bizlere yeni açılımlar, yeni ufuklar verdi ve de Sermaye Piyasası Kurulunda yapılan çalışmalar anlamında da bize yeni ışıklar verdiğini söyleyebilirim. O açıdan çok büyük teşekkür ediyorum.

Çünkü, şu aşamada 2003 yılında kurumsal yönetim ilkeleri yayınlandı Sermaye Piyasası Kurulunca, ihtiyaridir, gönüllüdür, henüz yasal düzenleme şeklinde değildir. Mustafa Hocamız bunu bir yasa hâline getirelim şeklinde bir önerisi var, hiç şüphesiz değerlendirmeye açılacaktır.

Diğer bir konu da “Corporate Governance”le ilgili olarak hiç şüphesiz gönüllü olarak da şirketleri acaba nasıl kurumsal yönetim ilkelerine yaklaştırabiliriz sorusu her zaman gündemimizde. Buna yönelik de Borsada ayrı bir endeks oluşturma çalışması sona erdi biliyorsunuz, ancak bunun için en az 5 şirkete ihtiyacımız var ve de kurumsal yönetim reytinginden en az 6 ve üzerine, 10 üzerinden 6 ve üzeri not almış olmaları gerekiyor.

Dolayısıyla, biraz şu anda piyasadaki bir beklenti içindeyiz. Ama, bunun ötesinde burada belki konuşulmadı, ben katkı olarak şunları söylemek istiyorum kurumsal yönetim anlamında. Yabancı ülke uygulamalarına baktığımızda kurumsal yönetimde birtakım şirketlere ciddi anlamda teşvik mekanizmaları olduğunu da görüyoruz, yani yasalarla düzenlenmemiş konu, ama çok ciddi teşvikler var.

Neler bunlar? Örneğin Sermaye Piyasası Kuruluna tâbi şirketlerin kayda alma ücretlerinde inanılmaz derecede indirimler var. Yani, siz kurumsal yönetim uygulamalarında ileri düzeydeyseniz ve de kurumsal yönetim derecelendirme notunuz belirli bir puanın üzerindeyse kayda alırken Sermaye Piyasası Kurulu size uyguladığı ücretin yarısında bir indirim uyguluyor veya ciro anlamında çeşitli teşvikler var. 30 günlük inceleme süresi 10 güne iniyor. Çünkü, bu kurullar, ilgili otoriteler bu şirketleri güvenilir, şeffaf ve düzenlemelere uyum sağlayan üst ligde yer alan şirketler olarak görüyorlar.

Dolayısıyla, bu tür mekanizmaların da düşünülmesi gereği vardır diye düşünüyorum.

Yine ilk gün sunum yapan Sayın Cansen Başaran sunumunda, hepimiz hatırlayacağız herhâlde, gene bu Sempozyum Sonuç Bildirgesi açısından bence yine önemli, herhâlde yer alması lâzım.

Sayın Başaran’ın bundan 2 yıl sonraki Sempozyum için hayalleri vardı hatırlarsınız ve bu hayallerin ben de gerçekleşmesini hakikaten diliyorum ve oradaki bazı hayallerin Sermaye Piyasası Kurulunun da çalışmalarıyla yakından ilgili olduğunu gördük. Bunları da ajandamıza biz de not ettik.

Örneğin KOBİ'ler için muhasebe standardının yapılması da aynı zamanda Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunu ajandasını girmesi gereken bir konu olarak görülüyor.

Gene kurumsal yönetim konusunda Sayın Profesör Doktor Osman Gürbüz Hocamız çok güzel bir sunum yaptılar ve orada bir tespitleri var. Hakikaten bu tespit bizim Sermaye Piyasası Kurulunun yapmış olduğu anket çalışmasında da gündeme geldi ve de şu aşamada Borsa şirketlerinin kurumsal yönetim ilkelerine uyum açısından yeterli düzeyde olmadıkları ifade edildi.

Yine burada da biraz önce söylediğim hususları değerlendirmek gerekiyor.

Bir teşvik edici mekanizma veya yasal düzenleme gibi çeşitli alternatifleri değerlendirme gereği ortada görünüyor. Ama, bu noktada söylemeyi ve sizlerle paylaşmayı istediğim şu konu var. Biz kurumsal yönetimi bir de şirketler açısından değerlendirmemiz gerekir diye düşünüyorum. Yani, kurumsal yönetim sadece yatırımcılar veya ilgili düzenleyici otoritelerin ihtiyacı olan bir konu değil.

Şirketlerin kurumsal yönetimden herhangi bir avantajları var mıdır diye baktığımızda finans teorisi açısından şöyle bir yaklaşımı ileri sürmek herhâlde çok yanlış olmaz. Şirketler kurumsal yönetime daha fazla yaklaştıklarında şeffaflık ve kamuyu aydınlatma düzeyleri artacak. Şeffaflık ve kamuyu aydınlatma düzeyini artıran şirketin piyasadaki likiditesi artacaktır, işlem hacmi artacaktır ve bu da şirketin sermaye maliyetini aşağı çekici bir unsur olarak görülecektir.

Dolayısıyla, bir ölçüde kurumsal yönetimin biz sadece yatırımcıların istekli olduğu bir husus olarak değerlendirmememiz veya düzenleyici otoritelerin istedikleri bir husus olarak değerlendirmememiz, şirketlerin de buna gönüllü olarak uymalarının kendi menfaatleri gereği olduğunu da dikkate almamız gerekir diye düşünüyorum.

Bir diğer konu elektronik ortamda defter tutulmasıyla ilgili bir bildiri vardı, Sayın Yakup Selvi Hocamız bunu sundu. Hakikaten çok güzel de bir bildiri oldu ve hayali var Sayın Yakup Selvi'nin. Diyor ki, elektronik ortamda da defterler tutulmalı, hakikaten katılmamak mümkün değil. Ama, bu hayalin bir kısmının gerçekleştiğini de müjdesini de verebiliriz. Çünkü, biliyorsunuz Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde enflasyon düzeltmesi yapacak olan işletmelerde enflasyon düzeltme defterinin istenildiği takdirde elektronik ortamda tutulması ve keza aynı şekilde Seri 11 no 25 sayılı Tebliğde Sermaye Piyasasında muhasebe defterinin de isteyen işletmeler tarafından elektronik ortamda tutulması mümkün. Ama, tabii ben anlıyorum, Sayın Hocamız burada, yasal defterleri şüphesiz bahsediyor. Onu da inşallah hep beraber göreceğiz. Ama, en azından Sermaye Piyasası elektronik ortamda defter tutulmasını kabul etmiş durumda görünüyor.

Gene Cemal İbiş Hocamızın güzel bir sunumu oldu finansal raporlamada, güven kaybı konusunu bizlere sundu. Bizim de üzerinde tartıştığımız Uluslararası Ser-

maye Piyasası Kuruluşları Birliğinin de, IOSCO'nun da en fazla üzerinde tartıştığı konulardan birisi yatırımcının finansal raporlamada yeniden güven tesisi konusu hakikaten çok önemli, onun da bu Sempozyuma taşınması hakikaten beni son derece memnun etti.

Sunumumu yaparken bu sefer biraz ekonomik kalkınma ve bağımsız denetim gibi bir konuyu ben işlemek istedim. Onun için biraz ekonomiye kısaca gireceğim. Kalkınmayla bağımsız denetim arasındaki ilişki ve buradan da Sermaye Piyasası Kurulunun yaptığı bu alandaki düzenlemeleri özetleyip bir sonuç bölümüyle sizleri de fazla sıkmadan, fazla yormadan, fazla zamanınızı da almadan bitirmeyi planlıyorum.

Şimdi, baktığımızda uluslararası arenada her zaman konuştuğumuz konu küreselleşme, globalleşme ve biraz önce bahsettiğim gibi tabii küreselleşmenin yarattığı birtakım motivasyon, yani birtakım fırsatlar varken aynı zamanda bunların yarattığı birtakım tehditler de var. Bu tehditleri biz özellikle değerlendirmemiz gerekiyor. Finansal hizmetler ve sermaye hareketleri açısından ve de özellikle uluslararası düzeyde acımasız bir rekabetin olduğunu, keza teknolojik yetersizliklerin ve finansal krizlerin bu tehditleri çok daha fazla ön plana çıkardığını unutmamamız gerekiyor.

Bu konular Türkiye'nin konusu değil, dünyanın konusu, uluslararası düzeyde yaşanan konular ve sonuçta da globalleşmeyi, sadece küreselleşmeyi, sadece artı yanları, olumlu yanları olan bir konu olarak görmemek, globalleşmenin ihtilafly yanları, sorunlu yanları olduğunu da hiçbir zaman unutmamamız gerekiyor.

Ama, her halükarda rakamlara baktığımızda küreselleşmenin belirli bir tarihten itibaren hayat standartlarını tüm dünyada artırdığını görüyoruz. Burada görmüş olduğumuz rakamlar aslında Gayri Safi Milli Hasıla, dünya GDPS, yani dünyada üretilen mal ve hizmetlerin toplam değerini 1870'lerden 2000 yıllara kadar döktüğümüzde karşılaştığımız tablo; bu çok önemli bir tablo bence. Bu grafikte baktığımızda 1950'lerden itibaren inanılmaz bir yükselişi hep beraber görüyoruz. Yani, 1950'lerden sonra bu yükselişi yaşamamızdaki temel gerekçemiz de, temel nedeni hepimiz biliyoruz. Globalleşme akımı aslında 1950'den itibaren yavaş yavaş yeni birlik oluşturma, Avrupa Birliğinin oluşması, diğer dünyadaki ekonomik birliklerle kendisini gösteriyor ve 2004-2005 günümüze geldiğimizde bunu hat safhaya geldiğini görüyoruz.

Şimdi, tabii globalleşme sürecinde hiç şüphesiz bir de ticarete bir entegrasyon olduğunu görüyoruz. Küreselleşme sermaye hareketlerinde talep yaratmakta ve de dünya ticaretinde ciddi bir artışa neden olmakta, ama biraz önce söylediğim gibi bu ticarete acımasız bir rekabet var. Bunu tüm ülkeler çok iyi bir şekilde yaşıyorlar.

Şimdi, entegrasyon, özellikle finansal entegrasyonda küreselleşmenin faydaları nelerdir diye baktığımızda hiç şüphesiz biraz önce konuştuğumuz şirketler açısından özellikle sermaye maliyetlerini azaltması küreselleşmenin en önemli avantaj olarak görünüyor ve aynı zamanda artık diğer ülke piyasalarında da yatırımcılar yatırım yapabilir hâle geliyorlar. Aynı zamanda teknolojik bölüşüm paylaşım açısından da piyasaya giriş çıkışlarda bir rahatlığı görüyoruz ve iç piyasada da rekabet edilebilirlik gelişmekte. Sonuçta ta üretim ve tüketim kalıplarında dalgalanma azalmakta.

Şimdi, bilimsel açıdan baktığımızda, bir literatür incelemesi yaptığımızda ampirik bulgular açısından finansal entegrasyonun küreselleşmenin büyümeye katkısı tam olarak kanıtlanabilmiş değil, böyle bir bilimsel çalışma mevcut değil.

Araştırmalar finansal küreselleşmenin malî piyasalarını dünya piyasalarına tam olarak entegre edemeyen ülkelerde tüketim kalıplarında dalgalanma yarattığını da göstermekte.

Buradan çıkarılması gereken dersler, aslında hepimizin bildiği krizler hiç şüphesiz. Biraz önce söyledim küreselleşmenin en önemli tehdit edici yanlarından birisi dünya çapında ortaya çıkan krizler; çünkü, buna küreselleşmenin bir yayılma etkisi, bir bulaşıcılık etkisi diye de literatürde ifade ediliyor.

Baktığımızda dünya genelinde bu anlamdaki krizleri 1994 Meksika, daha sonra Güneydoğu Asya Krizi 1997, Rusya, Brezilya 1998, Arjantin'de 2000 ve nihayet ülkemizdeki bizi etkileyen esas 2000 ve 2001 krizleri bu bulaşıcılık etkisiyle de yayılan krizlere bizlere gösteriyor ve hiç şüphesiz krizler büyümeyi olumsuz yönde etkilemekte ve dalgalanmaları, iktisadî dalgalanmaları da çok fazla artırmakta.

Şimdi, bu noktaya geldiğimizde şunu söylememiz çok mümkün ki, finansal küreselleşmenin fırsatlarından azami derecede yararlanmamız ve bunun tehdit edici yanlarından, yani risklerinden de mümkün olduğunca kaçınmamız gerekiyor. Burada en önemli konu da bizim açımızdan Sermaye Piyasası Kurulları açısından finansal sektör için uygun düzenlemeleri yapabilmek ve uygun düzenlemenin de temel dayanağı olan şeffaflığı finansal krizlerin diğer ülkeler üzerinde yarattığı bulaşıcılığı azaltan bir faktör olarak uygulanması açık.

Finansal küreselleşmenin Sermaye Piyasalarına olan etkilerine devam edecek olursak, bizim açımızdan burada en önemli konu, globalleşmenin Sermaye Piyasası açısından artık tüm dünyada, ülkelerde yatırımcılar diğer ülke Borsalarına aynı anda yatırım yapma imkânına sahip bulunuyorlar. Ama, burada önemli olan bizim mesleğimiz açısından konu aynı değerlendirme esaslarıyla hazırlanan malî tabloların mutlaka bulunması gerekiyor. Yani, ortak bir dilin bulunması gerekiyor ki, yatırımcılar diğer ülke Borsalarında bildikleri malî tabloları değerlendirerek, inceleyerek yatırım yapabilsinler.

Burada daha fazla şeffaflığın ortaya çıkması, sermaye hareketlerinin hızlanması ve de düşük sermaye maliyetlerine ulaşma isteğini de vurgulamamız gerekiyor. Malî piyasaların, iki temel alt piyasası olan Sermaye Piyasası ve bankacılık kesimi açısından finansal küreselleşme acaba bu terazide dengeyi ne tarafa doğru çevirdi diye baktığımızda yaptığımız çalışmada kefenin Sermaye Piyasasında daha ağırlıklı olduğunu görüyoruz. Yani finansal küreselleşme Sermaye Piyasalarına olan ilgiyi ülkelerde daha artırmış görünüyor.

Burada biraz önce gene üzerinde konuştuğumuz artık Sermaye Piyasalarının gelişimi noktasında geldiğimiz noktanın kurumsal yönetim olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Peki, kurumsal yönetimin bir parçası olarak bağımsız denetim ne noktadadır? İşletmelerde etkin bir kurumsal yönetim yapısının oluşturulması için hiç şüphesiz kaliteli bir malî tablo üretilebilmesi, uygun muhasebe politikalarının seçilmesi, iç ve dış denetimde bağımsızlık ve objektifliğinin sağlanması, denetim komitelerinin gözetim görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri, iç kontrol sistemlerinin risk değerlendirilmelerine elverişli olması ve genel kurul toplantılarında sağlıklı bir onay mekanizmasının kurulması gerekmektedir.

O hâlde kurumsal yönetimin finansal raporlamayla bağımsız denetim ilişkisini bu şekilde göstermemiz, yansıda olduğu gibi göstermemiz mümkün. Birbirine giren halkalar şeklinde, ama tepede kurumsal yönetimin olduğunu hiçbir zaman unutmamamız gerekiyor.

Şimdi, ben Mark Kinsey tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçlarını sizlerle paylaşmak istiyorum. Mark Kinsey tarafından yapılan bu çalışmada 31 ülkeden yaklaşık 9 trilyon dolar değerinde portföy yöneten 201 profesyonel kurumsal yatırımcıya bazı sorular soruluyor. Bu soruların başında tek bir global standart setinin ne kadar arzulandığı bu kurumsal yatırımcılara, büyük yatırımcılara soruluyor.

İkinci soru seçilecek bu tek global standart setinin hangisi olması gereği. Üçüncü soru, yatırımcı kararlarını etkileyen kritik faktörler nelerdir. Dördüncü soru da karar vericilerin öncelikleri nelerdir şeklinde.

Şimdi tek bir global setinin ne kadar arzulandığı yüzde 90 kurumsal yatırımcılar, bu büyük yatırımcılar tek bir standart setini arzuluyorlar, yüzde 5'i arzulamıyor, yüzde 5'i ise emin değil.

Bu seçilecek tek global standart setin hangisi olması sorusuna, tabii dünyanın farklı kesimlerinden farklı yanıtlar almış Mark Kinsey, buna göre Batı Avrupa'da yüzde 78 IAS, uluslararası muhasebe standartları ya da yeni adıyla uluslararası finansal raporlama standartları isteniyor. Hiç şüphesiz Avrupa Birliğinin de 1.1.2005'ten itibaren IAS'i benimsemiş olmasının bunda büyük etkisi olduğunu söylememiz mümkün.

Doğu Avrupa'ya doğru kaydığımızda Doğu Avrupa ve Afrika'da ise bu oran biraz daha azalıyor, yüzde 76'ya düşüyor, ama gene de tercih IAS'ten yöne. Asya'da yüzde 65'e düşüyor, Latin Amerika'da artık Amerika kıtasına gittiğimizde tercihler Amerikan muhasebe standartlarından US GAAP'den olduğunu, Kuzey Amerika'da bu oranın daha da yükseldiğini görüyoruz.

Yatırım kararlarını etkileyen kritik konular nelerdir dendiğinde, büyük yatırımcılar muhasebe bilgilerin açıklanmasına çok büyük önem veriyorlar, ki bu demek ki bu bizim mesleğimiz açısından çok önemli bir konu. Yüzde 71'le yatırımcı, büyük yatırımcı, kurumsal yatırımcı kararlarında muhasebe bilgisine önem veriyor.

Yine uluslararası finansal raporlama standartları da yatırımcıların, bu büyük kurumsal yatırımcıların kararlarında yüzde 42 gibi bir oranda önem taşıyor.

Yatırımcıların öncelikleri nelerdir diye bakıldığında burada ortaklık haklarının güçlendirilmesi daha ön planda olmakla beraber muhasebe standartlarının geliştirilmesi ve kamuyu aydınlatmada etkinlik gibi gene bizim mesleğimizi ilgilendiren konularda önceliğin büyük miktarda olduğunu, rakamların büyük olduğunu söylüyoruz.

Şimdi buradan ben Sermaye Piyasası Kurulunun muhasebe standardı ve denetim standartları konusundaki düzenlemelerini kısaca değerlendirmek istiyorum. Şimdi, bizim muhasebe standartları alanındaki temel düzenlememiz hepimizin bildiği Seri 11 no.1 Sayılı Tebliğimiz.

Daha sonrasında bu tebliğ üzerine Vadeli İşlemlerin Muhasebesine yönelik Tebliğimiz hayata geçirildi. Daha sonrasında hepimizin enflasyon muhasebesi olarak adlandırdığımız Enflasyon Düzeltmesi Tebliği sadece Sermaye Piyasasına tabii şirketler için finansal raporlama anlamında uygulamaya geçirildi. Bu konudaki ilk düzenleme Sermaye Piyasası Kurulunun düzenlemesi oldu.

Daha sonrasında beraber hatta konsolide mali tablolar düzenlemesi. Yine grup şirketlerinin malî tablolarının çıkarılmasına yönelik düzenlememiz ve bu çerçevede yıllardır Sermaye Piyasasında muhasebe standartlarının yeterince uluslararası standartlara uyumlu olmadığı yönündeki eleştiri, hatta sadece Sermaye Piyasası değil, Türkiye'deki muhasebe standartlarının, uygulanan muhasebe standartlarının uluslararası standartlarla farklılığına yönelik genel eleştirilere büyük ölçüde cevap verilmiş oldu.

Ancak, bununla da yetinilmedi, hepimizin bildiği gibi bu önemli farkların giderilmesi yanı sıra tam uyum sağlanmasına yönelik olarak uluslararası finansal raporlama standartları da Kasım ayında 2003 yılının 15 Kasım'ında yayınlanarak yürürlüğe girdi. İsteğe bağlı olarak da 31.12.2003 tarihinden itibaren uygulamaya başladı. 1.1.2005'ten itibaren Borsa şirketlerinde, aracı kurumlarda, portföy yönetim şirketlerinde, Sermaye Piyasası kurumlarında uygulamaya zorunlu ola-

arak geçmekle beraber zaten yaklaşık 90 şirketimiz bu şu anda 31.12.2004 tarihli malî tablolarında uygulamaya başladı. Dolayısıyla, biz bu anlamda geçiş sürecini atlatmış bulunuyoruz.

Uluslararası denetim standartlarıyla Sermaye Piyasası Kurulunun karşılaştırmasını genel olarak yapacak olursak, SPK düzenlemelerinde şu anda denetim standartlarına yön veren temel tebliğ Seri 10 no.16 Sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğdir.

Bunun üzerine hepimizin bildiği, bu Sempozyumda da çok çok konuşulan Enron vakası ve sonrasında yaşanan olaylarla beraber çıkan Amerika'daki Sarbanes Oksley Yasası çerçevesinde Sermaye Piyasası Kurulumuzun da Seri 10'la 19 Sayılı Tebliğiyle, bu Seri 10'la 16 Sayılı Tebliğde yapan değişikliklerle birtakım yeni düzenlemeler geldi ki, bunlar da uluslararası arenadaki gelişmelere paralellik arz etmektedir.

Denetim ve danışmanlık hepimizin bildiği gibi ayrıldı. Artık şirketlerde denetimden sorumlu bir komite kurulması zorunluluğu gündeme geldi. Rotasyon, 5 yıllık denetim kuruluşu rotasyonu olarak geldi. Dün de bu konuşuldu bir oturumda, işte bazı ülkelerde sorunlu ortak baş denetçi rotasyonu var, Türkiye'de denetim kuruluşu rotasyonu var diye. Bir öneri dün denetim kuruluşu rotasyonu yerine, sorumlu ortak baş denetçi rotasyonunu da aynı anda getirelim gibi. Tabii bunlar değerlendirilebilecek konulardır, ama şu anki mevzuattaki durum denetim kuruluşları rotasyonudur ve süre de 5 yıl.

Ve diğer bir konu, bu da çok önemli, şirketler kesimi açısından çok önemli. Malî tabloların hazırlanmasından, yayınlanmasından, doğruluğundan sorumlu olan şirket yetkilileri belirlendi ve şirket yetkililerinin bu malî tabloların altını imzalarak bu malî tablolardaki bilginin doğruluğunu bir anlamda onaylamaları istendi. Nereden önce? Bağımsız denetim çalışmasından önce. Bu da çok önemli bir konudur, ciddi bir sorumluluk şirketlere getirmektedir.

Bunun yanı sıra, bu Sarbanes Oksley Yasasındaki düzenlemeler yanı sıra bir de kurumsallaşmaya yönelik birtakım denetim standartlarımızda yeni düzenlemeler oldu. Bunun başında şirketler limitet veya anonim şirket şeklinde yapılanmak-tayken artık sadece anonim şirket şeklinde kurulması zorunluluğu gündeme geldi. Limitet olanlara da A.Ş.'ye dönüşmek için belirli bir süre tanındı.

Ve asgari denetim ekibine ilişkin düzenlemeler getirilip diğer mevzuata göre yetki iptalinde sorumluluğu tespit edilen denetçilerin de SPK listesinde yer almamaları hususu dikkate alındı.

Bir de hisse senetlerinin nama yazılı olması zorunluluğu getirildi.

Bu şekliyle önemli farklılıklar giderilmiş oldu uluslararası arena ile muhasebe standartlarında olduğu gibi esas hedefimiz tabii ki uluslararası denetim standartlarıdır.

Bununla ilgili olarak da Masum Beyin birtakım görüşleri, önerileri ilk açılışta oldu. Uluslararası denetim standartlarının ülkede kimin tarafından yapılması gereği konusu şu anda tartışılıyor. Bu değişik platformlarda tartışılıyor, değişik ortamlarda tartışılıyor.

Şimdi, şunu söylemek çok mümkün, ki Sermaye Piyasası Kurulunun hem muhasebe hem de denetim standartlarına yaklaşımı kendi piyasası ve de kendisine tâbi şirketler, kendisine tâbi kurumlar için gerekli olan bir düzenleme.

Ve bir Sermaye Piyasası Kurumu için gerek muhasebe standardı, gerek denetim standartları bir amaç değil, kamuyu aydınlatmanın temel aracı, ama çok önem verdiği bir araç. Dolayısıyla, vakit kaybına tahammül yok. Muhasebe standartları alanında bu nedenle Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu gibi bir Kurul olmasına rağmen Sermaye Piyasası kendi standartlarını yayınlanma gereğini duydu.

Aynı gerekliliği kendi alanı için denetim standartları için de şu anda duymakta. Ama, bu konuyla ilgili olarak TÜRMOB'la görüş alış verişi içinde bulunuyoruz ve orayla görüşmelerimiz çerçevesinde bu konuda 2005 yılının ajandasında yer almakta. Bu konuyu sizlerle paylaşmak istedim.

Sermaye Piyasasının yatırımcıların yeterli ve doğru aydınlatılması temelinde şeffaflık içinde çalışması için bu durumda bizim iki temel konumuz malî tablo ve raporların hiç şüphesiz en kaliteli muhasebe standartlarıyla düzenlenmesi, ama bundan daha önemli belki de, hakikaten bu malî tablo ve raporların güvenilirlikleri açısından daha önceden belirlenmiş standartlara göre hazırlanıp hazırlanmadıklarının bağımsız uzmanlarca, bağımsız denetçilerle denetim süzgecinden geçirilmesidir. Bu açıdan meslektaşlarımıza büyük görevler düştüğünü düşünüyoruz.

Biraz önce söylediğim konuyu yine yansıda gördünüz ve kaliteli bağımsız denetim için ne gerekir diye baktığımızda çok uzun şeyler söylenebilir. Dün uzun uzun etik anlatıldı burada, saatlerce konuştuk

Avrupa Birliğine giriş sürecinde bizim sektörümüzü de ilgilendirecek bir konu var, tek pasaport ilkesi var Avrupa Birliğinde. Bu tek pasaport ilkesi nedir? Artık her alanda gibi muhasebe ve denetim alanında da Avrupa Birliği içinde tek bir belge olacaktır. Yani, Türkiye'de muhasebe denetimi işi yapan bir arkadaşımız artık Avrupa Birliğinde de bunu yapar hâle gelecektir. Ama, bunu yapabilir olması için ciddi sınavlardan geçmesi, ciddi eğitime tabî tutulması gerekecektir ve bu eğitim ve sınavlar bizim eskiden alışkın olduğumuz muhasebe alanlarında olmayacaktır. Nerede olacaktır? Biraz önce bahsettiğimiz uluslararası finansal raporlama standartları alanında olacaktır. Biraz önce bahsettiğim uluslararası denetim standartları alanında olacaktır.

Mevzuatı henüz zorunlu olarak tutmasa bile Borsa şirketleri için veya Sermaye

Piyasası şirketleri için zorunlu ama, diğer alanlar için zorunlu değil. Bence sektörün buna şimdiden hiç vakit kaybetmeden gerekli reaksiyonu göstermesi, bu alandaki eğitim çalışmalarının çok fazla artması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü, aksi takdirde bu sınavları veya bu yeterliğe sahip olmayan kişilerin belki de muhasebe alanına faaliyet göstermeleri mümkün olamayacak. İşte bu da belki globalleşmenin bizim mesleğimiz üzerinde yaratacağı en önemli tehdit olsa gerek.

Tehdidi bilelim, bundan korkmayalım, ama bu riskin üzerine bence şimdiden gidelim, gereğini yapalım diyorum.

Ve de ikinci tabii kaliteli bağımsız denetim için uzmanlığın yanı sıra bağımsızlık. Bu da bir etik değer, bunu dün çok uzun uzun konuştuk. Diyoruz ki, bağımsızlığı biz ne tür düzenleme yaparsak yapalım, nasıl bir kanun çıkarırsak çıkaralım, bu kanunda nasıl bir suç ve ceza öngörürsek öngörelim biz bunu engelleyemeyiz.

Vicdan işidir, etik vicdan işidir, bağımsızlık vicdan işidir, ama olmazsa da kalite azalır, ilgi azalır, mesleğe güven çok çok zayıflar diyorum.

Bunlar sizlere dağıtılan metinlerde olacak, zannediyorum dağıtılacak onun için geçiyorum ama, şimdi beklentileri kısaca vermek istiyorum.

Özellikle Sermaye Piyasası açısından bizim beklentilerimiz ve geldiğimiz nokta nedir? Çok memnuniyet verici ki, uluslararası finansal raporlama standartlarını Avrupa Birliğiyle eş zamanlı olarak Borsaya tabi şirketlerde, Sermaye Piyasası Kurumlarında başlanmış olması, hatta daha önce başlanmış olması bizim uluslararası arenadan aldığımız duyular çerçevesinde hakikaten Türkiye'nin imajını son derece yukarıya çıkarmış bir konudur. Bu konuda çok ciddi hakikaten olumlu reaksiyonlar alıyoruz.

Ülkede çok fazla da değerlendirme bu konunun düşünmüyoruz işin gerçeği. Biz bunun daha çok dışarıdan, uluslararası arenada, katıldığımız toplantılarda veya yazışmalarda bunun ne kadar önemli olduğunu dile getiriliyor.

Ve bir ikinci adım da piyasada uluslararası finansal raporlama standartlarına olumlu yaklaşıyor, hakikaten bir korku vardı. Yani, çok ciddi bir reaksiyon olacak mıdır? Hakikaten çok ciddi bir atılımdır, ciddi bir radikal bir değişimdir ve radikal değişimlere insan doğası gereği çok ciddi bir tepki gelir. Ama, piyasa buna sıcak bakıp bunu benimseme içerisinde diye görüyoruz.

Tabii ki bunun etkisi Sermaye Piyasalarını şeffaflaştıracak ve de yerli ve yabancı kurumsal ve bireysel yatırımcıyı piyasalara da çekmiş olacak ve tabii ki şu nokta da üzerinde çalışılan uluslararası denetim standartlarıyla entegrasyonda uluslararası finansal raporlama standartlarına geçişin tamamlayıcı bir mekanizması olacaktır.

Bu noktada Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun çalışmalarına da ben kısaca değinmek istiyorum. Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna olan yaklaşımı açılış konuşmasında Başkan Yardımcımız Sayın Kubilay Temuçin Bey açıkladı. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunu Sermaye Piyasası Kurulunun tam olarak desteklediğini, tek otorite olması gerektiğini vurguladı.

Bunun meslek mensupları tarafından da büyük bir memnuniyetle benimsendiğini görüyorum. Diğer ilgili kurumlardan da aynı beyanatları beklediğimizi, Türkiye Muhasebe Standartları Kurumunun İkinci Başkanı olarak burada ifade etmek istiyorum. Yani, diğer kurumlardan çok açık bir şekilde bu açıklamayı henüz almadık diyorum, almanın gerektiğini burada vurguluyorum.

Ama geldiğimiz nokta çok ileri bir noktadır Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu açısından. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu üç tane standardı hepimizin bildiği gibi yayınlamıştı Resmî Gazetede. Peyderpey bu standartlar yayınlanacaktır, bu yıl içinde sayı oldukça belirli bir rakama ulaşacaktır.

Bunun dışında özellikle Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna diğer kurumların da verdiği önem konusunda da ben kısaca bir iki hususu söylemek istiyorum örnek olsun diye. Artık Türkiye’de üretilen muhasebe standartları Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun onayı olmaksızın yürürlüğe girmemektedir. Bunun örneğini geçen Aralık ayının sonunda gördük. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü hepimizin bildiği gibi uluslararası standartlara uyumlu olarak yayınlamak arzusunda idi Aralık ayında. Bu kavramsal çerçevede dediğimiz uluslararası finansal raporlama standardının en üstünde yer alan standardı. Başbakanlığa bunu Hazine gönderdi yayınlanmak üzere, ama Başbakanlık yayınlamadı ve bizim görüşümüze başvurdu.

Ancak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun uygun görüşü alınarak bu standart yayınlanmıştır. Hazine Müsteşarlığının sigortacılık için yayınlamış olduğu standart. Bu diğer kurumları da bunda böyle kapsayacaktır anlaşılan. Demek ki, Başbakanlık da artık Türkiye’de muhasebe standartlarının kimin düzenlemesi gerektiği konusunda bir oluşum olmuştur. Bu çok sevindirici bir gelişmedir.

Diğer bir konu Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde yapılan çalışmalarda Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu çok aktif bir şekilde çalışmıştır, kanun tasarısı incelendiği takdirde orada belirli maddelerde Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna atıf vardır ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu artık bundan böyle muhasebe standartlarını düzenleyecektir, uluslararası finansal raporlama standartları ile uyumlu olarak.

Ancak, burada önemli olan orada kanun maddesinde belirli değişiklikler yapılabilir, birtakım değerlendirmeler, öneriler var, bunları da biliyoruz.

Bir son konu da, yine Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Dünya Banka-

sınca yürütülen ROSC programının koordinatörlüğünü de Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu yapmaktadır. Bu ROSC çalışmasında ülkelerin muhasebe ve denetim standartları alanındaki uluslararası standartlardan farklılıkları belirlenip bunlar rapor hâlinde Dünya Bankası WEB sayfasında ilân edilmektedir ve bu konuyu da Türkiye’de Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu koordine etmekte, Sermaye Piyasası Kurulu, BDDK, Maliye Bakanlığı, TÜRMOB gibi kuruluşlarla beraber ortak bir çalışma yürütülmektedir.

Ben daha fazla vaktinizi almadan sonucu bile sizlerle paylaşmadan burada sunumumu bitiriyorum. Çünkü bunları hem metin olarak hem de slayt olarak sizlere dağıtılacak.

Panelin başarılı geçmesini diliyorum, herkese iyi günler diliyorum.

Masum TÜRKER- Sayın Sayar’a teşekkür ederiz.

Böylelikle en sevindirici haberi verdi. Demek ki Türkiye’de muhasebe standardı yayınlamak isteyenler artık Türkiye Muhasebe Standartları Kurulundan onay almak zorundadır. İnşallah bu durum bütün devletle ilgili düzenleyicilerin başında da yer alır.

Şimdi, değerli dostum Veysi Seviğ’ye sözü vermeden önce biraz mesleğe katkı vermek için bazı bildirimlerdeki soruları yöneltmek istiyorum, onlara çözüm bulunsun diye.

Sayın Veysi Seviğ aslında Baş Hesap Uzmanı, 1980’li yıllarda ve bir türlü üniversiteye çekilemiyor, Muhasebe Enstitüsü İstanbul Üniversitesinde yüksek lisans programı başlattı. Bu yüksek lisans programında da iki ders açıldı. Dersin birisi vergi ve sosyal sigortalar mevzuatı dersi. O zaman da ben Bolu’da öğretim görevlisi olarak çalışıyorum. Değerli dostum Veysi Seviğ Maliyede de böyle aykırı fikirlerinden dolayı, uygulamacılara önem vermesinden dolayı da sürekli baskı altında, eleştiri altında tutulurdu, o yine hep çıkış yapardı. Yasak derlerdi, gelip Türkiye Muhasebe Uzmanları Yönetim Kuruluna girerdi, çalışırdı. Yani, aslında bugünkü arzuladığımız ortamı bundan 26 yıl evvel, 27 yıl evvel âdeta baş kaldırarak uygulayan bir arkadaşımızdı ve bizim ortak bir yönümüz var Veysi Hocamızla. Onun ilk üniversite hocaları, bu dersin ortak hocası, yani aslında birbirimize ortak desek bir kaybımız olmaz.

Ve ilk defa da en iyi hukukçulardan biri derken onu söylemek istiyorum. Günlük olarak vergi hukukunun hiç sekmeden, sapmadan yorumlayabilen, sabaha karşı böyle uyanarak böyle 3-4 makaleyi yazıp aynı anda gönderebilen bir yeteneğe, bir birikime sahip.

Şimdi, bir ekleme yapmak açısından, tarihe iz düşmek açısından da aynı ikinci bir ders Sayın Murat Kayacan’ın, belki ileride bu konuyu mükemmelleştirmesi açısından söylüyorum. Ülkemizde ilk defa etik dersi işletme yüksek lisans programlarında Bilkent, Boğaziçi, ODTÜ’yle başladı der. Oysa ilk etik, hatta muha-

sebe etiği adı altında, muhasebe meslek etiği adı altında işte sözünü söylediğim muhasebe programında ikinci ders olarak, İşletme Fakültesinin Muhasebe Enstitüsünde 1980 yılında başlamıştır ve hatta o dersi o zaman ben vermiştim. Ben verirken de öyle şeyler öğrendim ki yurt dışında bu etikle ilgili. Sonra bir gün bu Türkiye’de çalışan yabancı uyruklu bir meslek mensubu bir beyanda bulundu Dünya Gazetesinde dedi ki, Türkiye’deki muhasebe denetçileri bu işi bilmiyor.

Bu tabii haksız rekabete de giriyor, her şeye de giriyor. Ben bunun şirketine açtım telefon, dedim ki, oradaki arkadaşlardan birisine, bu sizin patron hangi Odaya bağlı, işte New York’un Muhasebe Denetim, iyi ben dedim şimdi onu şikâyet ediyorum, ruhsat iptal edilecek dedim. Bu şaka yaptığımı zannediyor, Fatih Dural’ı telefonla aradım, ben de Derneğin o zaman Genel Sekreteriyim. Başkan bak bunu ihraç ettireceğim ben dedim memleketimden. Nasıl ettireceksin, ya dedim ben bu meslek etiği dersini verirken o ülkenin şeylerini almış, tercüme ettirmiştim. Orada diyor ki, bir meslek mensubu başka bir meslek mensubunun mesleki faaliyeti aleyhinde söz söylerse meslekten çıkarılma gerektirir.

Hemen arandım, özür dilemeler başladı, beni yanlış anladılar, tercümeyi yanlış yaptılar, Dünya Gazetesine düzeltme yapacağım. Yani, böyle uzun süre korkulu rüyalar yarattık.

Ben Murat Beye teşekkür ediyorum. En azından diğer etikle uğraşanlara da ileride tarih olsun diye ilk defa Türkiye’de üniversitelerde etik dersi muhasebe etiği olarak konmuştur ve hatta şu anda salona girdi mi bilmiyorum, o programın da ilk öğrencisi bizim aramızda, yani hem hocamın hem benim de öğrenciliğimi yapan Semih Yanar, katılımcılar arasındaydı, buradaymış, hatırlar o dersi.

Şimdi, değerli hocamızdan şu konulara bu etkinliğine dayanarak açıklık getirmesini istiyorum.

Sayın Hocamız Yakup Selvi bir saptamada bulunmuş, hepimizin önemli olan ve bu Panelde belki çözümlenmesi gereken, bizim tartışmamız gereken konu denetim ilke ve kuralları tam ve doğru bir şekilde uygulansalar bile son teknolojik gelişmelerin karşısında yetersiz kalmaktadırlar.

O zaman bizim bu toplantılarda bu yetersizliği giderici soruları nasıl buluruz? Biz şimdi Sayın Hocamızdan bunlara çözüm bulmasını isteyeceğiz.

Sayın Murat Kıyılar ise, özellikle “Corporate Governance” dediğimiz, yani kurumsal yönetim sistemlerinin yalnız şu anda Türkiye’de ve Türkiye benzeri gelişen ülkelerde, özellikle bir de geçiş ekonomisi yaşayan bu Doğu Bloğu ülkelerde ağırlıklı olarak, ki bizim bilgilerin çoğunluğunda o var. Yalnız ortakların lehine oluşması konusuna dikkati çekmiş ve bunun da potansiyel olarak sosyal maliyetlerin çok fazla olmasına neden olmasıyla bildirisini bağlamış.

Şimdi, bu konuda da yine Seviğ'den çözüm bulmasını isteyeceğiz.

Bir de bizi çok yakından ilgilendiren Sayın Bülent Günceler'in bir başka saptamasının da çözümlenmesi gerekir. O da diyor ki, özellikle denetimlerde geçmiş dönemlerdeki alışkanlıkların devam ettirilme arzusu denetimlerin en büyük zafiyetidir. O hâlde biz meslek mensupları nasıl denetim programlarına bir şeyler koymalıyız ki, bu geçmişteki alışkanlıkları, yani denetimdeki kaliteyi azaltan bu arzuyu giderebilmek açısından.

Şu anda zaten tartışmaya açıldığı dönemde bizim 3568 Sayılı Yasaya göre bu kaynakların verilmesi gerekli. Ama, bir realite var, serbest muhasebeciye bu denetim yetkisini veremiyor. Hemen ayağa kalkacağız, serbest muhasebeciler ne olacak? Onu da söyleyeyim. 8 nolu direktifin Mart ayında Avrupa Birliği yeni yapısını yayınladı. Şu anda da İtalya'da Ağustos ayında iki kurul birleşti, zaten serbest muhasebecilik dediğimiz bizdeki statüye benzer bir mesleki yapılanmayı da meslek örgütünün içinde ve piyasada muhafaza edemeyiz. Muhakkak o yapılanmanın da aynı şekilde malî müşavir olmasını sağlayacağız, sağlanmalıdır.

Şimdi, o konuda da acaba biz böyle bir yapılanma sürecini yaparken Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde Mükerrer 227'de denetim yetkisini serbest muhasebecilere verdiğimiz gibi, bir ufak düzenlemeyle Türk Ticaret Kanununda da geliştirerek; çünkü, 3568 Sayılı Yasanın değiştirmenin riskleri var, hepimiz biliyoruz. Olmadan nasıl yapabiliriz?

Kendisi hem hukuk, hem vergi hukuk hem de mesleğimize çok önemli katkılarından dolayı açıklık getirerek ve önünde de böyle zorunlu bir metin olmadığını gördüğüm için böyle tartışmaya da izin verecek şekilde söylemesini rica ediyorum.

Benden konuşma serbest. Yahya Arıkan'ın notuna göre saat 1'den sonra kalırsa herkes aç kalacak.

Buyurun söz sizin hocam.

Veysi SEVİĞ- Önce değerli arkadaşlarım, hakikaten uzun ve ince bir yoldan geldik. Çünkü, 20 sene öncesine gidiyorum, her şirketin kendi muhasebe planı var, her kamu iktisadî teşebbüsünün kendi muhasebe planı var, bazılarında hiç planı filan yok, aklına estiği gibi muhasebe tutuyor.

Bugün bir tek düzen hesap planı, hesap çerçevesi var, buna uyuyoruz, bunu üzerinde yürüyoruz, standartlar belirleniyor, bazı gelişmeler var. Bu çok sür'atli ve çok önemli gelişme, ama yani esasında hiç üzerinde durulmayan bir konudan bahsetmek istiyorum.

Önce dün Sayın Osman Gürbüz Hocamızın burada sunduğu tebliğde şöyle bir ifade var. Diyor ki, kurumsal yönetim kavramı şirketlerin şeffaflık, adil olma, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde faaliyet gösterebilmeyi

sağlamaya yönelik ve özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yaşanan şirket skandalları sonrasında tüm dünyada gündeme gelen bir kavramdır.

Hocanın bu tespiti son derece doğru ve net. Ancak, biliyor musunuz ki, şimdi Amerika Birleşik Devletlerinde kamu harcamalarının özel bağımsız denetim şirketlerine yaptırılması ve denetim şirketlerinin de siyasî veya nüfus baskısından kurtarılması için özel hukuk mevzuatında yeni bir düzenlemeye gidilmesi tartışılıyor ve gündeme geliyor.

Yani, diyorlar ki, esasında özellikle özel kesimin, yani kamusal harcamaların dışında içine düştüğü yolsuzlukta siyasetin rolü büyüktür, o vakit siyasî otoritenin yapmış olduğu harcamaları biz özel kesime denetletirsek belki ve onları da siyasetin baskısından kurtarırsak bu tür skandallarla karşılaşmayız diyorlar ve yoğun bir çalışma var.

Şimdi, buraya geldiğimiz vakit hemen bir başka açıdan bakıyoruz, son derece önemli bir gelişme de var Türkiye’de, bu gelişme de şu, biraz önce bahsettiler, Sayın Müsteşarımız da burada bizi aydınlattı.

Büyük bir değişiklik yapıyoruz, Türk Ticaret Kanununda değişiklik yaparken bir olaya el atıyoruz. Muhasebe standartlarını belirleme yetkisini Maliye Bakanlığının elinden alıyoruz, özerk bir kuruluşa veriyoruz. Maliye Bakanlığı artık o, bu filan bir standart belirleyemeyecek. Finansal tabloların düzenlenmesi, hazırlanmasındaki ilkeler, denetim ilkelerine bağımsızlaştırıyor, yani Türk Ticaret Kanunu tasarı madde 88, buradan koparıyor.

İkinci bir atılım yapıyor Türkiye, işletme hesabı esasına göre defter tutmayı kaldırıyor. Bir üçüncü atılım yapıyor, son derece önemli, Ticaret Kanunu dört dörtlüktür diyemiyorum, zaten öyle bir şeye ne Sayın Müsteşarım, ne Ticaret Bakanı, ne Adalet Bakanım söylüyor, bu tartışmaya açılacak, fakat süresi çok kısıtlı bir kanun.

Diyor ki kanun, bir ticarî işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kişiye tacir denir. Fakat tacir dediği vakit sorumluluğu da üstüne yapıyor. Madde 12, tacir deniliyor, sorumluluğu da üstüne yapıyor. Diyor ki, her tacir ticarî işletmesinin açılışında taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasını, tutarlarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıklarıyla borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarıp sunmak zorundadır.

Şimdi, düşünebiliyor musunuz, adam işe başlayacak, Kars’ta bakkal dükkânı açacak adam, bunu yapacak, yapacak mecbur koymuş kanun.

Şimdi, demek ki bir atılım yapıyoruz, inanılmaz bir atılım. E, peki biz bunları kimlere yaptıracağız, kaç kişiye yaptıracağız? Türkiye’de ticarî kazançtan dolaylı beyanlarını veren mükellef sayısı 1 milyon 744. Bunu bilanço esasına göre

beyanname vereni 310 bin. Biz demek ki bunlara bu ilkeyi getirip yerleştireceğiz, bunlara bu işi yaptıracağız. Bu güzel bir atılım da, ya politikaya atılanın hangi malî güçle atıldığını nasıl tespit edeceğiz?

O vakit demek ki, biz kurumsal yönetime gitmeden önce kişisel malî güç, Bankalar Kanununda da var, kişisel malî güç ölçüsünü koyup bir kere yola buradan çıkmak zorundayız. Çünkü, mali gücü yüksek olanlar kurumsal ilkeleri her vakit ezebilirler, yıkabilirler, Amerika'daki skandalda bunu gördük. Demek ki burada önemli bir olay var.

Sayın Türker'in, ki meslektaşım, arkadaşım ve bana da zamanında büyük bir yakınlık gösteren, sonradan siyasete atıldıktan sonra kopan çok sevdiğim bir insan, sorularına cevap veriyorum.

Siyaset insanı bazen koparır.

Şimdi, bizde eksik olan bir olay var. Olay da şu: Belki gelişmiş ülkelerin tümünde var da bizde yok, gelişmiş ülkelerin tümünde var da bağımsız denetimine karşı karşıya kalamadıkları veya kendilerinin siyasetçi olmaları hasebiyle kurtardıkları kesimde var olması gereken bir olay var. Biz kişilerin ekonomik durumlarını kavrayabilecek bir hukuksal düzeni ülkemizde kuramamışız.

Bunun sonucunda kimin ekonomik düzene malî olarak müdahale edebileceğini kestiremiyoruz, ama elimizde kestirebildiklerimizi de köşeye sıkıştırmak kaçınılmıyoruz. Diyoruz ki, Kars'taki bakkala sen bilanço çıkartacaksın. Peki, beyefendi siz KS partisinden aday olduğunuz vakit buraya nasıl para harcayacaksınız. Yok.

Şimdi geliyorum Amerika Birleşik Devletlerinde buyurun internet sitesinden girin bu sene verilecek beyannamenin altında bir kutu var. Başkanlık seçimi için diyor 3 dolar ödeyeceksiniz beyanname başına diyor, daha fazla ödeyecekseniz onu da yazın diyor, düşün kazancınızdan diyor, başkanlık seçimini buradan filan seçeceğiz diyor. Başkan seçimine demek ki bütçeden karşılamaktan vazgeçiyormuş. Amerika Birleşik Devletleri çok iyi ekonomi yönlendiriyor filan, ama bir adım atıyorlar, onlar da bir adım atıyorlar.

İkinci bir adımı atıyorlar şimdi, devletin harcamalarını bağımsız denetim şirketleri tarafından denetlenmesini öne atıyorlar ama, bizdeki yabancı denetim şirketleri ve o beraber çalışan arkadaşlarımız her nedense hep özel sektörün denetlenmesi üzerinde duruyor. Ya, bir de kamu denetimine giden bu eğilimin temeline baktığımız vakit işte Sayın Osman Gürbüz Hocamızın bir-iki cümleyle ifade ettiği konunun arkasında yatan o skandallar oralara çekiyorlar.

Şimdi, biz Türkiye'de bu işlerin üzerine bireysel tacir, şirket, kurum açısından Ticaret Hukukuyla giderken bizim karşımızda bir önemli uğraş alanı var, bizim meslek alanımız var. Muhasebe, muhasebe mesleği çeşitli şekillerde değerlendiriliyor.

Sayın Türker açılış yaparken defter tutanla malî müşavir muhasebeci ayrımı yaptı filan. Muhasebe mesleği böyle sadece defter tutmak filan diye, yani kaydeden ayrı, malî müşavir ayrı diye bir sınıflandırma yapmak da yanlış, yanlışlıkların içerisinde boğuluyoruz.

Ben bir hukukçu olarak bazen size belki ters gelen şeyleri söyleyebilirim, affınıza sığınıyorum. Muhasebe sanatsal niteliği olan bir tekniktir, bilimselliği teknik özelliğinden kaynaklanır. Demek ki, son derece önemli bir meslek ifade ediyor.

Onun için bakıyoruz belki muhasebe hocalarımız bu konuyu incelemişlerdir. Avusturya'da elde edilen bazı belgelere değerli bir arkadaşımız tercüme etmeye çalıştı. Diyor ki, iş adamı, köle çalıştıran kişi muhasebecisine her şeyini teslim etmek zorundadır diyor. Ha, demek ki muhasebe sadece böyle kaydeden bir işle uğraşan kişi değil. Muhasebe bir bütün esasında. Önce ilk işlemleri var, deftere kaydedecek ama, keyfi değil, kurallara uygun kaydedecek. O vakit bir disiplin mesleği.

Bu deftere kaydedilenlerden sonra bir rapor çıkacak. Bu kayıtlar ne kadar teknik özelliğe uygunsa ve de yapılan harcamaları ayırt edip konacak yerini sanatsal bir şekilde belirleyebiliyorsa o vakit demek ki bu finansal tablolar, raporlar çok doğru olacak. Bir de üstüne üstelik bunun bir de denetimini koyuyoruz.

Muhasebe işlemlerinin belirlenmiş ilkeler çerçevesinde gruplandırılarak kayda alınması bir zaman alan uğraş, ama bu zaman alan uğraşın içerisinde ayırım çok önemli. Acaba suyu iş yapmak için mi kullandı, yoksa israf etmek için mi kullandı. Bu ayrımı yapamıyorsak zaten muhasebeyi tutmayalım daha iyi.

Şimdi, finansal raporlar çok önemli, çünkü sonuç. Bu sonuçların değerlendirilmesi, yorumlanması ekonomik, fakat esas bir tarafı var bu raporun üzerinden hukuksal işlemler ortaya papatya gibi açıyor. Çünkü, vergi idaresi vergi istiyor, ortaklar kâr istiyor, ticarî işletmeler buna göre değerlendirme yapıyor.

O vakit öyle bir uğraş ki bu onun için o Avusturya'da yıllar, yüzyıllar öncesi söylenen, Alplerde söylenen lâf çok doğru. Her şeyini teslim edeceksiniz ki. Ha, bu vakit ne oluyor, bir kalite arıyor. O her şeyi teslim edilen adam her şeyi doğru, kuralına uygun yapmak zorundadır. İşte bu adamın üzerine siyasî baskıyı oturtursanız doğru yapamaz. Enron olayı patlar çünkü.

Kamusal olarak siz bağımsız denetim şirketlerini tam bağımsız hâle getirip faaliyetlerini vicdani ve hukuksal düzende gördüremezsiniz o ülkede ticaret... ne işe yarar ki, değiştirin. Çünkü, netice itibarıyla bir tarafta devlet de bu konuda kendi, en büyük harcamacı olarak, daha dünyada devlet en büyük harcamacıdır. Bugün Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkan bu finansman açığının arkasında yatan olaylarda birtakım otoritelerin aldığı, siyasî otoritelerin aldığı kararlar tartışılıyor, hatta benim sayabildiğim kadarıyla şu anda satışta bulunan 91 ki-

tap var. Ama, Sayın Genel Müdürümün söylediği bir denetim olmaz. Denetim derinliğe yönelik her türlü olayı teknik çerçevede kabul eden bir olaydır. Ama, biz siyasetin baskısını kurtaramadığımız vakit ve de siyasetçinin aldığı kararı muhasebe, kamu harcamaları üzerinde etkinleştiremediğimiz takdirde bu olayın bana göre başarılı olma şansı sıfırdır.

Yine bir kere mesleğin çok önemli bir özelliği var, sorumluluk, sosyal sorumluluğu var bir kere mesleğin. Sosyal sorumluluğu şuradan geliyor, malî tablo herkesi ilgilendiriyor. Bir tacirin kârlı çalışması ve doğru çalışması o kesimi değil, tamamen ülkeyi ve dünya ekonomisini ilgilendiriyor. Çünkü, o demek ki verimli çalışıyor, düzenlediği tablolar doğruysa o tablolara güvenerek iş yapacaklar da onunla beraber dünya ekonomisindeki gelişmeyi sağlayacaktır. O bir tacirin tablosunun doğru olması dünyayı ilgilendiren bir olay. Çünkü, yaprak dökümü gibi birbirine eklenerek düşecektir.

Tabii bu süreç içerisinde bakıyorsunuz bazı hızlı gelişmeler. O gelişmelerin başta geleni teknoloji den yararlanılır. Ancak yine son okuduğum yayınlarda filan, affederseniz ben bir özelliğimi söylemek istiyorum. Ben OECD’de Vergi Komisyonunda görevliyim yani, profesyonel olarak maaş alıyorum oradan. Oraya bütün 84 dünya ülkesi üye ve bu 84 dünya ülkesinin 15 ülkesinin seçimle gelmiş temsilcileri var, kendi içerisinde seçimle gelmiş. Onlardan birisi de hasbelkader biziz, orada da tartışılıyor bu konular.

Şimdi, teknoloji ilerledikçe bazı elle yapılan manuel hataları bilgisayarla yapmaya başladılar. Yani, hesapları birbirine geçirerek ve bilgisayar ekranında farklı, kâğıda döktüğünüz vakit farklı hâle getirmeye başladılar ve dünyada teknoloji den yararlanarak hesap hareketlerinde değişiklik yapılmaya başlandı.

Onun için şimdi bir kural daha getiriyorlar. Mutlaka bu ne kadar teknoloji den yararlanırsanız yararlanın print edilmiş kâğıtlar üzerinde analiz yapılacaktır diyor, yani ekranda analiz değil, print edilmiş kâğıtlar üzerinde analiz yapacaksınız. Çünkü, ekrandakinde hile yapılma olasılığı fazla.

Şimdi, yine bakıyoruz bir değerlendirmeleri yaparken. Bir meslek adamının nasıl bir güvenceye sahip olması lâzım. Yani, bir güvence de lâzım burada. Yani, meslek adamı aç çalışamaz, emir buyruk altında çalışamaz. Tartışılıyor, yine Enron olayından sonra gündeme geldi. Hatta şu anda bilebildiğim kadarıyla üç ülkenin bu konudaki uzmanları birlikte çalışıyorlar.

Diyorlar ki, bu malî tabloları hazırlayanlar ve onlara bağımsız denetim hizmeti verenlere mutlaka bir güvencesi olması lazımdır. Yani, bunlara yap, düzelt diye kimse bir tavır almaması lâzım. Bu güvence diyorlar lâfla olmaz, yani kuralla da olmaz. Bunu kanuna, yasaya koyalım diyorlar. Yani, bu mesleğe müdahalesine, bu mesleğe el atmanın bir hukuk sonucu olsun diyorlar.

Biz şimdi meslek adamının hukukî sonucu yok. Bugün yeminli malî müşaviri

Maliyeden herhangi birisi çağırıyor, hatta bırakın çağırmayı canım, senin beyanın olmamış diyor, yükselt bakayım şunu, hadi bakayım yükselt. Bu meslek adamı imza atmış, bu beyanname doğru demiş ve belki de çok dürüstçe, ki hepimiz dürüstüz, bunu söylemek çok yanlış bir olay bence.

Dürüstçe bilgisini koymuş, o beyannameyi düzenlemiş, Maliye diyor ki, kaldır bakalım bunu, yanlış bu, yükselt bakayım şunu hadi filan. Şimdi bu tabii bir mesleğin ta alttan, yani daha Sayın Türker'in söylediği gibi muhasebe kaydından başlayıp, onun denetimini yapıp, hatta ve hatta ve kendi de ucube meslek, mühür basıp üzerine onaylayan bir sistemle. Böyle bir olguyla karşı karşıya kalırsa meslek elemanı o vakit burada biz doğruluğu nasıl anlayacağız, yani nasıl bir doğruluk, kurallara uygunluk ilkesine veya sorumluluk ilkesini uygulayacağız veyahut da böyle bir ilkeyi uygulayan meslek elemanının düzenlediği malî tabloyu sahibi olan işletme güvenip tuttuğu bu profesyoneline, düzenlediği, mühürlediği raporuna Maliye hup kaldır bunu dediği vakit ona güveni ne hali gelecek?

Böyle bir ikileme karşı karşıya kaldığı vakit meslek mensubu işverenin baskısı altında nasıl bir karar alma bağımsızlığına sahip olacak? O vakit tabii kamusal kurumların içerisinde bana göre en önemlisi bağımsız denetim hizmeti sunanlarla bu malî müşavirlikle ve muhasebe mesleğini birlikte götürenlere korunmasına yönelik hukuk ilkelerinin temelde belirlenmesi lazımdır ki, Birleşik Amerika bunun sıkıntısı çekiyor. Hatta ve hatta ileri gidiyorum, şu anda Dünya Bankasının baş hukuk müşaviri bu diyor sadece bir kanun meselesi olmamalı, bir Anayasal sorundur bu, Anayasal sorun diyor. Çünkü, dünyanın diyor güveni bunların üzerinde oluşacaktır ileride diyor. Bu açıklamada çok yani gurur verici bizim için de. Acaba biz diyorum bunu kaç sene sonra düşünürüz? Çünkü, bizim için önemli olan beyannameyi doğru vermektir, başka şeyimiz yok, zaten bütün her şeyimiz onun üzerine yoğunlaşıyor.

Şimdi, yine bakıyoruz biz sadece bizim Ticaret Kanununda değil, meslek yasamızda da değil, diğer yasalarda da değil, ülkemizin temel yasası üzerinde de bazı konuları ele almamız lâzım. Anayasada bir buyruk var, herkes malî gücü oranında vergi öder veya kamu harcamalarına katılır. Ne demek malî güç, nedir malî güç? Bankalar Kanununa da kondu, Finansal Hizmetler Kanununda da var.

Nedir malî güç, nedir bunun tanımı, malî güç nedir? Acaba adamın bir evi var malî gücü fazla mı, arabası var fazla mı? Şimdi, tabii hayali bir kavram üzerinden daha çok kişilerin belli bir yaşta sonra ekonomik durumlarını tespit etmek ve buna göre o kişinin ekonomik gelişmelerini izlemek gerekir. Bu bir suç filan da değildir yani.

Şimdi, ekonomik durumunu tespit ettiğiniz kişilerin ve de kontrol edilemeyen kişilerin tabii ki ekonomik faaliyetlerinin belli meslek elemanları tarafından ra-

porlanması, tutulması, değerlendirilmesi gündeme gelir ki, bu doğrudur. Eğer bunların dışında herhangi bir servet artışları filan falan varsa onların da nereden olduğunu, nasıl olduğunu, nasıl edildiğini biz tespit edebiliriz. Ama, bu arada bir şey daha var. Eğer, siz o insanların harcamasına sen bunu gider yazarsın, bunu yazamazsın diye bir sınır getirip de kamu görevlisinin harcamasına, –beyefendi-yi çıkartıyorum- bazı kamu görevli harcamasına, sen uçak bile alabilirsin, ne istersen alabilirsin, bu kadar yetkin var diye bir sınırsız yetkiyi de verirseniz o vakit olmuyor, soruyorlar şimdi. Diyorlar ki, Irak operasyonunda kaç para harcadın, kim verdi bu yetkiyi sana, nereden çıkarttın, hani bize sunduğun ilk raporda diyordun ki, bu kadar istiyordun şimdi nereden çıktı? Sorgular ama, zayıf. Neden zayıf bunu sorgulayanlar? Çünkü, orada da bu sistem dejenere edilmiş.

Belki dünyanın çöküşünde bu dejenerasyon önemli olacak. Onun için mesleğin geleceği bu açıdan yine önem arz ediyor. Çünkü, sonuçta dönüp dolaşıp sistemin doğrusuna ulaşmak zorundalar, başka çıkış yolu da yok yani.

Meslek güzel bir meslek, biz icra ediyoruz ve güveniyoruz, bu konuda aktif olan herkes özveriyle çalışıyor, uğraş mesleği. Ama, biliyor musunuz ki değerli konuklar, bizim ülkemizde mesleğin ileriye yönelik güvencelerini tamamlayacak dama taşlarından daha çok yüklerini artırmaya çalışıyoruz.

Şimdi, bir mesleğin yüklerinin artırmaya çalışsanız güvencesini tam sağlayamazsanız o vakit o meslekte ileri tarihlerde –şimdi pek bir şey söylemiyorum ama- bir bozulma gündeme gelecektir. İdealist arkadaşlarımız bu konuda direneceklerdir ama, bozulma gelecektir.

Şimdi, hemen Ticaret Kanunuyla birleştiriyorum. Çok güzel, tacir bey bilanço-yu açsın versin, yani bilançosuyla işe başlasın filan da, acaba bu bilanço doğru tanzim edecek, ona doğru yolu gösterecek arkadaşımız, yani bu bilanço üzerinde ona teknik yardım sağlayacak arkadaşımızın bu yarımını ona sağlayabilmesi için hukukî zemin ne kadar hazırlanmıştır. Yok, yok.

Demek ki burada bir boşluk var. O vakit Ticaret Kanunu hazırlanırken, ki değerli Hocam geçmişten beri, Ünal Hocaya da bunu söyleyeceğim, buraya bunu da koyun yani hiç değilse.

Şimdi, gelecek süreç içerisinde belki bizim meslektaşlarımızın en büyük uğraşacakları konulardan bir tanesi mesleğin güvenceli şekilde yapılmasına yönelik arayışlarımız olacaktır.

Burada bir açılım daha yapmak istiyorum. Mesleği sadece özel kesime sunmak bir çıkış yolu da değildir. Neden acaba KS dairesi muhasebeden görevli elemanını meslek mensubu olarak almak zorunda kalmasın? O vakit kimya mühendisinin muhasebe müdürü olmaz, siz kimya mühendisi oluyor musunuz?

Ama, bugün bakıyorum kamu kesiminde –yanlış söylemeyeyim- 722 tane mes-

lek mensubu olmayan muhasebe müdürü görev yapıyor ve bu durumu, üst düzey de biliyor. Nasıl oluyor bu, niye oluyor? Onlar gelip sizin yanınızda, yani görevi alıyor da, siz gidip bir fabrikada teknik müdür olabiliyor musunuz? Demek ki bu meslek mensubu yasal olarak daha güvence altına alınmak zorunda. Bunun atılımını da yapmak lâzım. Ne olur Ticaret Kanununu hazırlayan değerli meslektaşlarımız, hocalarımız, arkadaşlarımız, bunları da görsünler.

Şimdi, yine konunun bir başka hukukî boyutuna geleceğim. Yapılan yasalarla meslek mensupları fazlaca hukukî riskle karşı karşıya kalmak zorundadır. Biliyor musunuz ? yanlış düzenlediğiniz bir bilançodan dolayı bir hayli içeride istirahat etme zorunda kalacaksınız?

Niye? Bilançoğu yanlış düzenlemedeki kasıt nedir, yani üçüncü şahısları aldatmadaki kasıt nedir? O özellikleri biz bu kadar risk altına aldığımız vakit bu iş nasıl gidecektir? Pek uzağa gitmiyorum, değerli arkadaşım burada. Bir tebliğ sundu. Ama biliyor musunuz halka açık bir şirket bundan 3 sene önce elektrik stoklarını, elektriği stok olarak göstermişti, nasıl olmuştu bu iş acaba? Hiç mi kimenin sorumluluğu yoktu? Peki özel kesime sorumluluk var, kamu kesimine yok. Olmadı şimdi yani.

O vakit sorumluluğu eşit bölüşelim, güvence altına alalım, yasayı da, yasadaki müeyyideleri de ona göre hazırlayalım. Daha uygun olmaz mı, ondan sonra bunlara daha güvenceyle bakmaz mıyız? Enron olayı Amerika'nın başını ağrıttı. Bizde Enron olayı hiç mi yok? O vakit, söylenenler ne, nasıl oluyor bu işler?

O vakit demek ki değerli arkadaşlar, olayı daha geniş boyutlu düşünelim. Eğer uygunsa bundan sonraki sempozyumda, ben de Sevgili Cansen gibi bir teklifte bulunayım.

Kamunun malî harcamalarını acaba bağımsız denetim şirketleri denetleyemez mi, bir tartışalım ne olur, bir tartışalım?

Teşekkür ederim.

Masum TÜRKER- Çok değerli dostum Veysi Seviğ'e teşekkür ediyorum.

Kendisinin dile getirdiği son cümle yine bu seminerlere, bu Sempozyumlara ait kitaplarda yer almıştır ve TÜRMOB'un hedefleri arasında da vardır.

Sayın Cemal İbiş "ekonomik verimliliği azaltan husus finansal bilgiler ve işletme açıklamalarına olan güvenin azalmasıdır" diyor. Aslında Sayın İbiş'in bu cümlesi Enron olayından sonra Amerika Birleşik Devletlerine 500 milyon dolara mal olmuştur, devlete. Hemen kongreden bir kararla 500 milyon dolar muhasebe mesleğini desteklemek amacıyla çıkarılmış ve çeşitli yerlerde tanıtım konuşmaları, muhasebecilik iyidir denmiştir. Neden bu denmiştir? Yine Mine Hanımın tebliğinin sonunda bir kavramdan söz ediyor, muhasebe değerlendirme modelinde. Bu muhasebe değerlendirme modelinde, açıklamada finansal dipnotlarının,

muhasebe bilgilerinin önemden söz ediyor. Çünkü, güveni sağlayabilmek için şeffaflığı, açıklığı sağlayacak bir olgu var.

Acaba bu işi bu kadar çok düşünmeli miyiz, tartışmalı mıyız diye de zaman zaman karşımıza çıkarlar. Bunun nedeni şu: Bizler şimdilik uyuyalım, bunun pas-tasını birileri paylaşsın, ondan sonra canım verelim derler. Bu konuda da ilk günkü bildirisinin sonunda Profesör Doktor Osman Gürbüz bizim dikkatimize sunuyor.

Dünyada kurumsal yatırımcıların elinde büyük fonlar var diyor ve özellikle bun-lar emekli fonlarını dile getiriyor ve bu nedenle bu fonların iyi, yüksek, kaliteli bir yönetim, kurumsal yönetim istediğini söylüyor. Ama, ardından diyor ki, bunları diyor yalnız uluslararası düşünmeyin deyin, ulusal yatırımcıların da fi-nansal piyasalara katılımının sağlanması ve bu yönetişimin buna göre oluşması gerekir.

Aslında Sayın Hocamızın dile getirdiği unsurun ben bir adım ilerisini söyleye-yim. Şu anda yalnız emeklilik sigortalarında sağlanmış olan, biriktirilmiş olan fonlar bu kurumsal yönetim sağlandığı zaman bir bölümü Sermaye Piyasalarına yalnız devlet fonlarından çıkarılıp kaydırılırsa inanılmaz bir gelir elde edilecek. Ama, bunun da sağlanmasının yolu bizim muhasebe mesleğinin vereceği hizme-te yöneliktir.

Şimdi, böylelikle Hocalarımızın çok önemli bir şekilde vurgulayarak ve bizim önemimizi gösterdikleri bu konuda acaba ekonominin gelişmesinde bu kadar önemli olan muhasebe mesleği mensupları bu işe ne kadar hazırlar; bu işi yap-maya talip midirler? Her zaman söylediklerini bu sefer teknik olarak biz devle-tin de, özel kesimin de, ekonominin de denetimine talibiz diyebilecek çalışma-ları nelerdir? Bu konuda bir başka önemli söylem de vardır.

Acaba devlet, o soruyu hep birlikte arayacağız, bu işi talibim diyen muhasebe-cilerin ölçülerine göre hazırladığı bu yasaları katılım sürecine açılış konuşma-sında Sayın Arıkan'ın dediğini gerçekleştirmeye ne kadar yatkındır?

Bu konuda bugüne kadar devlet adına, ister siyasî ister bürokrat olsun dinledi-ğim en güzel konuşmayı, aramızda olan değerli Müsteşar yapmıştır. Sivil toplu-mu sürece katmak, devretmek ve hatta yapmak istediklerinin de çeşitli kurum-lar tarafından reddedildiğini söyledi.

Şimdi, ilk adımını bugün burada dinlediğimiz ve Sayın Arıkan'ın talebine yanıt veren konunun ne kadar hazır olduğumuzu Sayı Sanlı'dan dinliyoruz.

Buyurun Sayın Sanlı.

Nail SANLI- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Sayın Genel Başkanım, Sayın Müsteşarım, değerli konuklar, değerli hocalarım, değerli katılımcılar; VII. Ulusal, I. Uluslararası Muhasebe

Denetimi Sempozyumunu gerçekleştiren İstanbul Odamıza teşekkürle başlamak istiyorum sözlerime.

Bütün Sempozyumlar gerçekten mesleğimizi çok yakından ilgilendiren konularla geçiyor. Onun için üç gündür çok yoğun tartışmalar, çok yeni fikirler hep birlikte dinledik. Aslında son Oturumun son konuşmacısı olarak da çok vaktinizi almak istemiyorum, ama hazırlığımı da sizlerle biraz elimden geldiğince de sür'atli bir şekilde geçerek paylaşmak istiyorum.

Sürekli gelişen ve karmaşıklaşan üretim ilişkileri içerisinde işletmelerin sağlıklı faaliyet gösterebilmeleri, gelişimlerini sürdürebilmeleri ve rekabet güçlerini koruyabilmeleri iyi bir bilgi sistemine sahip olmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu bilgi sistemi de mutlaka muhasebeden oluşmaktadır.

Muhasebe sisteminde yer alan bilgiler sağlıklı, güvenilir ve doğru olması sadece işletmeler için gerekli olan bir şey değil, bundan fayda sağlayan diğer kesimler için de büyük önem taşımaktadır. Bilgilerin sağlıklı, güvenilir ve doğru olması ise bizim bu Sempozyumun konusu olan denetim ile ortaya konulabilmektedir.

Yakın geçmişte hep sözü edildi, üç gündür dinliyoruz. Yaşanan Worldcom, Enron, KSeroks gibi muhasebe yolsuzluk ve skandalları hâlâ belleklerimizde çok taze. Ülkemizde gıda ve içecek maddelerindeki kaçakçılık insanlarımızın ölümüne sebebiyet vermekte, yolsuzluklar, hortumlamalar ise malımızı almakta. Çözüm elbette ki yüksek standartlara sahip ekonomik denetim üzerinden geçmektedir.

Ekonomik kalkınma için muhasebe denetimini incelediğimizde Türk işletmelerinde muhasebe yapısını gözden geçirmemiz gerekiyor ve birtakım bazı tespitleri buluyoruz. Türkiye'de profesyonel meslek mensupları bilgi ve birikimi ile işletmelerin muhasebe sistemleri çağdaş bir düzeyde olduğunu hepimiz biliyoruz. İşletmelerin sermaye yapısı ne olursa olsun malî sektördeki firmalar hariç Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde belirlenen muhasebe ilke ve kurallarına uyulmakta ve belirlenen formattaki finansal tablolar hazırlanarak sunulmaktadır.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre tüm işletmeler temel finansal tablolar olarak belirlenen ve uluslararası kurallara uyumu olan bilanço ve gelir tablosunu belirlenmiş dipnotlarıyla hazırlamak zorundadırlar. Ayrıca işletmeler büyüklüklerine göre maliyet muhasebelerini de kayıtlarında izlemektedirler. Tebliğ ulusal muhasebe standartlarının geçerli olacağını hüküm altına alarak ulusal muhasebe standartlarının da var olmaması durumunda uluslararası muhasebe standartlarının kabul göreceğine de yer vermektedir.

Bunun yanı sıra Sermaye Piyasası Kurulu, Banka Denetleme Düzenleme Kuruluna tâbi bankalarda ve sigorta şirketlerinde belli ilke ve kurallara göre muhase-

be işlemleri düzenlenerek finansal tablolar da hazırlanmaktadır. Bu ilke ve kurallar düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından saptanmaktadır.

Hepinizin bildiği gibi günümüzde muhasebe ve denetim mesleği tüm dünyada önemli bir değişim süreci yaşamaktadır. Günümüzde tüm dünyada egemen olan ekonomik sistem küreselleşme sürecinde mal, hizmet, sermaye ve bir ölçüde de iş gücünün serbest dolaşımını öngörmektedir. Sermaye şeffaflık ve güven duygusunu ön plana çıkarmaktadır. Şeffaflık ve güven duygusunun oluşabilmesiyle tüm dünyada uyumlaştırılmış aynı muhasebe ve denetim standartlarının uygulanmasıyla gerçekleşebilir.

Ülkemizde ekonomik kalkınmanın sağlanmasını yolu sermaye birikimine ve bunun getireceği verimlilik artışına dayanmaktadır. Sermaye birikimi de Türkiye’de yetersiz bir seviyede olduğu da hepimiz tarafından bilinen bir gerçektir.

Profesyonel muhasebe meslek mensupları yaptıkları işlerle ekonominin önünü açtığını biliyoruz. Ancak, biz bugünkü Panel konumuzu incelerken ekonomik kalkınma için üç unsurun çok önemli olduğuna inanarak bunları biraz ele almak istiyoruz.

Bunlardan birincisi yabancı yatırımlardır, yabancı sermayenin Türkiye’ye gelmesi. İkincisi, KOBİ’lerin güçlendirilmesi. Üçüncüsü Türk şirketlerinin küresel şirket hâline gelmesidir.

Yabancı sermaye yatırımlarını incelediğimizde profesyonel muhasebe meslek mensuplarına düşen görevler önümüze böyle çıkmakta. Türkiye’de ortalama gelir düzeyi düşük ve özel tasarruf hacmi yetersizdir. Kamu kesimi tasarruflarının tümü faiz ödemelerine gitmekte kamu yatırım yapamamaktadır. Avrupa Birliği’ne üye olmak amacıyla büyük çaba harcayan ülkemizin kalkınması için doğrudan yabancı yatırımların artarak sürmesi büyük önem taşımaktadır. Bu ise, istikrarlı bir ekonomik yapı, hızlı ve düzgün işleyen bir hukuk ve vergi sisteminin varlığı, şeffaf, uluslararası muhasebe denetim standartlarının etkin biçimde uygulandığı bir iş ortamının varlığına bağlıdır.

Uluslararası işletmelerin yayıldıkları alan genişledikçe ve sürekli bir büyüme döngüsüne girildikçe çeşitli ülkelere dağılmış olan yatırımların izlenmesi, verimlilik ile kârlılığın ölçülmesi sorunu ortaya çıkmaya başlamıştır. Özellikle farklı ülkelerde farklı muhasebe uygulamalarının olması nedeniyle yatırımların kârlılığını karşılaştırmak ve aynı değerli ölçmek zorlu ve pahalı bir işlev hâline gelmiştir.

Bu nedenle işletmelerin dili olarak kabul edilen muhasebenin bu kez uluslararası işletmelerin uluslararası dili olması gerektiği tartışılmaya başlanmış ve 1970’li yıllardan sonra var olan genel kabul görmüş muhasebe ilke ve prensipleri artık uluslararası bir düzenlemeyle yerini almıştır.

Çeşitli standart setlerinden sonra son olarak uluslararası finansal raporlama stan-

dartları uluslararası ilişkilerde ortak dil olarak kabul edilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır.

Ülkemizde de muhasebe denetimi yapacak meslek mensuplarının bilgi ve birikim seviyeleri uluslararası standartları uygulayacak düzeydedir. Bu konuda gerekli programlar TÜRMOB tarafından hazırlanmaktadır.

İkinci konu KOBİ'ler. KOBİ'leri ele aldığımızda Türkiye'nin çok büyük bir sorunu burada da kendisini göstermektedir. Kayıt dışı. Kayıt dışı ekonominin yaygınlığı ve sunduğu cazip imkânlar KOBİ'lerin gelişiminin önünde en büyük engeli oluşturmaktadır. Büyüyen işletmelerin kayıt dışının yarattığı imkânlardan uzaklaşacak olması çelişkisi işletmeleri küçük çapta kalmaya teşvik etmektedir.

KOBİ'lerin gelişimini teşvik etmek için Borsaya kayıtlı şirketlerde olduğu gibi finansal bilgi açıklamaların yaygınlaştırılması gerekmektedir ve bunun için ekonomi içinde pay alan her kuruluşun finansal bilgileri en az yılda bir kez topluma açıklaması sağlanmalıdır.

Büyük firmalar için geliştirilmiş muhasebe kurallarını uygulamaya başlayan küçük bir firma çok ağır vergi ve sosyal güvenlik yükleri ile karşılaşacağı için kayıtlı iş yapmaktan kaçınmaktadırlar. Küçük firmaların ilk başta yaşayacakları ağır vergi ve sosyal güvenlik yüklerini aşabilmeleri için çeşitli teşvikler mutlaka sağlanmalıdır. Bu sayede işletmeler hem kayıt altına alınmış hem de gelişmelerin önü açılmış olacaktır.

Avrupa Muhasebeciler Federasyonu bu konuda çalışmalarını sürdürmektedir. Biz de TÜRMOB olarak bu konuda bu çalışma dönemimizde 14 ayrı bir projeye bunlarla ilgili çalışmaları önümüze koyduk ve bu 14 projenin içerisinde KOBİ'lerle ilgili çok önemli bir dosyamız vardır. KOBİ'lerin muhasebe denetim uygulamaları konusunda her Odamızdan birer temsilcinin olduğu bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyon çok yakın bir tarihte çalışmalarına başlayacaktır. Bu çalışmalarımızı da büyük başarıyla sonuçlandıracağımıza inanıyoruz.

KOBİ'leri incelerken ve hepimizin de bildiği gibi 20 ile 200 işçi arasında eleman çalıştıran firmaları KOBİ kimliği içerisine sıkıştırarak olursak mikro işletmeler KOBİ'lerden ayrı değerlendirilmesi gerektiği de önümüze çıkmaktadır.

Üçüncü konumuz Türk şirketlerinin küresel şirket hâline gelmesidir. Türk işletmeleri çok uluslu bir şirket olmaya karar verdiklerinde hesaplarında uluslararası dili kullanmak zorundadır. Yatırım yapılan ülkede faaliyet sonuçlarının raporlanması ve finansal tabloların doğruluğunun sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bunu sağlamanın yolu muhasebe denetiminden geçmektedir.

Çok uluslu bir şirket olmaya karar veren bir Türk işletmesi yurt dışına açılmadan önce organizasyon ve muhasebe alanında bir el kitabı oluşturmalıdır. Organizasyon ve el kitabında uyulacak kurallar, yetkili sorumluluklar, örgüt şeması

ve iç kontrol sistemi mutlaka yer almalıdır. Muhasebe el kitabında ise muhasebede uyulacak ilke ve kurallar ile muhasebe politikaları, yatırımı yapılacak ülkedeki yerel muhasebe uygulamaları ile uluslararası muhasebe standartları uygulamalarının nasıl ilişkilendirileceği, konsolidasyon, enflasyon, farklı para birimlerinin aynı para birimlerine çevrilmesi sorunlarının muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasında uyulacak kuralları ve kullanılacak işletme içi ve işletme dışı faaliyet raporlarının kapsamları ve içeriği mutlaka yer almalıdır.

Çok uluslu olmaya karar veren Türk işletmeleri evrensel muhasebenin yaratacağı fırsatlardan en üst düzeyde yararlanabilmeleri için ulusal bir denetim şirketiyle çalışmaları ve bu şirketin küresel bir muhasebe şirketi hâline gelmesi için hem destek olmalı hem de önünü açmalıdırlar.

Türk muhasebe meslek mensupları eğitimleriyle, bilgi birikimleriyle küresel bir denetim şirketini yönetebilecek ve faaliyetlerini sürdürebilecek birikim ve mesleki tecrübeye sahiptir. Geç gelenin avantajını kullanarak standartların uygulanması konusunda da bir güçle karşılaşmayacağımızı umut ediyoruz ve bu görüşü sizlerle paylaşıyoruz.

Denetim ve denetimin ekonomik kalkınmaya etkilerini incelediğimizde, Merkantilizmin geliştiği dönemlerde uluslararası ticaretin artması sonucu hesap ve işletmelerin esaslara bağlanma ihtiyacının denetim kavramını da beraberinde getirdiğini hep birlikte tespit ediyoruz.

Bu dönemde hesap ve işlemlerin kontrolünü yapan ve sonucunda görüş bildiren, Latince dinleme anlamına gelen Audit kelimesinden türetilen Auditorler, yani denetçiler ortaya çıkmıştır. Modern anlamda denetim kavramı sanayi-i devriminden sonra gelişmiş ve bugünkü niteliğine kavuşmuştur.

Klasik anlamda denetim konularına ve amaçlarına göre hepimizin bildiği gibi finansal denetim, uygunluk denetimi ve performans denetimi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Ancak bu üç üretim türünün bir arada yürütülmesi hâlinde Türkiye’de bir ekonomik denetim düzeninin kurulmuş olacağına inanıyoruz.

Ekonomik denetimi sağlayabilmek için özel sektör ve devlet sektörünün konsolide edilmiş veya münferit hesaplarının finansal tablolarının, uygunluk ve performans denetimlerinin bağımsız denetçiler tarafından yürütüldüğü ve raporlandığı bir denetim türü olarak tanımını yapıyoruz ve burada ekonomik denetim kapsamında bir taraftan özel ve kamu sektörüne ait kuruluşlarının faaliyetlerinin yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığını, diğer taraftan finansal tabloların yürürlükteki malî mevzuat ve genel kabul görmüş muhasebe standartlarına uygunluğu ayrıntılı bir inceleme yapılmak yoluyla ortaya konulmaktadır.

Öte yandan kuruluşa tahsis edilen kaynakların tüm işletme fonksiyonları dikkate alınarak rasyonel esaslara göre etkinlik, verimlilik ve tutumluluk ilkeleri doğ-

rultusunda kullanılmadığını ölçen bir denetim şeklidir.

Sermaye sahiplerinin denetimden beklentileri değişmektedir. Finansal tabloların denetimi, uygunluk denetimi, etkinlik denetimi ve performans denetiminin birlikte gerçekleştiği bir ekonomik denetim talebi hızla yaygınlaşmaktadır. Bu yolla kaynakların verimli kullanılıp kullanılmadığı, program hedeflerin ulaşıp ulaşılmadığı, finansal tabloların doğru olup olmadığı, konuların hedeflere uygun bir çalışma yapılıp yapılmadığı, hizmetin veya ürünün nicel veya nitel hedeflere uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediği gibi beklentiler oldukça üst boyutlara çıkmıştır.

Netice itibarıyla ülkemizde vergi ağırlıklı denetimden ekonomik denetime doğru bir yöneliş yaşanmaktadır. Ve bu bizim önümüze bir soru çıkarmaktadır. Bağımsız denetimin görevi finansal tabloların denetimi midir, yoksa ekonomik denetim midir? Eğer, üç günlük tartışmaları göz önünde bulunduracak olursak ve bu Sempozyumun bir sonuç bildirgesinde de yer alacak ifade olarak, buradaki sorudan herhâlde ekonomik denetimdir dememiz gerekiyor.

Sonucu sizlerle paylaşmazdan önce, konuşmacılarımızın dile getirdiği birkaç konuyu gündeme getirmek istiyorum. Özellikle, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun artık bir otorite olması gerektiği noktasında Sayın Zafer Sayar'ın SPK görüşü olarak çok net olarak açıkladıklarını ve bu görüşü bizlerle paylaştıklarını söylediler. Biz bu görüşü Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun oluşmasında çok büyük destek vererek yılar önce açıklamıştık ve bunu desteklediğimizi bir kez daha TÜRMOB'un Genel Sekreteri olarak buradan ifade etmek istiyorum. Hatta bu desteğimizi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun bütçesini oluşturarak da desteğimizi vermekteyiz. TÜRMOB'un bütçe gelirlerinin yüzde 2'si Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna aktarılmaktadır.

Bir başka konu Türk Ticaret Kanunuyla ilgilidir. Sayın Müsteşarımız çok önemli bilgiler verdi, TÜRMOB zannediyorum 24 Mayıs'a kadar vermiş olduğunuz süreyle ilgili çalışmasını ve raporunu sizlere takdim edecektir, çok esaslı bir çalışma yapıyoruz.

Bir başka konu, denetim standartlarıyla ilgili oluşumu TÜRMOB başlatmıştır. Tüm dünyada olduğu gibi denetim standartları Türkiye'de meslek örgütü tarafından IFAC'ın izni ve iş birliği hâlinde uluslararası denetim standartları tercüme edilmiş ve bir kitapçık olarak da yayınlanmıştır. Denetim Standartları Kurulu değişik kesimlerden ve kurumlardan temsilcileri içerisinde barındırmaktadır, Başkanlığını Sayın Masum Türker yapmaktadır. Ulusal denetim standartlarının da yayınlanabilmesi için çalışmalar hızla sürmektedir.

Hocam çok güzel bir şey söyledi, hoşuma gitti not aldım. Muhasebe sanatsal özelliği olan bir tekniktir ve bilimselliği teknik olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bunu reddetmek mümkün değildir.

Onun için sunumunun sonucunda profesyonel muhasebe meslek mensupları verdiği hizmetlerle ekonomide şeffaflık ve güveni sağlamaktadır. Müşavirlik hizmetleriyle işletmelerin doğru rotada hareket etmelerini önemli bir fonksiyon üstlenmektedir. Meslek katma değer yarattıkça varlığını ve önemini koruyarak hem işletmelerin hem de ekonominin gelişimine katkı sağlamaktadır ve sağlayacaktır. Ancak, katma değer yaratabilmesi için de mutlaka sağlıklı belleklere ve sağlıklı beyinlere ihtiyaç vardır. Çok yorulmuş beyinler çok katkı getirmeyebilir. Onun için diyoruz ki, özellikle yıllardır savunduğumuz enflasyon düzeltmesi konusunda olduğu gibi hâlen muhasebe tekniği olarak savunuyoruz, hâlen olması gerektiği kanaatindeyiz ama, aylardır, haftalardır ve günlerdir uyguladığımız bu muhasebe enflasyon düzeltmesi Türkiye’de ne devlete, ne müşteriye, ne mükellefe hiçbir yarar sağlamadı. Ancak, 7-24 çalışan bir meslek grubu yarattı, gece sabahlara kadar çalışan bir meslek grubu olduk. Sonucu nereye varacak hâlen bilmiyoruz.

O yüzden diyoruz ki, makro düzeyde muhasebe mesleğinin katma değer yaratmasının artması için başta Maliye Bakanlığı olmak üzere tüm devlet kesimlerinin muhasebe meslek mensuplarınca muhasebe uygulamalarından üretilmiş hizmetleri talep etmeleri gerekmektedir.

Ve diyoruz ki, lütfen mesleğimizi çok yakından inceleyin. Bir malî müşavir kendisine malî müşavirlik hedefini koyduğu takdirde liseden sonra bir malî müşavir hiçbir şey, ayağı hiçbir yere çarpmazsa, her şey yolunda giderse 8 yılda yetişiyor, bir yeminli malî müşavir 18 yılda yetişiyor. Lütfen bu meslek grubuna gerekli yetkileri verelim, onlara güvenelim, ekonomin kalkınması ve sefere ulaşması bu meslek örgütünün bireylerindedir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Başkan- Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Sevgili Nail Sanlı yılın belki de en güzel sözünü söyledi. Muhasebede enflasyon düzeltmesi doğru bir uygulama değildir.

Çok teşekkür ederim Nail Sanlı, 8 yıl bu örgütün kitaplarına giden görüşümü böyle yüksek sesle tekrarladığınız için. Çünkü, bu enflasyon muhasebesini olgusu bu haliyle dünyaya sunduğumuz zaman komik duruma düşüyoruz. Bunun muhasebe kayıtları filan olmaz, bu düzeltme finansal tabloların sunumunda yıl sonunda yapılır, ikinci yıla geçerken açılımı yapılır gider. 2 nolu standart TMU-DESK zamanında hazırlanan öyleydi. Şu anda Standartlar Kurulunun yaptığı açıklama böyledir, 29 nolu UMS de böyledir. Ama, bunu savunanlar, parlamentoda oy verenler hangi siyasal görüşe sahip olursa olsun zenginleri korumak, zengin olmayan sermaye sınıfının, sermaye bölümünün, küçük orta ölçekli işletmede de cezalandırma kararı almışlardır.

Bunu da en iyi şimdi siz biliyorsunuz. Borçla mal satın alanlar fazla vergi veri-

yorlar, parası olup taksitle satanlar ise vergilerini öteleyerek veriyorlar ve bir de işin dolarizasyon kısmı var. Yani paranız yabancı paradaysa avantajlısınız. Bu konular Sempozyumun önceki kitaplarında var. Bunu istemeyin, istemeyelim, dolarizasyona neden olur, zengini daha zengin, sermaye birikimi olmayanları birikiminin önu önlenir demiştim, ama bir şeyi eksik söylemiştim itiraf edeyim, keşke onu o zaman söyleseydim. Muhasebecilere de ek bir angarya yükü getirecek, bu işin de parasını alamayacaksınız diyememişim. Bedeline de, maliyetine katlanacaksınız.

Ben onun için Nail Sanlı'ya, zaman zaman bunu dile getiren TÜRMOB mensuplarına, bütün Oda yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Aslında devlet şu anda kulağını yalnız sizin bu sesinize vermelidir ve bu konu çok önemli bir gelir transferinin haksız yapılmasına neden oluyor.

İnşallah bunu da dinlerler. Çok mutlu oldum ben kendi adıma Sayın Nail Sanlı'nın tüm meslek örgütü adına bu konuyu dile getirdiğine.

Şimdi, süreyi 2'ye çeyrek kalaya kadar olmak üzere tartışmaya açıyorum. Bizim bu masanın ikinci bir turu yoktur. Arzu ederlerse, kendilerine eleştiri gelirlerse söz vereceğim ve her konuşan arkadaş bu sürede başka arkadaşları da düşünsün. İlk söz de Sayın Profesör Doktor Nejat Bozkurt Beyin, kendisine verelim buyurun, ilk el kaldıran.

Prof.Dr.Nejat BOZKURT- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben iki konuda bir şeyler söylemek istiyorum.

Şimdi, 25 senedir bir denetim hocası olarak sürekli ben aynı lâfları ediyorum, ama dünyada kötü bir gelişme var. İyi bir muhasebe sistemi, iyi bir denetim sistemi artık bilginin doğru olmasına, dürüst olmasına yeter demek ne yazık ki yetmiyor.

Şimdi, ABD'den örnek vermek zorunda kalıyoruz. 1996 yılında ABD'de bir hile raporu yayınlandı, işletmelerde ortalama 400 milyar dolar yolsuzluk ve hile vardı. Daha sonra unutulmayan Enron olayı patladı, önlemler alındı, 2002'de bir rapor daha yayınlandı, 600 milyar dolara çıkmıştı.

Meslek Enron'dan sonra panik hâlinde, muhasebe denetim mesleği ne yazık ki panik hâlinde yargılanmaya başlandı. Daha sonra 2004'de bir rapor daha yayınlandı ki, bu raporlar çok kapsamlı hile raporları. 660 milyar dolara çıkmıştı. Yani artık sistem, yalnızca sistem yetmiyor bu işe. İnsan sorgulanmaya başlandı ve yine yapılan araştırmalarda hilenin getirisi, hilenin maliyetinden fazla olduğu sürece bu hile ve yolsuzluk yapılıyor.

Onun için yalnızca kurumsal yönetim diyoruz, kurumsal yönetim yok muydu ABD'de de yine bunlar oldu. Denetim sistemi diyoruz, Enron'da, eski adıyla Arthur Andersen vardı, kötü bir denetim şirketi miydi? 2001 yılında Enron'a 50

milyon dolar fatura kesmişlerdi, denetim ve hizmet faturası, danışmanlık faturası. Şeytana uydular, insan sorunu. Yani, bizim istediğimiz kadar sistemi kuralım insan olayını halledemezsek dünya gibi biz de başarısız olacağız.

İkinci konu, ekonomik denetim denmeye başlandı, ben korkmaya başladım, biz sürekli kavramlar üretmeye başlıyoruz. Yani, dünyadaki var olan denetim türleri, denetim mesleklerini alıp uygulasak hiçbir sorunumuz olmayacak ama, sürekli bir denetim türü, denetim mesleği uyguluyoruz.

Bağımsız denetimin kavramında, bağımsız denetimin içinde, bağımsız denetçinin görevleri içinde ekonomik denetim diye bir şey yoktur. Ekonomik kalkınma için denetim vardır. Sayılan denetim türleri içinde zaten hepsini yaparsak ekonomik denetimi yapmış oluruz. Ama, ne olursunuz bir de literatüre kavram olarak bir ekonomik denetim kavramı filan girmesin. Zaten kavramlarla, türlerle baş edemiyoruz. Tekrar bir sıkıntı yaratmayalım.

Teşekkür ederim Başkan.

Başkan- Teşekkür ederiz Sayın Bozkurt.

Başka söz isteyen efendim.

Buyurun Halil Başağaç.

Her konuşan ismini söylerse kayıtlar için geçerli olur.

Halil BAŞAĞAÇ- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Halil Başağaç, TÜRMOB Disiplin Kurulu

Öncelikle değerli panelistlerin hepsine sundukları bu değerli tebliğler için teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Yavuz'un KİT'lerle ilgili saptamasından başlamak istiyorum. Gerçekten KİT'ler Türkiye'de çok önemli görevleri üstlendiler, yine de üstlenmeye devam edecekler. Ancak, bizim mesleğimizin yine KİT'lerle direkt bir ilgisi var, kayıt dışılık olayı. Maalesef bizim mesleğimiz yeterince oturmadığı için KİT'lerce yeterince görevi belki üstlenemedik, ama esas olumsuz etkisi şöyle yansıdı: Piyasada kayıt dışılık arttıkça KİT'lerin piyasayla rekabeti zorlaştı. Çünkü, KİT'ler sendikasız işçi çalıştıramaz, KİT'ler satın almada, iş kabulünde menfaat sağlamaya yönelik tekliflerde bulunamaz, bulunmaması gerekir. Piyasa bunları çok daha rahat yapabildi ve burası hep kayıt işlemlerle, muhasebe dışı işlemlerle piyasada bu işler daha rahat yürütüldüğü için KİT'lerin gerçek performansı da görülemedi, onlarla rekabet etme şansı da kalmadı. Kayıt dışılığı önledikçe bunu da sanırım önleyeceğiz.

Yine bir diğer nokta, dün özellikle kurumsal yönetim konusunda ilk gün, Açılış Konuşmasında belirtildiği gibi kurumsal yönetime geçen işletmelerin performansının daha iyi olduğu söylendi. Bu belki ölçümleme olarak doğrudur, ancak

şunu unutmamak lâzım. Kurumsal yönetim dışında kalan ve daha çok aile işletmeleri şeklinde yürüyen bu işletmelerde kayıt dışılık da fazla olduğu için bunların gerçek performansları, gerçek derecelendirme kriterleri yansımıyor. Öyle olunca da doğal olarak kurumsal yönetimdekiler belki bunlara göre daha kârlı, daha performansı iyi gibi görünüyor ama, aldatıcı olabilir, o noktayı unutmamak lâzım.

Son bir nokta, 2,5 yıllık TÜRMOB'daki Disiplin Kurulu görevimden hareketle edindiğim tecrübeye dayanarak söylüyorum. Aslında şurada 3 gündür tartıştığımız etik konular ülkemizde de gayet güzel yerleşmiş ve var bunlar mevzuatımızda başta Disiplin Yönetmeliğimiz olmak üzere. Ancak, şunu görüyorum ki gelen dosyalardan meslektaşlarımızın bu konudaki bilgileri az. Yani, sadece verilen cezalar kasıtlı suç işleme kastından doğan olaylar nedeniyle oluşmamış, büyük bir çoğunluğunda da ilgisizlik var. Sanırım benim burada bir naçizane çağırım olacak Oda başkanlarına.

Biraz başta Disiplin Yönetmeliği, Ücret Yönetmeliği, Çalışma Usul Esasları Yönetmeliği konularında da artık eğitim çalışmalarına ağırlık vermemiz gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

Başkan- Peki çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Yavuz'un ufak bir açıklaması var, ondan sonra Sayın Hocamız söz alacaklar.

Buyurun Sayın Yavuz.

Kenan YAVUZ- Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun, gerçekten karşı karşıya oldu, KİT'lerin haksız rekabetle ilgili çok küçük bir örnek vereceğim.

Bu haksız rekabet sadece özel sektörün değil, devletin bizzat kendisinden geliyor. PETKİM Kurumlar Vergisi Beyannamesiyle birlikte yatırım indirimi, denetimi inceleme belgesi var ya, birlikte vermediği için tam 5 trilyon lira devlete vergi cezası ödedi. Böyle bir şey var mı?

Unutulmuş yani, 3 gün sonra da verseniz, 5 gün sonra da, özel sektörde böyle bir ceza olmazdı.

Prof.Dr.Nalan AKDOĞAN- Evet, ben Türkiye Muhasebe Standartları Kurulundaki son çalışmalar hakkında size bilgi vermek için söz aldım.

Bir de Avrupa Birliğinde 8'inci Yönergeyle ilgili, denetimle ilgili büyük değişiklikler oldu, bu bir taslak hâlinde, belki bugünlerde meclisten geçer, Avrupa Birliği meclisinden, bu yasalaşır.

O konuda meslek örgütümüze ne gibi değişimler geliyor, o konuda bilgi aktarmak için söz almış bulunuyorum.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu olarak biz uluslararası muhasebe stan-

dartlarını ilke olarak kabul ettik ve bunu deklare de ettik ve Uluslararası Muhasebe Standartları Hazırlama Komisyonlarına da müracaat ettik.

Şimdi, Türkiye’de yapılan muhasebe işlemlerinin yurt dışında da akredite olabilmesi için o standartları aynen uygulamamız lâzım ve bunun için de en önemli koşullardan birisi kabul eden ülkenin o standartları kendi ülkesine çevirmesidir ve yine oranın prosedürüne göre bu çeviri işlemi bile kendi seçecekleri çeviri heyetince yapılması isteniyor.

Biz Kurul olarak kendilerine müracaat ettiğimizde dedik ki, bizim Türkiye’de bu işi bilen, İngilizce’si iyi, çeviri yapabilecek elemanlarımız var. Dolayısıyla, sizin tespit edeceğimiz çeviri komiteleri doğru Türkçe kelimeleri bulamayabilir. Nitekim Hollanda’da bu sorunlar yaşandı. Peki dediler bize siz bir liste gönderin 20-25 kişilik değişik sektörlerden bu işi yapabilecek kişileri, ehil olduğunu kanıtlayacak. Biz de bu listeleri gönderdik ve o liste içerisinde kendileri seçtiler ve bu seçilen arkadaşlarımız şu anda uluslararası muhasebe standartlarındaki son değişiklikleri dikkate alarak Türkçe çevirileri tamamladı.

Yine bize bu çevirileri yapmak için kavram listesi gönderdiler 1200 kelimelik, mutlaka onun Türkçe’sini çevireceğiz ve bütün standartlarda aynı sözcükler geçecekti. Bütün bu çalışmalar tamamlandı.

Şu anda telif sözleşmesini imzalama aşamasındayız. Bu da bir prosedür, yasal bir prosedür. Eğer, onu imzalamazsak daha sonra bizim düzenlediğimiz malî tablolar yine yurt dışında uluslararasıdır demek için tekrar bir çeviri prosedürüne geçmek lâzım.

O açıdan bu telif sözleşmesinde de Kurulumuzun yerine hükümetin imza atması isteniyor. Maliye Bakanlığımız ve Bakanımız bu konuyla ilgilidir. Bugünlerde, önümüzdeki günlerde bu sorun çözülecektir.

Yani şu anda şu mesajı vermek istiyoruz. Standartlarımız aslında hazır. Şunu da söyleyelim. TMUDESK tarafından, ki biz daha önce o TMUDESK’te de biliyorsunuz Yüksel Koç Yalkın Hocamla birlikte çok çalıştık. Bu yeni çeviri komitemizin de başkanı Sayın Yüksel Koç Yalkın Hocamızdır. Yine bu işler daha önce çalışanlar, emek verenler, yani bilgili ehil ellerin elindedir. O konuda da lütfen rahat olalım meslek örgütü olarak.

Bakanlığımızın ilgili görüşmeleri devam ediyor. Yani, dolayısıyla önümüzdeki günlerde bu süreç tamamlanacak.

Bu arada bir başka gelişmeler daha oldu. Uluslararası muhasebe standartları değişti. Dolayısıyla, biz TMUDESK olarak daha önce hazırladığımız ve sizlere kitapçık olarak yayınladığımız o 19 standardın diyebilirim ki, size belki 8’i, 9’u tamamen değişti. Değişen bir şeyi niye yayınlayalım ki, değiştirelim, son şeklini verelim, sonra yayınlayalım dedik.

Nitekim Zafer Bey de bahsetti 4 tane, bir tanesi kavramsal çerçeve olmak üzere

finansal tabloların sunuluş standardı, stoklar standardı, nakit akış tablosu standardı yayınlanmış durumdadır Resmî Gazetede. Diğer standartlarımız da dediğim gibi bu telif sözleşmesi işlemi bittiği anda peş peşe bu senin sonuna kadar yayınlanacaktır.

Bu arada Ticaret Kanununda görüşmeler yapılırken bir duyum aldık, duyum şu: Komisyon denetimle ilgili, muhasebeyle ilgili olaylarda Avrupa Birliğinin eski yönergelerini almış, çevirmiş ve metne koymuş. Bana tesadüfen bir hukukçu arkadaşım, o komisyonda çalışan bir arkadaşım haber vermişti. Aman dedim sakın ha, onlar zaten değişti, boşu boşuna Ticaret Kanununu şişirmeyelim, bizi çağırın lütfen biz de görüş bildirelim.

Bu konu Kurulumuzda da tartışıldı, Başkanımız Bülend Üstünel Beyin de temaslariyla biz Ticaret Kanunu Yasa Tasarısı Komisyonuna dahil olduk, ama bizim dahil olduğumuz yer, sadece muhasebe ve denetimle ilgili maddelerde. Biz şunu söyledik, lütfen dedik Ticaret Kanununun içerisindeki değerlendirme hükümleri, muhasebeye ilgili hükümler, yok aktif nedir, pasif nedir, şu şurada yer alır, bu burada yer alır, bunları çıkartın, tamamen muhasebe standartlarına yollama yapın. Çünkü, muhasebe standartları değişen bir süreçtir, kanuna bir hüküm geldiği zaman daha sonra değiştiremezsiniz.

Heyet uygun gördü ve bu paralelde değişiklikleri monte ettiler.

Son vereceğim mesaj, denetim mesleğimizle ilgilidir. Bu Avrupa Birliğinin yayınladığı ve yasalaşması beklenen denetimle ilgili 8'inci Yönergedeki en önemli hükümlerden birisi denetim standartlarının kimin hazırlayacağı değil, denetim, daha doğrusu şöyle diyelim: Kamu denetimi gözetleme sistemi getiriyor ve bunu yapacak olan otoritenin yetkili bir otorite olmasını istiyor. Denetim gözetimini yapacak yetkili otorite kesinlikle mesleği icra edenlerden de olmayacağını belirtiyor. Ancak, o Kurul içinde o denetim mekanizmasını yapacak yetkili kim olursa, hangi otorite bir iki kişi temsilcisi olabileceğini söylüyor ve bu otorite Avrupa Birliğinin diğer ülkeleriyle de iş birliği içerisinde olacaktır, denetçinin hazırlama denetim raporlarını görme, inceleme yetkisini sahiptir.

Dolayısıyla, sizin aniden geliyor kapınızı çalıyor, çıkar diyor, yaptığın denetimdeki çalışma kâğıtlarını görelim, denetimin kalitesini ölçüyor ve sürekli eğitim geliyor. Herhangi, meselâ şimdi yeniden muhasebe standartları değişti, bütün denetim, uluslararası denetim yapan firmalarımızda, siz biliyor musunuz denetim müdürleri sınavdan geçiyor. Acaba 39 nolu uluslararası standarda ehil midirler, eğer o sınavı veremezse zaten onu denetim uygulamalarından geri çekerler, yetişinceye kadar.

Dolayısıyla, böyle bir üst denetim mekanizması geliyor. Şimdi, bizde eksik olan bu, Ticaret Yasamıza belki konması lâzım, tanınması. Yani, bu denetim gözetimi yapacak yetkili kurum kim olmalı? Ama öyle bir kurum ki, meslek örgütünden olmayacak. Onun da gerekçesi şu: Meslek örgütü kendi arkadaşını denetle-

yemez, rekabet ortamı vardır, ben sana düşmanım, istemem işini gelir senin hakkında olumsuz rapor yazarım. Onun için diyor bu kurul bağımsız olmalı, yani o yetkili otorite bağımsız olmalı, fonları bağımsız olmalı, çok rahat harcama yapmalı diyor.

Yine en önemli gelecek değişikliklerden biri, ki biz de buna hazırlıklı olmalıyız. Sınav konusu. Denetimdeki sınav konusu, yani denetçi olabilmenin koşullarındaki getirilen staja müracaat, sınav konuları şu anda bizim ülkemizden farklı, yani daha değişik konularda, buna hazırlık yapmalıyız. Staj süresi de 3 yıl oluyor ve sürekli eğitim geliyor.

Bilgilerinize sunarım, teşekkür ederim.

Masum TÜRKER- Sayın Hocamıza teşekkür ederiz, ama bir konuya açıklık getireyim. Hocamla herhâlde farklı bir yaklaşımımız var. Sayın Hocamızın söylediği denetim komitesinin, gözetim komitesinin Oversight dediğiniz olgunun olabilmesi için önce birilerinin denetim standartlarını saptaması gerekir. O denetim standartlarını meslek örgütü ağırlıklı olarak kendisi saptar, muhasebe standartlarını da birisi saptar, sizin o dediğiniz komite, bakın bir diğer adı gözetimdir, yani BDDK gibi, SPK gibi, okursak 1'inci maddelerini Sermaye Piyasasını denetim ve gözetim der, bankacılık piyasasını denetim ve gözetim der.

Şimdi, bu dediğiniz 8'inci özellikle direktifin hazırlanma toplantılarının da iki tanesine katıldım. Birisinde Sayın Mehmet Timur'la beraber, birisinde Sayın Sami Kazıcı'yla beraber.

Karıştırmayalım arkadaşlar. Dünyanın hiçbir yerinde, şu andaki Avrupa Birliğinde bu 8'inci direktifi hazırlayan ülkelerde denetim standartları muhasebe denetim örgütlerindedir. Asla başka kurum veya kuruluşlara bırakılmaz, bu konuda her şeyi her zaman söyleriz elimizde de belgelerimiz var.

Ancak para piyasalarının akışını, ben Profesör Osman Gürbüz Hocamızın son sunuşunu söylememim nedeni odur. Bu büyük paraları korumak amacıyla ve ülkeler tıpkı Enron'dan sonra Amerika'nın kendi sermaye piyasasına güven azalmasını, fonlar gelsin diye bir kontrol mekanizması oluşturuyor, onu zaten şimdi kim yapıyor yarı olarak? SPK denetimini istediği kadar yapsınlar SPK yine alıp denetleyebiliyor ve o bağımsız denetçi yanlış yapmışsa TÜRMÖB'a bildiriyor, cezalandır diyor. BDDK alıp yapabiliyor.

Bunu bir tek elde toplar, o doğaldır, doğrudur, ona herkes katılır. Ama, sayın hocamın dediğini, denetim standartlarını, hayır hayır, ama denetim işi dediğimiz odur Hocam. Şimdi, siz söyleyince bakın ne oluyor? Şimdi meselâ Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu asla denetim standardı düzenleyemez. Önce kendi işini yapsın, bir yayınlasın, bizi tatmin etsin, biz görelim. Ama, denetim standartları yapan, artık denetim müdürü dediğimiz bizim malî müşavirdir. Yani, denetim müdürü olabilmesi için o şirketlerde ruhsat sahibi olması gerekiyor.

Eğer bu olursa bu kısım İngiltere'deki Chartered Accountants, Fransa'daki Eksper Comptable'lar, bütün o enstitülerin ya da şu anda İtalya'da, iki örgüt bakın, bizdeki gibi iki örgüt vardı tek örgüte dönüştü. ?? gerek kalmaz. Bu böylesi bir şeye geçeceği için ve üzerinde tartışılan bir konu olduğu için Hocamın dediğini biz bizim standartlarımız olmaksızın bu faaliyet sonuçlarımızın denetimi olarak kabul ediyoruz Hocam, ama bunun dışındakiler denetim standartlarına da başka bir kurul ben yapıyorum dediği zaman karşısına bu örgüt dikilmezse kendi ruhsatını inkar ediyor demektir.

Benim bunu özellikle meslektaşlarıma, değerli arkadaşlarıma örgütlü güçlerini kullanacakları, şu andaki en önemli alanı göstermek de sorumluluğumuzdur. Yoksa birden bire şöyle iki tane ruhsat doğar. Şu anda da bazı ülkelerde de dediğinizi yansıtıp, Romanya'da var, yansıtıldı, atladılar, şimdi orada birdenbire Denetim Odası diye bir oda çıktı. Dahili ruhsat veren, malî müşavirlik belgesi dışında olan ve birdenbire bütün malî müşavir gibi olanlar aşağıya doğru itilmeye başladı. Yani, bu konuda değerli arkadaşlar, örgüt yöneticileri çok duyarlı olmalısınız. Bu bazı kavramların oluşmasında, bilinmesinde çok sağlıklı bulmalısınız, yoksa hakikaten kavram kargaşası bizi götürür bir yere bir noktada.

Buyurun değerli arkadaşım.

Yılmaz DEMİRCİ- Malî Müşavir Yılmaz Demirci.

Sayın Başkan benim sorum PETKİM Genel Müdürü Sayın Kenan Yavuz'a.

Sayın Genel Müdürüm bildiğiniz gibi 2002 yılında PETKİM özelleştirilmesine çok düşük teklifler verildi ve özelleştirme direktan döndü. Sizin de az önce belirttiğiniz gibi PETKİM'in kendi olanaklarıyla üretimini üç katlamaya ve hatta kapıda hazır müşteriler olduğunu belirtiniz. O hâlde böyle bir tesisin bugün en az birkaç milyar dolar değerinin olması gerekiyor.

Sorum şu: Sizce 2002 yılında PETKİM'e verilen teklifleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bugün PETKİM gibi bir kuruluşu sıfırdan yeniden kurmanın maliyeti nedir?

Teşekkür ederim.

Masum TÜRKER- Evet, son söz

Mevlüt Güven Bey buyurun.

Mevlüt GÜVEN- Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sempozyumumuzun ana konusu ekonomik kalkınmada bağımsız denetimin rolü gibi sonuçlanıyor. Ülkemizdeki denetime tâbi şirket sayısı 500, denetim yapan firmamızın sayısı da 83. Aslında yapmamız gereken bu ülkenin ekonomik kalkınmasının lokomotifini denetimini sağlarken tüketim yapan belediyelerin özellikle denetlenmesinin bir şekilde kayda alınması gerekiyor.

Ben sadece bunun için söz aldım, çünkü denetlenen şirket sayısı 500 Türkiye’de, ama 600 tane belediye bu 500 şirketten daha çok harcama yapıyor. Bu nedenle belediyelerin denetlenmesi gerekiyor, bunların kayda geçmesi için söz aldım Teşekkür ediyorum.

Masum TÜRKER- Evet, teşekkür ediyoruz.

Artık salondan kimseye söz vermiyoruz. Bu masadan bir tek Sayın Yavuz’un bir yanıt vermesi söz konusu 1-2 dakika içinde, ondan sonra bizim görevimiz sona ermiş oluyor.

Buyurun Sayın Yavuz.

Kenan YAVUZ- Teşekkür ederim.

PETKİM’in 2004 yılı bilançosunda net çalışma sermayesi 314 milyon dolar, PETKİM son 4 yılda 350 milyon dolar yatırım yaptı kendi cebinden kuruş kredi kullanmadan. PETKİM 1,5 milyon ton kapasitesini 2 milyon tona çıkartıyor, 650 milyon dolar şimdiden bulduk değil mi? PETKİM’in geri kalanı nerede?

Teşekkür ederim.

Masum TÜRKER- Çok teşekkür ediyoruz.

Değerli meslektaşlarım, değerli hocalarım; hepinize teşekkür ediyoruz. Aslında bir Panelin sunumunda yeni bir iki yerde öğrendiğimiz modeli uygulamaya çalıştık, bu modelin oluşumunda da Sayın Sayar’la beraberdik. Ben bu arada orada bir başka şey daha öğrendim, onu da size anlatayım, biraz güldürerek devre-deyim.

Biz UMS Kurulu Başkanı Tweedy’e bir şey soracağız, fakat herkes etrafında, bir başka konu konuşacağız. Dedim ki ya bununla konuşamayacağız, yemekte belki de görüşürüz, gidelim dedim. Zafer Beyle yanında bir arkadaş vardı, bırak yok dedi, biz onu bekleriz, tuvaletin kapısında duralım dedi. Anlamadım dedim, şimdi oraya gelmek zorunda. Biz orada hakikaten gidip koridorda durduk, biraz sonra Tweedy herkesi itti, oraya geldi, biz orada onu yakaladık, söyleyeceğimizi söyledik. İş bitti, dedim ki üstat sen nasıl anladım bu işin öyle olduğunu. Dedi ki “adam tuvalete gitmek için yerinde zıplıyordu”.

Şimdi, inşallah bu Panelde de biz hepinizi yerinizden zıplatmadık.

Hepinize teşekkür ederim.